

PAULA KARHUNEN

Musiikin koulutuksesta työelämään

Kyselytutkimus toisen asteen ja ammatti- korkeakoulututkinnon suorittaneista

Music graduates on the labour market. Survey on Finnish music graduates from secondary and polytechnic level education

TILASTOTIETOA TAITEESTA N:o 35
FACTS ABOUT THE ARTS No. 35

Taiteen keskustoimikunta
Arts Council of Finland
2005

© Paula Karhunen ja Taiteen keskustoimikunta

Kansi: Kari Piippo

Taitto: Jussi Hirvi

ISBN 952-5253-56-2

ISSN 0788-0278

F.G. Lönnberg

Helsinki 2005

Alkusanat

Käsillä oleva julkaisu raportoi musiikkialan koulutetuille suunnatun kyselyn tulokset. Kysely toteutettiin loppuvuodesta 2004, ja se on osa Taiteen keskustoimikunnan tutkimusyksikön tutkimushanketta, jossa selvitetään suomalaista taiteilijakoulutusta. Nyt julkaistava kyselyraportti tarkastelee toisella asteella ja ammattikorkeakouluissa koulutettujen työtilannetta.

Tutkimuksen toteutumisesta haluan osoittaa kiitokset kaikille niille opilaitoksille ja koulutusyksiköille, jotka omalla panoksellaan eli tutkintotietojen muodossa osallistuivat hankkeeseen. Samoin kiitokset koevastaa-jille, jotka testasivat kyselylomakkeen toimivuutta. Suurin kiitos kuuluu kaikille vastaajille, jotka palkitsivat sinnikkäät lähestymiset palauttamalla vastauksensa ja siten mahdollistivat tutkimuksen toteutumisen.

Kiitän taiteen keskustoimikunnan työtovereita käsikirjoituksen lukemisesta ja kommentoinnista. Myös Opetushallituksen ylitarkastaja Jukka Katajiston ja valtion säveltaidetoimikunnan puheenjohtaja Pekka Nissilän kommentit ja neuvot ovat olleet erittäin arvokkaita raportin valmistelutyössä. Kiitokset asiaan paneutumisesta myös heille.

Helsingissä, marraskuussa 2005

Paula Karhunen

Sisältö

Taulukko- ja asetelmaluettelo	6
Tutkimuksen tavoitteet	8
Musiikin ammatillinen koulutus Suomessa	10
Tutkimuksen aineisto	14
Valmistuneiden tausta	16
Valmistuneiden ammatillinen koulutus	18
Koulutuksen määrä ja koulutusvalinnat	18
Näkemykset musiikkialan koulutuksesta	22
Jatkokoulutussuunnitelmat	37
Valmistuneet työmarkkinoilla	40
Opiskeluaikainen työssäkäynti	40
Työtilanne ja työhistoria	41
Työttömyys ja työllistyminen	48
Näkemykset työtilanteesta	54
Apurahat	61
Yhteenveto ja johtopäätöksiä	63
Lähteet	68
English summary	69
Liitteet	
Liite 1. Kirje oppilaitoksille	78
Liite 2. Kyselyssä mukana olevat oppilaitokset	80
Liite 3. Kyselylomake	81

Taulukko- ja asetelmaluettelo

Taulukoissa käytetyt merkinnät

- Ei tapauksia
- .. Tietoa ei ole saatavissa tai sitä ei julkaista tapausten vähäisen määrän vuoksi (< 5 henkilöä)

Taulukot

Taulukko 1.	Musiikin ammatilliset koulutusyksiköt vuosina 1990 ja 2005	10
Taulukko 2.	Musiikkialan ammatillinen koulutus lajeittain ja koulutusyksiköittäin	12
Taulukko 3.	Musiikkialan ammatillisesta koulutuksesta vuosina 2000–2004 valmistuneet koulutusasteittain	13
Taulukko 4.	Kyselyn perusjoukko ja vastaajat	15
Taulukko 5.	Vastaajat tutkintonimikkeittäin	16
Taulukko 6.	Vastaajat ammattiryhmittäin	17
Taulukko 7.	Muut opinnot kyselyssä käsitellyn lisäksi	19
Taulukko 8.	Vastaajien muut tutkinnot	19
Taulukko 9.	Vastaajien perustelut opiskelupaikan valintaan	21
Taulukko 10.	Vastaajien hakeminen tutkimuksen kohteena olevaan oppilaitokseen	22
Taulukko 11.	Vastaajien koulutusodotukset	23
Taulukko 12.	Vastaajien koulutusodotusten toteutuminen	24
Taulukko 13.	Vastaajien näkemykset koulutukseen sisältyvistä osa-alueista	26
Taulukko 14.	Koulutuksen yhteydet työelämään	29
Taulukko 15.	Vastaajien näkemykset koulutuksen hyvistä puolista työllistymisen kannalta	30
Taulukko 16.	Vastaajien näkemykset koulutuksen puutteista työllistymisen kannalta	32
Taulukko 17.	Vastaajien näkemyksiä koulutuksen kehittämisestä	33
Taulukko 18.	Koulutuksen hyöty työllistymisen kannalta	35
Taulukko 19.	Syyt miksi koulutuksesta on ollut hyötyä	35
Taulukko 20.	Musiikkialalla toimimattomien näkemykset koulutuksen hyödystä	37
Taulukko 21.	Vastaajien jatkokoulutus suunnitelmat	38
Taulukko 22.	Vastaajien suunnittelemat jatko-opintopaikat	38
Taulukko 23.	Vastaajien opiskeluaikainen työssäkäynti	40
Taulukko 24.	Vastaajien työtilanne kyselyhetkellä	42
Taulukko 25.	Vastaajien työsuhde	43
Taulukko 26.	Vastaajien työala	44
Taulukko 27.	Vastaajien pääasialliset työnantajat	45
Taulukko 28.	Vastaajien näkemykset työn ja koulutuksen vastaavuudesta	46
Taulukko 29.	Vastaajien pääasiallinen toimeentulolähde	47
Taulukko 30.	Vastaajien työskentely ulkomailla	48
Taulukko 31.	Vastaajien työttömyys tutkinnon suorittamisen jälkeen	48
Taulukko 32.	Vastaajien työttömyysjaksojen kokonaispituus	49
Taulukko 33.	Vastaajien työllistymisvaikeudet	50

Taulukko 34. Vastaajien työllistymisvaikeuksien syyt	51
Taulukko 35. Vastaajien työllistymistä edistäneet tekijät	52
Taulukko 36. Vastaajien rekrytoituminen nykyiseen työpaikkaan	53
Taulukko 37. Vastaajien työssään tärkeänä pitämät asiat	54
Taulukko 38. Vastaajien arvio oman alan yleisestä työtilanteesta kyselyhetkellä	55
Taulukko 39. Vastaajien arvio alan tulevasta kehityksestä	57
Taulukko 40. Vastaajien näkemys omasta työtilanteestaan	59
Taulukko 41. Vastaajien apurahat	62

Asetelmat

Asetelma 1. Musiikin ammatillinen koulutus Suomessa	11
---	----

Tutkimuksen tavoitteet

Tutkimus on osa Taiteen keskustoimikunnan tutkimusyksikössä toteutettavaa hanketta, jonka tarkoituksena on tuottaa tietoa taidealan ammatillisen koulutuksen määrästä, koulutusaloista sekä työelämään sijoittuvien ammattialoista, ammattinimikkeistä ja työllistymisestä¹. Hankkeen tavoitteena on erityisesti vastata kysymykseen siitä, miten ammatillisen taiteilajakoulutuksen saaneet sijoittuvat työmarkkinoille ja työskentelevätkö he taiteen parissa vai jollakin muulla alalla.

Koulutuksesta on nykyisin paljon tutkimus- ja tilastoaineistoa ja myös työllistymistä (sijoittumista) selvitetään säännöllisesti. Samoin musiikkialan koulutuksesta ja alalle koulutettavista on viime vuosina julkaistu kattavia dokumentteja. Esimerkiksi vuonna 2002 muistionsa jättänyt opetusministeriön työryhmä tarkasteli erityisesti koulutuksen määrällisiä ja laadullisia kysymyksiä². Turun yliopiston koulutussosiologian tutkimuskeskuksessa toteutetussa kulttuurialojen ammattikorkeakoulutusta käsittelevässä tutkimuksessa musiikkialan vastaajien osuus on melko pieni, mutta tulokset ovat yhdensuuntaiset käsillä olevan raportin kanssa³. Tilastokeskuksen sijoittumispalvelussa on tietoja vuosien 1999–2003 välisenä aikana tutkinnon suorittaneiden sijoittumisesta vuoden 2003 lopussa. Näiden tietojen avulla on mahdollista tarkastella sijoittumista yleisellä tasolla, mutta ei kuitenkaan niin pitkälle, että voitaisiin selvittää työllistyvätkö taiteenalan koulutuksen saaneet koulutustaan vastaavalle alalle. Niin ikään ongelmana taidealojen kannalta on se, että palvelun tiedot perustuvat rekistereihin (esimerkiksi valtion, kuntien ja yksityisen sektorin työ- ja palvelussuhderekisterit) ja tiettyyn ajankohtaan (vuoden viimeinen viikko). Tällöin on mahdollista, että freelancetyö ei kaikilta osin kirjaudu tilastoihin ja työttömyys saattaa esimerkiksi esittävän taiteen aloilla näyttää huomattavasti enemmän kuin se todellisuudessa onkaan.

Tietoa koulutuksesta on siis olemassa, mutta mm. sen yksityiskohtaisuuden taso ei ole aina täysin riittävä taidealojen kannalta. Tästä syystä projektin kuluessa on sekä luokiteltu uudelleen olemassa olevaa tilastoaineistoa että tehty erillisiä kyselytutkimuksia tietyille ryhmille. Nyt käsillä olevassa raportissa julkaistaan tällaisen kyselytutkimuksen tulokset. Aiemmin on ilmestynyt mm. tilastollinen selvitys taidealan ammatillisesta

---

1 Ks. tarkemmin www.taiteenkeskustoimikunta.fi

2 Musiikkialan ammatillisen koulutuksen työryhmän muistio. Opetusministeriön työryhmien muistioita 38:2002.

3 Honkanen – Ahola 2003.

koulutuksesta sekä kuva- ja mediataiteen alaa koskevan kyselytutkimuksen raportti⁴.

Esittävää taidetta koskeva kysely kohdistettiin musiikin, tanssin ja teatterin ammatillisen ja ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneille⁵. Syy yhteiseen kyselylomakkeeseen on sekä käytännöllinen (postikyselyn toteuttamisen edellyttämät aika- ja henkilöresurssit) että koulutusjärjestelmän rakenteesta johtuva. Monet koulutusohjelmat ovat ”esittävän taiteen koulutusohjelmia” eikä alakohtaista erittelyä aina pystytä tekemään. Eriyisesti tilanne on tämä tanssi- ja teatterialan koulutuksen osalta. Kyselyn tulokset julkaistaan kahdessa osassa siten, että nyt käsillä oleva julkaisu raportoi musiikin ammatillisesta koulutuksesta valmistuneiden tilanteen ja raportti tanssi- ja teatterialan koulutetuista ilmestyy erillisenä julkaisuna myöhemmin.

Tiettyjen taidealojen kokonaisuutta on usein vaikea hahmottaa käytettävissä olevien tilastojen pohjalta. Käsillä olevan kyselyraportin sekä koko taidealan koulutusta koskevan tutkimusprojektin yksi tavoite on juuri tämä. Julkaisussa käsittelyn lähtökohta on kyseinen taiteenala (musiikki), vaikka tiedot esitetään myös koulutusasteittain. Koulutusasteiden välisiä eroja koskevia tietoja on saatavissa kohtuullisen hyvin koulutusviranomaisten tuottamista tilastoista ja tietokannoista, eikä tässä yhteydessä ole tarkoitus lähteä arvioimaan koulutusasteiden tilannetta sinänsä. Niin ikään oppilaitosten arviointi on koulutusviranomaisten tehtävä, eikä tässä raportissa tuloksia käsitellä oppilaitosten/koulutusyksiköiden tasolla.

Raportin painopiste on nuorten koulutuksessa ja perustutkinnoissa, sillä keskeisenä tavoitteena on selvittää alalle tulevien uusien ammattilaisten tilanne. Aineistossa mukana olevat aikuis- ja muuntokoulutetut eivät sisälly esitettyihin taulukoihin, mutta tiedot dokumentoidaan tekstiosuuksissa silloin, kun se tulosten kannalta on oleellista.

Julkaisu keskittyy raportoimaan kyselyn tulokset, ei niinkään paneudu vertailuun tai taustoitukseen esimerkiksi kuvailemalla koulutuksen historiaa tai ajankohtaisia muutoksia. Viimeksi mainittuja on osin käsitelty jo projektin aiemmissa julkaisuissa⁶. Laajempi taiteilijakoulutuksen nykytilanteen yhteenveto julkaistaan ”Taiteilijoiden ammatillinen koulutus” -projektin loppuraportissa vuoden 2006 aikana.

---

4 Niininen 2003, Karhunen 2004a.

5 Yliopistokoulutus sekä koulutusjärjestelmän ulkopuolinen koulutus (kansanopistot, yksityiset oppilaitokset) olivat kyselyn ulkopuolella. Molempia tullaan käsittelemään taiteilijakoulutus –projektin loppuraportissa.

6 Karhunen – Niininen 2003, Niininen 2003, Karhunen 2004a, Karhunen 2004b.

Musiikin ammatillinen koulutus Suomessa

Musiikkialan ammatillinen koulutus on laajentunut voimakkaasti viimeisen vuosikymmenen aikana⁷. Kun vuonna 1990 alan oppilaitoksia/koulutusyksiköitä oli 12 Sibelius-Akatemia mukaan lukien, niin kuluva vuonna yhteensä 28 oppilaitoksessa, 15:llä eri paikkakunnalla, on mahdollista saada tutkintoon johtavaa koulutusta musiikin alueella⁸.

Taulukko 1. Musiikin ammatilliset koulutusyksiköt vuosina 1990 ja 2005

	1990	2005
Toinen aste	11	17
Ammattikorkeakoulu	–	10
Yliopisto	1	1
	12	28

Lähde: Koulutus. Education in Finland 1991, oppilaitosten verkkosivut 2005.

Oppilaitosten määrän kasvu on luonnollisesti lisännyt tutkinnon suorittaneiden ammattilaisten määrää ja samalla aiheuttanut keskustelua siitä, onko alalla liikakoulutusta ja mihin koulutuksessa tulisi keskittyä⁹. Opetusministeriössä vuonna 2003 tehdyn päätöksen mukaan musiikkialan toisen asteen ammatillinen koulutus on nykyisin yksi rajoitettavista koulutusaloista¹⁰.

Musiikkialan tutkintoon johtavaa ammatillista koulutusta Sibelius-Akatemian lisäksi voi saada toisella asteella ja ammattikorkeakouluissa. Ammattikorkeakoulussa suoritettavia tutkintoja ovat muusikko ja musiikkipedagogi, toisella asteella suoritetaan musiikkialan perustutkinto. Jälkimmäinen jakautuu muusikon (aiemmin laulajan, säestäjän, yhtye- ja orkesterimuusikon), kirkkomuusikon ja musiikkiteknologin¹¹ suuntautumis-

---

7 Ei kuitenkaan yhtä voimakkaasti kuin esimerkiksi viestinnän. Ks. esim. Karhunen – Niininen 2003.

8 Lisäksi 17:ssä kansanopistossa voi opiskella musiikkia tai musiikkiteatteria.

9 Ks. esim. Muusikko-lehti 9/2002.

10 Opetusministeriön kirje ammatillisen koulutuksen järjestäjille 7.3.2003. Kulttuurialan ammatillisen peruskoulutuksen rajoittaminen 1.8.2003 lukien.

11 Musiikkiteknologian koulutusohjelmassa opiskelleet valmistuvat äänentoisto ja -tallennusalan ammatteihin.

vaihtoehtoihin. Ammatillinen perustutkinto valmentaa sekä ammattiin että jatko-opintoihin.

Musiikin ammattikorkeakoulututkinnot painottuvat pedagogitutkintoihin. Muusikon koulutusta annetaan seitsemässä ammattikorkeakoulussa.¹² Opinnot ammattikorkeakoulussa kestävät yleensä noin 4,5 vuotta. Ammattikorkeakoulujen jatkotutkinnot vakinaistettiin kuluvana vuonna (2005), jolloin kolmevuotinen kokeiluvaihe päättyi. Jatkotutkinnon nimike on ylempi ammattikorkeakoulututkinto.

Koulutettavista musiikinlajeista yleisin on taidemusiikki, mutta myös pop/jazzmusiikin koulutus on viime vuosina lisääntynyt. Viimeksi mainitun opetus on kuitenkin melko pitkälle keskittynyt toiselle asteelle. Kansanmusiikkia voi opiskella kahdessa konservatoriossa sekä yhdessä ammattikorkeakoulussa (pedagogiopintoina).

*Asetelma 1. Musiikin ammatillinen koulutus Suomessa**

Toinen aste	→	Musiikkialan perustutkinto	→	muusikko laulaja säestäjä yhtyeuusikko orkesterimusikko kirkkomuusikko musiikkiteknologi pianonvirittäjä
Ammattikorkeakoulu	→	Muusikko AMK (taidemusiikki, pop/jazz) Musiikkipedagogi AMK (taidemusiikki, pop/jazz)	→	orkesterimusikko säestäjä laulaja teatterimusikko kirkkomuusikko
Yliopisto/Sibelius-Akatemia	→	Musiikin kandidaatti Musiikin maisteri (taidemusiikki, jazz, kansan- musiikki)	→	laulaja muusikko kirkkomuusikko/kanttori säveltäjä kapellimestari musiikkipedagogi musiikkiteknologi (taidehallinto)

* Ilman aikuis- ja näyttötutkintoja.

Lähde: www.opintoluotsi.fi

12 Ammattikorkeakoulujen musiikin koulutusohjelmien eri suuntautumisvaihtoehdoista ks. Musiikkialan koulutustyöryhmä 2002:liite 1.

Taulukko 2. Musiikkialan ammatillinen koulutus lajeittain ja koulutusyksiköittäin (ilman Sibelius-Akatemiaa)

Oppilaitos	Pedago- giikka	Kirkko- musiikki	Musiikki- teknologia	Muusikot		
				Taide- musiikki	Rytmi- musiikki	Kansan- musiikki
Helsingin amk Stadia ¹	x			x	x	
Jyväskylän amk ¹	x			x		
Keski-Pohjanmaan amk ²	x					
Lahden amk ³	x			x		
Oulun seudun amk	x	x		x		
Pirkanmaan amk ⁴	x	x		x		
Pohjois-Karjalan amk	x	x		x	x	
Savonia amk	x					
Turun amk	x			x		
Svenska YH	x	x		x	x	
Arla-instituutti ⁵					x	
Helsingin konservatorio				x		
Joensuun konservatorio				x	x	x
Jyväskylä ammattiopisto ⁶				x	x	
Kainuun ammattiopisto					x	
Keski-Pohjanmaan konservatorio				x	x	x
Kotkan ammatillinen koulutuskeskus					x	
Kuopion konservatorio				x	x	
Lahden konservatorio ⁷				x		
Länsi-Lapin ammatti-instituutti			x		x	
Orimattila-instituutti			x			
Oulun konservatorio		x		x	x	
Palmgren-konservatorio			x	x	x	
Pop/jazz-konservatorio					x	
Svenska Yrkesinstitut				x	x	
Tampereen konservatorio			x	x	x	
Turun konservatorio		x	x	x	x	

1 Musiikkipedagogin opinnoissa mahdollisuus myös popmusiikin suuntautumisvaihtoehtoon.

2 Musiikkipedagogin opinnoissa mahdollisuus kansanmusiikin suuntautumisvaihtoehtoon

3 Mahdollisuus musiikkiteatterin suuntautumisvaihtoehtoon.

4 Mahdollisuus teatterimusiikin ja musiikkiteknologian suuntautumisvaihtoehtoihin.

5 Alkanut syksyllä 2005, koulutus tarkoitettu näkövammaisille.

6 Aikaisemmin Suomalainen konservatorio.

7 Mahdollisuus sotilasmusiikon koulutukseen.

Lähde: Oppilaitosten verkkosivut.

Yksi meneillään olevan tutkimusprojektin tavoitteista on ollut selvittää taidealan ammatillisen koulutuksen määrää. Projektin aiemmissa julkaisuissa¹³ on käsitelty koulutuksen määrällisiä muuttujia (aloituspaikat, opiskelijat, tutkinnot) kaikkien taidealojen osalta. Musiikkialan koulutuksen määrällistä tilannetta kuvataan taulukossa 3, johon on koottu tiedot viiden vuoden aikana toiselta asteelta, ammattikorkeakoulusta ja Sibelius-Akatemiasta valmistuneista. Kaikkiaan kyseisten viiden vuoden aikana valmistui noin 1 600 musiikin ammattilaista, joista suurin osa on musiikkipedagogeja. Lukumäärä sisältää jonkin verran päällekkäisyyksiä, sillä osa tutkinnon suorittaneista on ehtinyt kyseisinä vuosina suorittaa kaksi tutkintoa. Näiden tilastojen perusteella voidaan joka tapauksessa arvioida, että vuosittain valmistuu runsaat 400 henkilöä musiikkialan ammattiin. Eniten valmistuneita tulee ammattikorkeakouluista. Myös keskimääräinen tutkinnon suorittaneiden määrän vuosikasvu on ollut suurinta ammattikorkeakouluissa (yli 90 %).

Taulukko 3. Musiikkialan ammatillisesta koulutuksesta vuosina 2000–2004 valmistuneet koulutusasteittain

	2000	2001	2002	2003	2004	Yhteensä	Vuosikasvu keskimäärin %
Toinen aste	49	52	66	110	134*	411	31 %
Ammattikorkeakoulu	20	54	139	204	188	605	92 %
Sibelius-Akatemia**	123	111	111	153	125	623	3 %
Yhteensä	192	217	316	467	447	1 639	26 %

* Luvusta puuttuvat Turun konservatorion tiedot.

** Ylemmät korkeakoulututkinnot.

Lähde: Tilastokeskus: sijoittumispalvelu¹⁴, Kota-tietokanta sekä oppilaitosten toimittamat tiedot.

13 Esim. Karhunen – Niininen 2003, Niininen 2003.

14 Tutkinnon suorittaneiden määrä perustuu Tilastokeskuksen tutkintorekisteriin. Joissakin tapauksissa tutkintorekisterin tiedot ja koulutusyksikön tätä kyselyä varten antamat tiedot poikkeavat hieman toisistaan. Koulutusyksikön antamia tietoja on käytetty ensisijaisesti aina niissä tapauksissa, kun ne ovat olleet käytössä.

Tutkimuksen aineisto

Tutkimuskohteena ovat toisen asteen ja ammattikorkeakoulun musiikki-alan ammatillisen tutkinnon suorittaneet. Tutkinnon suorittaneiden tiedot (nimi, koulutusohjelma, valmistumisvuosi, syntymäaika/henkilötunnus) saatiin oppilaitosten tutkintorekistereistä¹⁵. Tietopyyntökirje osoitettiin kaikkiaan 23:lle musiikkialan oppilaitokselle, joista 10 oli ammattikorkeakouluja ja 14 toisen asteen oppilaitoksia¹⁶. Myönteisesti tietopyyntöön vastasi kaikkiaan 22 oppilaitosta (luettelo liitteessä 2), joista 10 ammattikorkeakouluja ja 12 toisen asteen oppilaitoksia.

Kaikkiaan valmistuneiden tiedot saatiin 992 henkilön osalta. Henkilöiden osoitteet päivitettiin Väestörekisterikeskuksen osoitepalvelun avulla. Tätä kautta saatiin 894 henkilön osoitetiedot. Osoitetietoja ei saatu ulkomailla olevilta, kuolleilta tai niiltä, jotka ovat kieltäneet tietojensa antamisen. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 602 musiikkialan ammatillisen koulutuksen saanutta henkilöä (vastausprosentti 67 %).

Aineiston edustavuuden osoittamiseksi taulukossa 4 on tarkasteltu tiettyjä perusmuuttujia kyselyn perusjoukon ja vastaajien osalta. Vertailussa käy ilmi, että perusjoukon ja vastaajien osuudet eri alaryhmissä ovat lähes samat tai erot ovat erittäin pieniä. Naiset ovat vastanneet hieman miehiä aktiivisemmin, ero on kuitenkin vain viisi prosenttiyksikköä. Toisen asteen tutkinnon suorittaneita taas on vastaajissa hieman vähemmän (viisi prosenttiyksikköä) kuin perusjoukossa. Muiden muuttujien osalta perusjoukon ja vastaajien erot ovat vielä pienemmät. Kaiken kaikkiaan kyselyyn vastanneet muodostavat kattavan joukon niistä, jotka ovat vuosina 1999–2004 suorittaneet musiikkialan ammatillisen tai ammattikorkeakoulututkinnon.

Aikuis- tai muuntokoulutuksen on suorittanut 92 henkilöä (15 %). Aikuis- ja muuntokoulutetut käsitellään erillisenä ryhmänä raportin tekstiosuuksissa. Tämä erottelu tehdään siksi, että kyselyn alkuperäisenä tarkoituksena oli tarkastella nimenomaan alan työmarkkinoille tulevien uusien ammattilaisten tilannetta. Aikuis- ja muuntokoulutuksessa olleet ovat parhaassa tapauksessa toimineet alalla jo vuosikymmeniä ja heillä on usein myös vakinainen virka. Koulutusta on tarvittu näissä tapauksissa tutkinnon päivittämiseen ja pätevytyymiseen.

---

15 Ks. liite 1, kirje oppilaitoksille.

16 Luku poikkeaa sivulla 12 esitetystä oppilaitosten määrästä, sillä kaikista taulukossa mainituista oppilaitoksista ei ollut vielä valmistuneita tutkimusvuonna.

Taulukko 4. Kyselyn perusjoukko ja vastaajat

		Perusjoukko	Vastaajat
Naisia		64 %	69 %
Miehiä		36 %	31 %
Toisen asteen tutkinto		41 %	36 %
Ammattikorkeakoulututkinto		59 %	64 %
Aikuis/muuntokoulutuksessa		..	15 %
Ruotsinkielisiä		6 %	5 %
Valmistumisvuosi	1999	3 %	4 %
	2000	6 %	7 %
	2001	9 %	9 %
	2002	18 %	19 %
	2003	25 %	29 %
	2004	35 %	32 %
	Ei tietoa	4 %	–
Asuinlääni	Etelä-Suomi	39 %	38 %
	Itä-Suomi	12 %	12 %
	Länsi-Suomi	32 %	33 %
	Oulu	14 %	14 %
	Lappi	3 %	3 %
Pääkaupunkiseutu		31 %	29 %
N		894	602

Aineisto kerättiin lomakkeella, joka sisälsi sekä valmiiksi muotoiltuja monivalintakysymyksiä että avokysymyksiä (lomake liitteessä 3). Avovastausten avulla oli mahdollista tarkentaa valintakysymyksissä annettuja vastauksia sekä saada hieman laajempi kuva sekä työtilanteesta että koulutuskäytännöistä. Lomakkeen kysymykset käsittelevät henkilötietojen lisäksi vastaajien koulutushistoriaa, työtilannetta, työhistoriaa, työllistymisvaikeuksia, työttömyyttä ja työllistymistapoja. Niin ikään lomakkeen kysymykset kartoittavat näkemyksiä koulutuksen sisällöstä, koulutuksen hyödyistä ja puutteista sekä yleensä kehittämistarpeista.

Valmistuneiden tausta

Musiikkialan vastaajien keski-ikä on 28,5 vuotta, ja 70 prosenttia heistä on alle 30-vuotiaita¹⁷. Enemmistö vastaajista on naisia. Toisen asteen tutkinnon on suorittanut runsas kolmannes ja ammattikorkeakoulututkinnon yli 60 prosenttia vastaajista. Ylioppilaita on vastaajista 84 prosenttia, toisen asteen tutkinnon suorittaneissa hieman vähemmän (72 %), sillä toisen asteen tutkinto on suunniteltu vaihtoehtoiseksi lukion kanssa. Ammatillisten opintojen yhteydessä on lukion suorittanut kaikkiaan 4 prosenttia vastaajista.

Vastaajat ovat suorittaneet joko musiikkialan perustutkinnon, muusikko (AMK) -tutkinnon tai musiikkipedagogin (AMK) tutkinnon. Suurin osa vastaajista on musiikkipedagogin tutkinnon suorittaneita. (Taulukko 5.)

Taulukko 5. Vastaajat tutkintonimikkeittäin

	LKM	%-osuus
Musiikkialan perustutkinto (toinen aste)*	216	36
Muusikko AMK	19	3
Musiikkipedagogi AMK	367	61
Vastaajia	602	100

* Sisältää muutaman vastaajan, jotka ovat suorittaneet toisen asteen musiikinhajaajan tai musiikkioppilaitoksen opettajan tutkinnon. Musiikinhajaajakoulutus muuttui ammattikorkeakoulutasoiseksi vuonna 1997.

Kyselyn tulosten tarkempaa analysointia varten vastaajat jaettiin toisensa poissulkeviin alaryhmiin sen mukaan, onko heidät koulutettu esittävän muusikon vai pedagogin tehtäviin (taulukko 6). Käytännössä kuitenkin esimerkiksi musiikkipedagogin koulutuksen saaneet tekevät usein myös esittävän muusikon työtä ja muusikon koulutuksen saaneet opetustyötä. Tässä yhteydessä ryhmät on luokiteltu saadun koulutuksen mukaan ja varsinaisia työtehtäviä tarkastellaan vastaajien työtilannetta käsittelevässä luvussa (sivu 40–61).

Muusikoiden ryhmästä lievä enemmistö on rytmimusiikin edustajia. Rytmimusiikilla tarkoitetaan tässä yhteydessä pop- ja jazzmusiikkia sekä kansanmusiikkia. Vastaavasti taidemusiikki- ja taidemuusikko-termejä

---

17 Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja keski-ikä on 27 vuotta.

käytetään niistä, jotka ovat saaneet muusikon koulutuksen klassisen musiikin alalle.

Taulukko 6. Vastaajat ammattiryhmittäin

	LKM	%
Esittävä muusikko (ml. laulaja)	163	27 %
	Rytmimusiikki (pop/jazz, kansanmusiikki)	90
	Taidemusiikki	73
Musiikkipedagogi*	390	65 %
Muu	49	8 %
	Kirkkomuusikko/kanttori	40
	Musiikkiteknologi	9
Yhteensä	602	100 %

* Sisältää myös toisen asteen oppilaitoksissa tutkinnon suorittaneet musiikinohjaajat.

Miehiä on muusikoiden joukossa runsaat puolet, mutta rytmimusiikoista peräti 72 prosenttia. Niin ikään muusikot – joista useimmat ovat suorittaneet toisen asteen tutkinnon – ovat nuorempia kuin muut vastaajat. Heistä alle 30-vuotiaita on yli 80 prosenttia, kun koko vastaajajoukosta alle 30-vuotiaiden osuus on 70 prosenttia. Muusikoiden keski-ikä on 26 vuotta. Myös pääkaupunkiseudulla asuvien osuus on muusikoiden keskuudessa korkeampi, ja rytmimusiikoista jopa yli puolet asuu pääkaupunkiseudulla.

Musiikkipedagogien ryhmästä enemmistö on ammattikorkeakoulutettuja, poikkeuksena ainoastaan muutamat 1999/2000 valmistuneet ”vanhan” tutkinnon suorittaneet. Musiikkipedagogien ryhmä on hyvin naisvaltainen, sillä heistä 78 prosenttia on naisia. Alle 30-vuotiaita on runsaat 60 prosenttia, ja keski-ikä tässä ryhmässä on 30 vuotta. Musiikkipedagogien ikäjakaumaan vaikuttavat aikuis- ja muuntokoulutetut, joita muissa ammattiryhmissä ei ole. Pääkaupunkiseudulla asuvia on musiikkipedagogeista noin neljännes.

Ryhmä ”muut” sisältää pääasiassa kirkkomuusikoita sekä alle kymmenen henkilöä, jotka ovat suorittaneet musiikkiteknologin tutkinnon. Kirkkomuusikoista enemmistö on naisia, musiikkiteknologeista taas lähes kaikki ovat miehiä. Pääkaupunkiseudulla asuu kirkkomuusikoista vain runsas kymmenesosa ja musiikkiteknologeista vain yksi henkilö. Kirkkomuusikoiden keski-ikä on 27 vuotta ja musiikkiteknologioiden 26 vuotta.

Valmistuneiden ammatillinen koulutus

Koulutuksen määrä ja koulutusvalinnat

Musiikkialan tutkinnon suorittaneilla on usein sekä takanaan että edessään pitkä koulutus, niin harrastajana musiikkiopistoissa kuin mahdollisesti muiden (ammatillisten) tutkintojen suorittajana. Musiikin alan ammattilaiset ovatkin yksi maamme koulutetuimmista ammattiryhmistä silloinkin, kun pelkästään tutkintoon johtava koulutus lasketaan mukaan.

Ennen kyselyn kohteena olevaa musiikkialan ammatillista koulutusta kaikkiaan runsaalla neljänneksellä vastaajista oli jo suoritettuja opintoja (taulukko 7). Enemmistö heistä oli opiskellut musiikkia. Tutkimuksen kohteena olevan koulutuksen jälkeisiä opintoja on jo lähes puolella vastaajista ja suurin osa heistä on jatkanut opintojaan musiikin alalla. Useimmat jatkavat joko seuraavan asteen tutkintoa (ammattikorkeakoulu, Sibelius-Akatemia) tai suorittavat erikoistumisopintoja ammattikorkeakoulussa. Kaikkiaan kymmenesosa vastaajista opiskelee muuta kuin musiikkialaa. Muusikoiden ryhmässä on eniten niitä, jotka jatkavat opintojaan (61 %), ja suurin osa heistä jatkaa musiikin alalla kouluttautuen musiikkipedagogiksi. Taidemusiikkia edustavat muusikot jatkavat opintojaan hieman useammin (67 %) kuin rytmimuusikot (58 %).

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista noin kolmannes (32 %) on opiskellut ennen tässä käsiteltävää koulutusta, suurin osa musiikkialaa. Ammattikorkeakoulutuksen jälkeen heistä opintojaan on jatkanut yli 40 prosenttia, suurin osa (70 % opintojaan jatkaneista) edelleen musiikkialalla. Toisen asteen tutkinnon suorittaneista aiempia opintoja on noin viidenneksellä, useimmiten muulla kuin musiikkialalla. Yli puolet toisen asteen tutkinnon suorittaneista on jatkanut opintojaan, suurin osa musiikkialalla.

Kaikkiaan 66 prosenttia vastaajista on opiskellut joko ennen tai jälkeen kyselyn kohteena olevan koulutuksen, eikä eroja eri vastaajaryhmien välillä juuri ole. Näin ollen noin kolmannes vastaajista on sellaisia, jotka ovat opiskelleet vain kyselyn kohteena olevassa koulutuksessa.

Taulukko 7. Muut opinnot kyselyssä käsitellyn lisäksi* (kysymys no 6)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Aiemmat opinnot	16	33	27	21	32	27
<i>Musiikkialalla</i>	4	25	..	7	23	17
<i>Muulla alalla</i>	13	11	18	14	9	12
Myöhemmät opinnot	61	40	51	58	41	48
<i>Musiikkialalla</i>	54	28	41	51	29	38
<i>Muulla alalla</i>	7	12	10	7	12	10
Opintoja yhteensä	69	64	67	68	64	66
Vastaaajia (lkm)	163	298	49	209	301	510

*Prosenttien summa ei ole 100, sillä samalla henkilöllä voi olla koulutusta sekä ennen että jälkeen tässä käsiteltävän koulutuksen. Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Neljännes vastaajista on suorittanut myös jonkin muun kuin kyselyn kohteena olevan tutkinnon kyselyhetken mennessä. Musiikkipedagogeista muun tutkinnon suorittaneita oli lähes kolmannes (31 %) ja muusikoista runsas kymmenesosa (12 %). Jokin muu musiikkialan tutkinto on 15 prosentilla kaikista vastaajista. Suurin osuus tällaisia vastaajia oli musiikkipedagogien joukossa (lähes neljännes). Muun alan tutkinto oli kaikkiaan kymmenesosalla vastaajista ja suhteellisesti suurin osuus muun alan tutkinnon suorittaneita oli ryhmässä ”muut” (kirkkomuusikot ja musiikkiteknologit). (Taulukko 8.)

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista vastaajista 30 prosenttia ja toisen asteen tutkinnon suorittaneista vajaa viidennes oli suorittanut jonkin muun tutkinnon. Viimeksi mainituilla tutkinto oli useimmissa tapauksissa joltakin muulta kuin musiikkialalta.

Taulukko 8. Vastaajien muut tutkinnot* (kysymys no 6)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Muu tutkinto	12	31	31	18	30	25
<i>Musiikkialan tutkinto</i>	3	23	..	5	22	15
<i>Muun alan tutkinto</i>	9	8	24	13	8	10
Vastaaajia (lkm)	163	298	49	209	301	510

*Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Kyselyssä käsiteltävän koulutuksen (koulutusyksikön/oppilaitoksen) valintaa vastaajat perustelivat useimmiten oppilaitoksen sijainnilla sekä maineella ja koulutussuuntauksella. Myös yksinkertaisesti kiinnostus ja halu alan ammattilaiseksi olivat monelle tärkeä koulutuspaikan valinnan peruste. Vastaajat, jotka mainitsevat syyksi kiinnostuksen, ovat ilmeisesti vastanneet lähinnä siihen, miksi valitsivat kyseisen alan, ei niinkään siihen, miksi juuri kyselyn kohteena oleva oppilaitos on valittu. Tosin joissakin tapauksissa alaa kohtaan tunnettu kiinnostus (esim. pop/jazzmusiikki) vaikuttaa myös oppilaitoksen valintaan, koska osa koulutusaloista tai suuntautumisvaihtoehdoista on sellaisia, joita on mahdollista opiskella vain tietyissä koulutusyksiköissä.

Myös opettajat mainittiin melko usein perusteluna tietyn oppilaitoksen valinnalle, sillä musiikkialalla henkilökohtainen suhde opettajaan on tärkeä ja saman opettajan ohjauksessa halutaan jatkaa mahdollisimman pitkään. Monet ruotsinkieliset pitivät myös tärkeänä, että oppilaitos oli ruotsinkielinen. Vastaajien avovastaukset on ryhmitelty taulukossa 9 näkyviin ryhmiin niissä esitettyjen perustelujen mukaan. Muusikoiden joukossa kiinnostus alaan painottui eniten, kun muissa ryhmissä oppilaitoksen sijainti oli mainittu useimmin.

Koulutusasteiden väliset erot heijastavat ammattiryhmien jakaumia, sillä toisen asteen tutkinnon suorittaneista (pääasiassa muusikoita) 41 prosenttia mainitsi syyksi kiinnostuksen alaa kohtaan, kun ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneissa tällaisia oli neljännes.

Ammattiryhmään pohjautuva ero vastauksissa on nähtävissä myös miesten ja naisten välillä. Naisista (suurin osa musiikkipedagogeja) 26 prosenttia mainitsi valinnan syyksi kiinnostuksen ja 44 prosenttia sijainnin. Miehistä (suurin osa muusikoita) sijainnin perusteella oli oppilaitoksen valinnut neljännes ja kiinnostuksen perusteella yli kolmannes.

Aikuis- ja muuntokoulutuksessa olleista lähes puolet (47 %) oli valinnut opiskelupaikan sijainnin vuoksi. Tämä johtuu luonnollisesti siitä, että muuntokoulutus on suoritettu usein työn ohessa ja jopa omassa työpaikassa (oppilaitoksessa).

Taulukko 9. Vastaajien perustelut opiskelupaikan valintaan* (kysymys no 7)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Oppilaitoksen sijainti	30	39	49	35	39	37
Kiinnostus alaa kohtaan	39	26	43	41	25	32
Oppilaitoksen maine/suuntaus	26	24	26	26	24	25
Opettajat	13	21	..	10	23	17
Jatko harrastukselle/opinnoille	11	10	11	12	9	10
Ei päässyt ensisijaiseen koulutukseen	5	8	..	4	8	7
Tarve suorittaa tutkinto	..	5	..	..	5	3
Hajahuomioita**	9	12	11	9	11	11
Vastaajia (lkm)	158	290	47	205	290	495

*Prosenttien yhteenlaskettu summa ei ole 100, sillä vastaajat esittivät useita perusteluita. Ilman aikuis- ja muunto-koulutettuja.

** Esimerkiksi: ”sattumalta”, ”elämäntilanteen vuoksi” jne.

Vastaajat perustelivat opintopaikan valintaa mm. kertomalla opiskelleensa siellä jo aiemmin tai tuntevansa sen opetusta esimerkiksi opettajien kautta.

Miksi valitsit kyseisen oppilaitoksen?

- Minulla oli opettajan töitä jo X:n seudulla, joten laitos tuntui luontevalta valinnalta – olihan se myös kouluni konservatorioajoilta. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Koulun sijainnin ja hyvän maineen takia. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Laadukas opetus, hyvä yhteisö, kotikaupungissa. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Oppilaitos oli suuressa kaupungissa ja minulla oli positiivinen mielikuva siitä. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Halusin päivittää tutkintoni ammattikorkeakoulukelpoiseksi. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- En keksinyt muutakaan vaihtoehtoa. Harrastuksen siirtäminen ammatiksi tuntui kiinnostavalta. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Skolan fanns i min hemstad, svensk utbildning, kände lärarna från förut. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Koska en päässyt Sibelius-Akatemiaan ja X:ssä oli seuraavaksi paras sellonsoiton opetuksen taso. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Aihe kiinnosti, alan paras oppilaitos, hyvät opettajat. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Yläasteelta lähtien olen ”tiennyt”, että minusta tulee kitaransoitonopettaja. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Urkujen soitto kiinnosti ja musiikki yleensäkin veti puoleensa. *Nainen, kirkkomuusikko, toinen aste*
- Musik är det jag ville – och vill – hålla på med. *Mies, muusikko, toinen aste*

Vastaajista suurin osa, yli 80 prosenttia, oli päässyt oppilaitokseen ensimmäisellä hakukerralla. Vain 14 prosenttia oli hakenut useammin kuin kerran. Ryhmän ”muut” vastaajat (kirkkomuusikot ja musiikkiteknologit) näyttävät päässeensä opiskelemaan lähes sataprosenttisesti ensimmäisellä hakukerralla. (Taulukko 10.)

Taulukko 10. Vastaajien hakeminen tutkimuksen kohteena olevaan oppilaitokseen* (kysymys no 8)

	Hakenut kerran %	Hakenut useammin %	Yhteensä %	Vastaajia (lkm)
Muusikot	86	14	100	163
Pedagogit	84	16	100	295
Muut	96	4	100	49
Miehet	83	17	100	163
Naiset	87	13	100	344
Toisen asteen tutkinto	89	11	100	209
Ammattikorkeakoulu	84	16	100	298
Kaikki	86	14	100	507

*Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Tutkimuksen kohteena oleva oppilaitos oli useimmille vastaajille (81 %) myös ensisijainen opintopaikkatoive (kysymys no 9). Vajaa kolmannes kysymykseen vastanneista oli halunnut alun perin opiskelemaan johonkin muualle, suurin yksittäinen ryhmä tässä olivat Sibelius-Akatemiaan pyrkineet.

Enemmistöllä (64 %) vastaajista oli ennen koulutusta myös työkokemusta musiikin alalta. Näistä vastaajista yli puolet kertoi alan työkokemuksen vaikuttaneen koulutuspaikan valintaan (kysymykset 10 ja 11).

Näkemykset musiikkialan koulutuksesta

Suurin osa vastaajista oli odottanut musiikkialan ammatilliselta koulutukselta monipuolisuutta, ammattitaidon oppimista ja kehittymistä sekä ennen kaikkea oman instrumentin hallintaa. Koulutusodotuksia tiedusteltiin avokysymyksellä ”*Millaisia asioita odotit musiikkialan koulutukselta?*”. Vastauksissa esitetyt aihepiirit on luokiteltu taulukossa 11 näkyviin ryhmiin. Kaikissa vastaajaryhmissä painotettiin eniten musiikillisia taitoja ja instrumenttiopintoja, pedagogit painottivat tätä jopa muusikoita enemmän. Hyvin usein vastauksissa mainittiin myös ammattitaitoon (esim. miten toimii käytännössä kirkkomuusikkona) ja työelämään valmentautumisen taitoja (esim. työn hakeminen). Tähän aihepiiriin oli kiinnitetty huomiota erityisesti ryhmässä ”muut” eli lähinnä kirkkomuusikoiden vastauksissa.

Taulukko 11. Vastaajien koulutusodotukset * (kysymys no 13)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Musiikillisia taitoja (instrumenttiopinnot)	62	68	54	61	67	65
Ammattitaitoa, työelämään valmentamista	27	24	46	26	27	27
Pedagogisia opintoja	..	37	..	3	36	22
Esiintymisiä, yhteissoittoa, projekteja	15	10	..	12	11	12
Monipuolista, tasokasta koulutusta	6	13	15	11	11	11
Musiikinteoriaa	13	6	..	12	5	8
Tutkintoa	3	3	..	5	2	3
Hajahuomioita**	15	9	18	16	9	12
Vastaajia (lkm)	146	265	39	187	263	450

* Prosenttien yhteenlaskettu summa ei ole 100, sillä vastaajat olivat maininneet useita yllämainittuja asioita. Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

** Esim. ”sitä mitä sain”, ”mukavaa tunnelmaa”, ”itsevarmuutta” jne.

Vastaajien koulutusodotuksia:

- Että saisin syventää opintojani, että saisin valmistussani paperit, joilla on merkitystä (2. asteen opintoja ei juuri arvosteta). *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Paljon soittamista ja tutustumista soittajiin. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Eri musiikinlajien tuntemusta, instrumenttitaitojen kehitystä. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Että oppisin laulamaan, minua ohjattaisiin taiteellisessa työskentelyssä, ohjausta työllistymiskanavien etsinnässä, jatkokoulutusmahdollisuuksia, soittokavereitten löytymistä, musiikin teorian kirkastumista. *Nainen, toinen aste, muusikko*
- Saman alan aikuiskontakteja, mahdollisuutta käydä itse soittotunneilla, sellonsoiton didaktisia ja pedagogisia opintoja sekä teoriassa että käytännössä, tietoisuutta alan ammattiliitoista, palkka- ja verotusasioista, oikeusturvasta, apurahoista ym. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Oman instrumentin hallinnan kehittymistä ja alan työmahdollisuuksien parantumista. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Hyvätaisoista urku- ja lauluopetusta, kanttorin työhön valmentavia tietoja ja taitoja. *Nainen, kirkkomuusikko, toinen aste*
- Ville bli bättre och säkrare på mitt instrument och bekanta mig med olika musikstilar. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Ajattelin, että ehtii harjoitella paljon joka päivä. Odotin myös, että saan valmiudet käytännön työelämää varten. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Instrumenttiini syventymistä, soittamaan oppimista, itseni tuntemista paremmin, esiintymistaitoa. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*

Eri koulutusasteiden välinen ero näkyi siten, että ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet painottivat pedagogisia opintoja enemmän kuin toisen asteen tutkinnon suorittaneet. Viimeksi mainittujen joukossa oli vain yksi henkilö, joka kertoi odottaneensa koulutukselta pedagogisia opintoja. Sen sijaan on selvää, että musiikkipedagogeiksi kouluttautuneet ovat myös

odottaneet pedagogisia opintoja. Enemminkin huomionarvoista on se, että myös pedagogit painottavat soittotaitoa ensisijaisena asiana.

Aikuis- ja muuntokoulutetut olivat odottaneet koulutukselta lähinnä musiikillisia taitoja (47 %) ja pedagogisten valmiuksien paranemista (46 %). Työelämään ja ammatilliseen toimintaan liittyviä valmiuksia tässä ryhmässä ei selvästikään kaivattu yhtä paljon, sillä nämä vastaajat ovat jo toimineet ammatissa ja käytännön työelämä on tullut heille tutuksi.

Vastaajien koulutusodotukset ovat toteutuneet kohtuullisen hyvin, sillä yli puolet heistä oli valinnut vaihtoehdon ”koulutus vastasi odotuksia suurimmaksi osaksi”. Tosin vain alle viidennes oli ollut täysin tyytyväinen odotusten ja koulutuksen vastaavuuteen, mutta lienee epärealistista odottaa, että kaikki ne moninaiset toiveet, joita aloittavilla musiikkialan opiskelijoilla on, voisivat sellaisenaan toteutua. Koulutusodotukset näyttivät toteutuneen parhaiten ryhmässä ”muut” sekä muusikoiden joukossa. Ryhmässä ”muut” kirkkomuusikot olivat tyytyväisempiä koulutusodotusten toteutumiseen kuin musiikkiteknologioiden hyvin pieni ryhmä, josta yli puolet katsoi että koulutus vastasi odotuksia vain osittain. Niitä, joiden mukaan koulutus ei ollut vastannut odotuksia lainkaan, oli vastaajissa vain muutama henkilö. Toisen asteen tutkinnon suorittaneissa oli ammattikorkeakoulutettuja enemmän niitä, joiden mielestä koulutus vastasi täysin odotuksia (toinen aste 25 %, ammattikorkeakoulu 14 %). (Taulukko 12.)

Miesten ja naisten vastauksissa ei ollut juurikaan eroa. Naiset olivat aavistuksen verran kriittisempiä, sillä heissä oli muutama sellainen, joka katsoi, ettei koulutus ollut vastannut odotuksia lainkaan. Miesten joukossa tällaisia vastaajia oli vain yksi.

Taulukko 12. Vastaajien koulutusodotusten toteutuminen * (kysymys no 14)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Vastasi odotuksia	20	15	33	25	14	19
Vastasi odotuksia suurimmaksi osaksi	55	62	44	52	62	58
Vastasi odotuksia osittain	24	21	23	21	23	22
Ei vastannut odotuksia lainkaan	..	..	–	..	..	..
Yhteensä	100	100	100	100	100	100
Vastaajia (lkm)	162	295	47	208	296	504

*Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Perusteluissaan vastaajat olivat tyytyväisiä erityisesti koulutuksen monipuolisuuteen ja käytännön opetukseen. Eniten kritisoitiin instrumentin hallintaan käytetyn ajan vähäisyyttä.

Koulutus vastasi odotuksia

- Koulutus vastasi odotuksiani. Ainoa miinuspuoli oli se, että välillä tuntui siltä että oman instrumentin harjoitteluun jää liian vähän aikaa muiden opintojen ohessa. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Opin paljon. Pääsin valmistumisen jälkeen soittamaan 2 viikoksi orkesteriin (josta maksettiin). *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Sain valita koulutuksen kestäessä monipuolisia opintojaksoja. Motivaationi pohjautui haluun harastaa musiikkia täysipäiväisesti, joten odotukseni täyttyivät ainakin tältä osin. *Nainen, muusikko, toinen aste*

Koulutus vastasi odotuksia suurimmaksi osaksi

- Ainoastaan esiintymiskoulutusta ei ollut juuri niimeksikään. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Koulutus oli odotuksiani vastaavaa, mutta ammatin todellisuus jotain muuta. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- X:ssa oli niin paljon kaikkia muita aineita että pääinstrumentin treenaamiseen täytyi repiä aikaa hyvällä mielikuvituksella välillä. Tosi pitkiä päiviä! *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Det som motsvarade mest mina förväntningar berodde på enskilda goda lärare och bra samarbete, inte kursinnehåll/program/läroplan. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Odotukset muuttuivat opintojen myötä, kun painopiste siirtyi omasta soittamisesta kohti opettajuutta pianonsoitossa. Nyt kun olen työelämässä, kaipaisin koulutukselta vielä enemmän opettamisen opiskelua. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Soitonopetus hyvää, pop-musiikkia ei ollut, monipuolisuus ei toiminut kuin paperilla. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Koulutuksessa liian vähän työmarkkinatilanteen ja erilaisten käytännön asioiden katsastelua. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*

Koulutus vastasi odotuksia osittain

- Opintoviikkoihin tuijottaminen rajoitti oman opiskelun suunnittelua. Myös tuli sellainen olo, että ammattikorkeakoulussa taiteet rinnastettiin muihin aloihin, joissa opiskelu luokkamuotoista ja kirja-tenttejä. Eli taiteen erityisolemuksesta ei arvostettu vaan sitä että opintosuunnitelma näyttää hyvältä. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Orkesterisoittoa liian vähän. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Opiskelu oli suorituskeskeistä. En kokenut että luovuus olisi päässyt kukoistamaan. Se oli pettymys. Paljon ”työkaluja”, mutta en oikein oppinut käyttä-

- Valtavan monipuolinen. Antaa valmiudet työskennellä useissa eri paikoissa. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Odotuksien täyttyminen ei kerro koulutuksen täydellisestä onnistumisesta vaan realistisista odotuksista. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Sain haluamani pätevyuden. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- X:ssa tosi laadukas kirkkomusiikin koulutus. *Mies, kirkkomuusikko, toinen aste*

- Alku hyvä, mutta vasta työelämässähän sitä asioita alkaa käsittää ja oppilaiden kanssa oppii tilanteista. Ok pohjana toimi koulutus. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Monipuolisuus toteutui, mutta oman instrumentin hallinta jäi ehkä vielä keskeneräiseksi. Didaktiikkaa saisi olla enemmän. Liian paljon turhanpäiväisiä aineita. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- X:n musiikin laitos suhtautui avoimin mielin monenlaiseen musiikin tekemiseen. *Nainen, muusikko, ammattikorkeakoulu*
- Pedagogiset aineet (yleinen opettajan pätevyys) ei aina liipanneet edes läheltä musiikin opettamista. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Valmistuessani minulla oli liian ruusuiset kuvitelmat tulevasta työstäni. *Nainen, kirkkomuusikko, toinen aste*
- Kirkkomusiikon koulutus erittäin monipuolinen ja käytännönläheinen, työelämään tutustuminen riittävä, taiteellisen identiteetin syventyminen ei toteutunut, työelämään valmistamiseen olisin toivonut myös enemmän panostusta. *Mies, kirkkomuusikko, toinen aste*

- mään niitä. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Laulunopetus oli tasokasta, muut aineet liittyivät löyhästi siihen, jos ollenkaan. *Nainen, muusikko, ammattikorkeakoulu*
- Muutamia todella mahtavia opettajia! Pääaineessa en saanut sellaista opetusta kuin olisin kuvitellut. Henkilökunnan ristiriidat heijastuivat opetukseen negatiivisesti. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Opetussuunnitelmaa voisi parantaa enemmän työelämän tarpeita vastaavaksi. Opiskelijoille tulisi antaa rehellisesti tietoa työllistymismahdollisuuksista/

mahdottomuudesta alalla. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*

- Ammattikorkeakoulun yleisten aineiden opettajilla ei ole käsitystä muusikon ammatista. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Esiintymiskokemusta en saanut yhtään niin paljon kuin olisin toivonut ja tyylilajien tuntemus keskittyi klassiseen pop-jazzmusiikkiin suuntautumisesta huolimatta. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Koulutuksen suunnittelu ja toteutuskin tuntui olevan vähän retuperällä ja oppilaille siirtyi paljon vas-

tuuta asioista, joiden ei kuuluisi kuulua opiskelijoille. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*

- Gav ingen bild av verkligheten. Ingen beredskap för hur det är att arbeta som kantor. *Nainen, kirkkomuusikko, toinen aste*
- Olisin toivonut, että koulutusta olisi suunniteltu paremmin. Turhia kursseja oli joitakin. Kaikkein pahinta oli kuitenkin musiikin historian ja soitinopin huonot opettajat. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Opetus oli täysin teoreettista – ei vastannut arjen työelämää ja työelämän tilanteita. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*

Valmistuneet olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä opetuksen yleiseen sisältöön, sillä kartoitettaessa eri osa-alueiden sisällymistä koulutukseen suurin osa vastaajista piti niitä riittävinä. Kuitenkin vastauksista erottuu selvästi kaksi puutteelliseksi koettua aihepiiriä: työmarkkinatietous sekä tieto yritystoiminnasta. (Taulukko 13.)

Vastauksissa ei ollut eroja sen enempää ammattiryhmien (muusikot, pedagogit, muut) kuin sukupuoltenkaan välillä. Naisten joukossa oli kuitenkin hieman miehiä enemmän sellaisia, jotka katsoivat, ettei koulutus valmistanut lainkaan oman alan työmarkkinoille (naiset 31 %, miehet 22 %).

Koulutusasteen mukaan vastaukset erosivat jonkin verran työmarkkinoita koskevan opetussisällön osalta. Toisen asteen tutkinnon suorittaneista 27 prosenttia oli sitä mieltä, että työmarkkinoille suuntaavaa koulutusta oli ollut riittävästi, kun ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden joukossa tällaisia vastaajia oli vain 12 prosenttia. Tämä selittynee sillä, että toiselta asteelta ei välttämättä suuntaudutakaan työmarkkinoille. Toisen asteen tutkinnon suorittaneista yli puolet jatkoi opintojaan eikä kokemusta työmarkkinoista vielä ollut.

Taulukko 13. Vastaajien näkemykset koulutukseen sisältyvistä osa-alueista* (kysymys no 15)

	Ei lainkaan %	Ei riittävästi %	Riittävästi %	Liikaa %	En osaa sanoa %	Yhteensä %	Vastaajia (lkm)
Ammatin perustaidot	..	19	78	..	2	100	507
Muita ammatissa vaadittavia taitoja	3	25	66	2	3	100	506
Työmarkkinatietoutta	28	51	18	–	3	100	504
Tietoa yritystoiminnasta	48	32	15	1	5	100	503
Kielten opetusta**	10	16	64	4	5	100	504
Alan teoreettista opetusta	1	12	79	7	1	100	507
Tietotekniikan opetusta	7	26	61	3	4	100	498

* Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

** Kielten opetus korvautuu useimpien osalta lukio-opinnoilla.

Näkemyksiä koulutuksen sisällöstä

- Enemmän aikaa olisi kaivattu tärkeimmälle eli itse soittamisen opiskelulle (& instrumenttipedagogiikallekin ehkä). Liikaa ”oheisopintoja”, teoriaa jolla muusikko ei tee mitään, eikä kukaan muukaan niin puolivillaisilla opinnoilla (esim. opinnäytetyöpaja, ammattikorkeakoulun yleiset opinnot). Apurahoista ja verotuksesta sain kuulla riittävästi, mutta en työhausta ja siitä, miten töitä yleensä voisi alalla saada. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Teoreettista opetusta oli tarpeeksi tarjolla, mutta verrattessani sitä Sibelius-Akatemian opetukseen, on sanottava että vähän heppoiselle pohjalle se jäi. Voisi olla tasokkaampaa. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Kaikkea oli tarjolla, ehkä itse ei osannut hakea tietoa tai tiedon tärkeyttä ei painotettu riittävästi. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Koulutus ei täysin valmentanut siihen, mitä työelämä todellisuudessa on esim. yksityisessä musiikkikoulussa, jonka oppilasmateriaali ja tavoitteet ovat paljon laajemmat ja vaihtelevammat kuin perinteinen klassinen pianonsoittotaito. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Kieliopinnot olivat hyödyllisiä (ruotsi). Vaikka työmarkkinoille valmistavaa opetusta oli mielestäni riittävästi, sitä voisi olla enemmänkin. Teoreettinen opetus oli välillä irrallista – ei vastannut käytännön vaatimuksia. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Beroende på vilken nivå man var innan yrkesutbildningens. Det egna instrumentets kunskaper borde betonas mera, fast det är en lärarlinje. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Opintojen lopussa käyty lyhyt työelämäjakso ei ole riittävä. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Musiikin alan tietotekniikkataidot (mm. nuotinkirjoitusohjelmien hallinta) jäivät saamatta ja kaikki työelämään liittyvä ns. byrokraatiapuolen tieto (järjestäytyminen, verotus jne.) oli hankittava ihan itse. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Siis puhuttaessa taiteesta ei ole perustaitoja, vaan erikoisosaamista. Ei pidä sekoittaa duunarihommiin. Se duunariopetus oli kohdallaan, koska se koski kaikkia. Aina kun mentiin taidekeskusteluihin ja opetukseen loppuivat työkalut sekä kurinalaisuus kesken. Timantteja hiotaan muissa kouluissa. *Mies, muusikko, toinen aste*
- X satsar för mycket på olika teoretiska ämnen, t.ex. språk utan att bryta dem samman med varandra och komma ihåg att vi studerade musik. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Koulutukseen sisältyi em. asioita, mutta opetuksen taso oli niin heikkoa, ettei siitä juuri ollut apua. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Monet ammattikorkeakoulun puutteet on korjattu myöhemmin. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Yrittämiseen valmentavia kursseja oli mahdollista valita liiketalouden laitokselta. Teoriaopetuksessa olisin toivonut enemmän käytännön työelämää hyödyttäviä aineita. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Kanttorin työ on ihmisten kanssa toimeen tulemista, siihen ei kiinnitetty huomiota lainkaan. *Mies, kirkkomuusikko, toinen aste*
- Kun kyseessä on toisen asteen tutkinto, yritystoiminta, työmarkkina- ym. asiat eivät ole ajankohtaisia. Taiteellisen ammatin perustaidot luonnollisesti paranivat, mutta en silti ollut valmistuttuani pätevä työskentelemään esim. ammattiorkesterissa. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Nyt ollessani viulunsoitonopettajan virassa törmään välillä asioihin, joihin olisin halunnut koulutusta: soitinhuolto, tutkintomenetelmät ym. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Soittamaan ei opi kuin soittamalla ja olisi tärkeää, että myös opintojen alkuvaiheessa olisi aikaa keskittyä harjoitteluun. Oma opiskeluajanani yleisiä aineita oli mielestäni liikaa. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Siirtymistä työelämään ei opeteta kouluissa ja siksi se tuntuu monille niin pelottavalta. Oppilaita ei saisi jättää ”tyhjän päälle” valmistuttua, vaan rajaa opiskelusta työelämään siirtymiseen tulisi kaventaa. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Usein selostettiin erittäin tarkasti ansioluettelon ym. laatimista, haastattelutilannetta, mutta unohdettiin se, että usein työhaussa musiikin alalla ratkaisevinta on oma soittotaito. Eli itse asiassa olisin kaivannut ymmärrystä tästä asiasta luennoitsijoille. *Nainen, muusikko, ammattikorkeakoulu*
- Taidemusiikin toisen asteen ammatillisen tutkinnon ”ammattillisuus” on kyseenalaista, toisin kuin esim. tanssimusiikin puolella. Toisen asteen koulutuksesta valmistuva voi jo käyttää itsestään nimeä ”tanssimuusikko”. Näin olen asian ymmärtänyt. Tietääkseni jotain yrittäjyysasiaa olisi voinut valinnaisena opiskella. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Työelämään siirtyessäni huomasin, että työmarkkinoille valmentavaa opetusta olisi pitänyt kyllä järjestää. Ensimmäisessä työpaikassani ”rahakirstun vartijat” yrittivät koko ajan viilata linssiin, teettää mm. töitä ilman palkkaa. Luottamusmies oli tarpeen! *Nainen, musiikkipedagogi, toinen aste*
- Työelämätietyks-kurssi kyllä järjestettiin, asiallista tietoa myös yrittämisestä. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*

Valmistumisvuosi näytti jonkin verran vaikuttaneen siihen, kuinka riittäväksi esimerkiksi yritystoimintaa koskevan opetuksen määrä nähtiin. Vuosina 1999–2001 valmistuneiden joukossa oli 68 prosenttia niitä, joiden mielestä tietoa yritystoiminnasta ei ollut lainkaan, kun vuosina 2002–2004 valmistuneista enää 43 prosenttia oli tätä mieltä. Vaikka osuus on edelleen suuri, tulos viitanee siihen, että kyseistä opetusta on alettu antaa aikaisempaa enemmän. Myös niitä, joiden mielestä yritystietoutta oli riittävästi, oli myöhemmin valmistuneissa jo lähes viidennes (17 %), kun ennen vuotta 2002 valmistuneiden joukossa tällaisia vastaajia oli vain 8 prosenttia. Vastaajien kommentteista päätellen edelleen yritystietouden suhteen on kuitenkin tehtävää.

Aikuis- ja muuntokoulutuksen suorittaneiden osalta vastaukset painotuivat eri tavoin, sillä heillä on jo ammatin perustaidot ja kieliopinnot suoritettuna. Lisäksi he ovat jo toimineet oman alan työmarkkinoilla, joten myös tarpeet näiden osa-alueiden suhteen poikkeavat perustutkintoa suorittavista.

Koulutuksen yleisen sisällön lisäksi tutkimuksessa kartoitettiin erityisesti koulutuksen yhteyksiä työelämään (taulukko 14). Nämä yhteydet koettiin selvästi melko puutteellisiksi, sillä enemmistö vastaajista katsoi, ettei tiettyjä työelämäyhteyksiä ollut lainkaan tai ei ainakaan riittävästi. Harjoittelupaikkoja toivottiin selvästi enemmän ja ongelmana nähtiin se, että harjoittelupaikkojen hankkiminen oli jäänyt monessa tapauksessa vastaajien omalle vastuulle. Näiden vastausten perusteella parhaiten on näyttänyt toimivan vierailevien taiteen ammattilaisten käyttö koulutuksessa.

Koulutuksen työelämäyhteyksiä käsittelevissä vastauksissa oli jonkin verran eroja eri alaryhmien välillä. Harjoittelupaikkojen osalta muusikot tuntuivat tyytymättömimmiltä, sillä heistä 41 prosenttia katsoi, ettei harjoittelupaikkoja ollut riittävästi, kun kaikista vastaajista tätä mieltä oli runsas kolmannes ja ryhmästä ”muut” vain 19 prosenttia. Viimeksi mainitusta ryhmästä yli 70 prosenttia piti harjoittelupaikkojen määrää riittävänä (kirkkomuusikot).

Koulutusasteiden välillä eroja löytyi ainoastaan vierailevien taiteen ammattilaisten osalta: ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista 44 prosenttia piti vierailijoiden määrää riittävänä, mutta toisen asteen tutkinnon suorittaneiden joukossa näiden vastaajien osuus oli yli puolet (56 %).

Taulukko 14. Koulutuksen yhteydet työelämään* (kysymys no 16)

	Ei lainkaan %	Ei riittä- västi %	Riittävästi %	Liikaa %	En osaa sanoa %	Yhteensä %	Vastaajia (lkm)
Harjoittelupaikat	22	35	37	..	5	100	497
Yhteistyöprojektit taidelaitosten kanssa	21	44	27	..	8	100	499
Yhteistyöprojektit liike-elämän kanssa	51	31	7	–	10	100	496
Kansainväliset yhteydet	22	33	38	–	7	100	498
Tutustumiskäynnit	33	38	21	..	8	100	496
Vierailevat musiikin ammattilaiset	4	44	49	–	3	100	497

*Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Näkemyksiä koulutuksen yhteyksistä työelämään

- Harjoittelu tapahtui koulun puitteissa. Omat keikat veivät vasta reaalityöelämän pariin. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Yhteydet harjoittelupaikkoihin perustuivat oppilaan omiin kontakteihin. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Työelämäyhteyksiä olisi vakavasti ajateltava. Olisi myös tajuttava, että alalla töitä saa hyvällä ammattitaidolla (= ennen kaikkea soittotaito), ei portfolioita kyhäämällä ja ravaamalla kouluissa ja vanhainkodeissa hankkimassa ”työkokemusta” jostakin puuhastelusta. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Inom musik är det oftast upp till var och en att själva initiativ för att skapa kontakter i branschen. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Mestarikursseja pääinstrumentissa olisi ollut kiva olla enemmän, mutta taitaa olla liikaa vaadittu kun on niin kallista. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Olisikin hyvä idea musiikkialalla opiskeleville tehdä tutustumiskäyntejä esim. levy-yhtiöihin, tuotantoyhtiöihin ym. todennäköisiin yhteistyöelimiin. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Ainoa yhteys työelämään oli opiskelukavereiden kanssa yhteisesti järkätyt keikat, joita koulu ei kontrolloinut millään tavoin. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Keikkoja tarjottiin yleensä harvoille ja valituille. Vierailevia luennoitsijoita/kurssien vetäjiä ei ollut juurikaan. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Koulun kautta ei juuri työtilaisuuksia talon ulkopuolelle tullut. Toiminta keskittyi koulun omien seinien sisälle. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Mera gäster från arbetslivet, mera kontakt med ”verkliga” världen! *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Opetusharjoittelua tein kahdessa oppilaitokseni ulkopuolisessa laitoksessa, joista toisesta (yliopisto) en saanut lainkaan palkkaa erillissopimuksen vuoksi. AMK ei hoitanut riittävästi yhteyksiä ulkopuolisiin oppilaitoksiin. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Yhteistyö ammattiorkestereiden kanssa oli liian aihtelevaista ja vaati henkilökohtaisia suhteita. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Ainakin vierailevia taiteen ammattilaisia olisi saanut käydä huomattavasti enemmän. Se on erittäin tärkeää opiskelijoille, mutta toisi uusia ideoita ehkä myös opettajille. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Elimme umpiossa. Voi myös olla, että siinä kehitykseni vaiheessa minulla oli tarpeeksi sulattelemissa oman treenini ja musiikillisen kommunikaation kanssa. Ei kaikkea kerralla – find yourself first. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Kaikkea olisi varmaan ollut tarjolla, mutta valitsin itse mahdollisimman paljon musiikkiin ja instrumentin hallintaan liittyviä kursseja. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Musiikin alaan kuuluu paljon muutakin kuin opetustyö. Näitä muita mahdollisuuksia olisi voinut tulla esille. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Mielestäni liike-elämä ei liity kanttorin töihin. *Nainen, kirkkomuusikko, toinen aste*
- Pedagoginen opetusharjoittelu ei toteutunut, mikäli sen olisi pitänyt olla valvottua ja sisältää palautteen ohjaavalta opettajalta. Ainoa yhteistyölaitos oli X:n konservatorio ja sekin onnetonta, vaikka saman katon alla ovat. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*

Vastaajista kaikkiaan 86 prosenttia vastasi avokysymykseen, jossa tiedusteltiin koulutuksen hyviä puolia työllistymistä ajatellen. Avovastaukset on luokiteltu taulukossa 15 näkyviin aihepiireihin, ja niissä on havaittavissa eri ryhmien välillä joitakin eroja, jotka liittyvät vastaajien ammattiin. Esimerkiksi muusikot ja muut (kirkkomuusikot, musiikkiteknologit) korostavat pedagogieja enemmän käytännön musiikin opetusta (so. soittamista, esiintymistilaisuuksia), mikä onkin ammattikuvan kannalta luonnollista. Lisäksi käy selvästi ilmi, että kontaktit (sekä muihin soittajiin että työllistäviin tahoihin) ovat erityisesti muusikoille tärkeitä, sillä yli neljännes piti kontaktien syntymistä koulutuksen parhaana antina työllisyyden kannalta. Sen sijaan pedagogien vastauksissa korostuvat muita enemmän yksittäiset aineet tai koulutuksen kokonaisuus. Toisella asteella opiskelleet korostivat kontakteja ja käytännönläheisyyttä ammattikorkeakoulutettuja enemmän.

Taulukko 15. Vastaajien näkemykset koulutuksen hyvistä puolista työllistymisen kannalta* (kysymys no 17)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Perustaidot, koulutuksen kokonaisuus	19	17	27	23	16	19
Kontaktit	26	13	..	23	13	17
Yksittäiset aineet ja kurssit	12	20	..	11	19	16
Käytännönläheisyys (ml. esiintymistilaisuudet)	24	10	24	22	12	16
Monipuolisuus	6	14	..	6	14	11
Harjoittelujakso	3	14	15	6	14	11
Tutkinto, pätevyys	3	14	..	5	14	10
Opettajat	7	6	..	7	7	7
Muu**	8	7	..	8	7	7
Ei osaa sanoa	5	2	–	4	..	2
Ei mikään	5	1	..	4	..	2
Vastaajia (lkm)	140	262	41	179	264	443

* Prosenttien yhteenlaskettu summa ei ole 100, sillä vastaajat olivat maininneet useita yllämainittuja aihepiirejä. Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

**Esimerkiksi ”omatoimisuus”, ”koulun maine”, ”opetti realismia” jne.

Mikä koulutuksessa oli hyvää työllistymisen kannalta?

- Koulutuksen korkea taso. Suurin osa opinnoista on todella hyödyllisiä työelämää ja keikkailua silmäläpäitäen. Suhdeverkoston luominen. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Tapasi muita opiskelijoita ja sitä myöten myös töitä eli suhteita. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Sain valmiuksia ymmärtää taiteen tukemisen realiteetteja Suomessa. Itsenäiseen työskentelyyn rutiinotuminen, kärsivällisyys. *Mies, muusikko, ammattikorkeakoulu*
- [Koulutuksen] aikana syntyi verkosto, josta on hyötyä ja tukea jatkossa. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Korkeatasoinen tekninen instrumentaaliopetus ja analyyttinen musiikinteoria. Aika opiskella rauhasa ja tehdä asioita omaan tahtiin. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Paperi on aina hyvä olla olemassa. Tulevaisuudessa Amk-tutkinto saa kyseenalaisen maineen, niin sekalaista porukkaa ja sekalaisilla taidoilla varustettuna sieltä valmistuu. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Sai musiikin perusvalmiuksia, mutta ei pelkällä toisen asteen tutkinnolla mielestäni ole valmis työelämään. *Nainen, toinen aste, muusikko*
- Sai harjoittaa instrumenttitaitea sydämen kyllyydestä. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Koulutti kanttoreita tavalliseen seurakuntatyöhön, ei taiteilijoita. *Mies, kirkkomuusikko, toinen aste*
- Erittäin tasokas koulutus antoi/antaa hyvät edellytykset hakea työpaikkoja/sijaisuuksia. Töitä on riittänyt! *Nainen, kirkkomuusikko, toinen aste*

Koulutuksen puutteita (työllistymistä ajatellen) käsittelevään avokysymykseen vastasi noin 60 prosenttia kaikista vastaajista. Se, että lähes puolet jätti vastaamatta tähän kysymykseen, viitannee siihen että valmistuneet ovat kokonaisuutena suhteellisen tyytyväisiä ja puutteita on vaikea nimetä varsinkin silloin, kun vaihtoehtoja ei ole valmiiksi tarjottu. Myös kysymykseen vastanneista osa ilmoitti, ettei puutteita ollut tai ”ei osaa sanoa”. Vastauksissa esiin tuodut teemat ryhmiteltiin taulukossa 16 näkyviin ryhmiin. Kuten taulukosta käy ilmi, eniten puutteita nähtiin työelämätietoutteen liittyvissä asioissa. Tähän ryhmään luokitellut vastaukset sisälsivät mainintoja niin työnhakuun, verotukseen, yrittäjyyteen kuin ylipäänsä työpaikkakontakteihin liittyvistä asioista. Muusikoiden ryhmässä tässä painottuivat koesoitot/laulut ja työnhaku, apurahat, jne. Pedagogeilla taas ennen kaikkea palkkaukseen ja työoloihin liittyvät asiat, esimerkiksi työsuhteiden määräaikaisuus ja opetuspaikkojen hajanaisuus. Kaikissa alaryhmissä oli myös melko paljon hajahuomioita antaneita vastaajia. Tähän kuuluvat mm. opetuksen kannustavuuteen, tutkinnon riittävyys jne. liittyvät asiat. Erityisesti muusikkojen ryhmässä tähän luokitellut vastaukset sisälsivät kommentteja siitä, että aika ei riittänyt omaan soittamiseen ja instrumentin hallintaan.

Taulukko 16. Vastaajien näkemykset koulutuksen puutteista työllistymisen kannalta* (kysymys no 18)

Mainitut aihepiirit	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Työelämä tietous & kontaktit	47	53	34	43	53	49
Käytäntö (harjoittelu, esiintymiset)	16	15	22	15	16	15
Yksittäinen opintokokonaisuus	12	12	..	11	11	11
Hajahuomioita**	28	22	19	27	21	24
Ei osaa sanoa	4	7	19	9	6	7
Ei mitään	3	3	..	3	3	3
Vastaajia (lkm)	122	214	32	148	220	368

*Prosenttien yhteenlaskettu summa ei ole 100, sillä vastaajat olivat maininneet useita yllämainittuja asioita. Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

** Esimerkiksi: ”kannustus”, ”mahdollisuus toteuttaa taiteellisia ambitoita”, ”kuri” jne.

Mitä koulutuksesta puuttui työllistymistä ajatellen?

- Tiettyjä musiikillisia perusasioita ei painotettu tarpeeksi. Työllistymisen kannalta juuri niiden hallinta on kaikkein olennaisinta (erityisesti rytmi- ja tyyli-taju). *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Pedagogisia opintoja (puutteelliset). *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Didaktiikkaa ja opetusvalmennusta. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Parempaa musiikkiteknologian opetusta. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Orkesterisoitto. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Työharjoittelu. Ei saanut käsitystä siitä, minkälainen soiton taso vaaditaan orkesterimuusikolta. *Nainen, muusikko, ammattikorkeakoulu*
- Esiintymiskoulutus! *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Todellinen kuva opetustoiminnasta puuttui. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Esiintymis- ja näyttämökokemusta ei saanut tarpeeksi kyseisessä oppilaitoksessa. Ehkä juuri sen vuoksi musiikin tekemisen ilo katosi koulutusaikana. Opiskeltiin tutkintoja varten. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Vähäiset yhteydet työelämään. Harjoittelupaikat ja harjoittelut eivät olleet hyvin järjestettyjä ja näin ollen todellinen harjoittelu ja kuva alan työskentelystä jäi vähäiseksi. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Kontaktit ja tutustumiskäynnit musiikkilaitoksiin. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Työnhakutaitoja, käytännön tietoa apurahahakemuksista (niiden avulla voisi työllistää itsensä), enemmän musiikkiin liittyviä aineita esim. käytännön työskentelytaitojen opettelua, konserttien järjestäminen jne. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Kunskap i hur man bäst söker jobb. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Yhteyksiä musiikkiopistoihin ja sellaisiin taidelaitoksiin, joissa voisi työskennellä muusikkona (= vakavasti otettavat harjoittelupaikat). Myös liian monet ”säälöpinnot” itse asian tiellä haittasivat ammattitaidon kehittymistä. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Kontaktit työelämään, vaikkei tuolla paperilla nyt mitään töitä saiskaan. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Bisnespuolen opetus puuttui kokonaan, esim. itsensä markkinointi ja käytännön neuvoja ammattimuusikkona elämiseen olisi kaivannut. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Liikaa toisarvoisia opintoja. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Koulutuksesta ei saanut mitään ammattinimikettä. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Liian vähän aikaa harjoitella omaa instrumenttia. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Koulutus oli liian lyhyt ajatellen vaadittavien taitojen kehittymistä. Mahdollisuudet itse opettamiseen olivat minimaaliset. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*

Kaikkiaan 405 (67 %) vastaajaa kertoi näkemyksiään ja toiveitaan musiikkialan ammatillisen koulutuksen kehittämistä. Vastaukset olivat yllättävän yhdenmukaisia. Suurin osa vastaajista painotti käytännönläheistä opiskelua ylipäätään sekä erityisesti keskittymistä soittotaitoon. Vastaajien avovastaukset luokiteltiin taulukossa 17 näkyviin aihepiireihin. Taulukoon on myös sisällytetty ne, jotka ilmoittivat olevansa tyytyväisiä nykyiseen kehityssuuntaan tai että koulutusta on heidän opiskeluaajoistaan kehitetty oikeasuuntaisesti.

Useimmiten mainittuja aihepiirejä olivat opetuksen tasoon ja monipuolisuuteen sekä käytännönläheisyyteen liittyvät asiat. Niin ikään vastauksissa – kirkkomuusikoita ja musiikkiteknologeja lukuun ottamatta – korostui soittamiseen ja instrumentin hallintaan käytetyn ajan lisäämisen tarve. Kaikki koulutuksen määrää kommentoineet vastaajat (runsas kymmenesosa) olivat sitä mieltä, että alan koulutuspaikkoja tulee vähentää. Opetuksen tasoon puuttuvat vastaukset sisälsivät mainintoja mm. opettajista, opetuksen laadusta, ammattikorkeakoulujärjestelmän toimivuudesta, monipuolisuudesta tai yksittäisistä aineista/kursseista. Käytännönläheisyyttä korostavissa vastauksissa taas mainittiin mm. harjoittelupaikkojen sekä orkesteritoiminnan ja esiintymiskoulutuksen lisääminen.

Sukupuolten ja koulutusasteiden väliset erot vastauksissa heijastavat jälleen ammattiryhmien välisiä eroja. Esimerkiksi naiset ja ammattikorkeakoulutetut (pedagogien ryhmästä suurin osa) korostavat soittamiseen käytetyn ajan lisäämisen tarvetta, kun miehillä ja toisen asteen tutkinnon suorittaneilla (muusikoiden ryhmästä suurin osa) asia ei nouse aivan yhtä voimakkaasti esiin. Heidän koulutuksessaan ilmeisesti soittaminen on ollut keskeisemmällä sijalla ja sitä on ollut riittävästi.

Taulukko 17. Vastaajien näkemyksiä koulutuksen kehittämistä* (kysymys no 22)

Mainitut aihepiirit	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Aikaa olennaiseen (soittamiseen)	19	34	..	14	35	27
Opetuksen taso ja monipuolisuus	27	27	26	28	26	27
Opetuksen käytännönläheisyys	24	29	19	24	28	27
Työelämätietous ja -kontaktit	21	22	19	21	21	21
Koulutuksen määrä	13	12	..	12	11	12
Hajahuomioita	17	6	22	17	7	11
Tyytyväinen nykyiseen kehityssuuntaan	5	5	19	6	6	6
Vastaajia (lkm)	105	214	28	130	217	347

*Prosenttien yhteenlaskettu summa ei ole 100, sillä vastaajat olivat maininneet useita yllämainittuja asioita. Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Aikuis- ja muuntokoulutettujen vastaukset poikkeavat yllä esitetystä vain sen osalta, että heidän vastauksissaan harvemmin pidettiin tärkeänä työelämätietoutta ja -kontakteja.

Näkemyksiä musiikkialan koulutuksen kehittämisestä:

- Enemmän omaa harjoittelu-aikaa. Oppilaiden päivät täytetään tunteilla ja illalla alkaa oma opetus. Pakko tehdä töitä, että voisi opiskella. Muusikkona kehittyä musisoimalla, laulamaan oppii laulamalla ja siitä keskustelemalla. Koulussa on liikaa turhanpäiväisiä aineita ("tilastotieteen perusteet") tai ne on huonosti järjestetty. Koulutusta tulisi tiukentaa, oppilasmääriä vähentää. Vain näin voidaan pitää hyvä laatu yllä. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Opettajille enemmän asiantuntemusta ja vastuuta. Vähemmän yleissivistäviä aineita, enemmän oman muusikkouden (taiteilijuuden) kehittämistä (lukion käyneille). *Mies, muusikko, toinen aste*
- Kirkkomuusikon koulutukseen toivon enemmän käytännölläisyyttä. Olisi tärkeää oppia soittamaan toimitusten musiikki hyvin (häät, hautajaiset) hienojen urkuteosten sijaan. *Nainen, kirkkomuusikko, toinen aste*
- Sisäänottomääriä on vähennettävä jotta kaikille riittää töitä. Ei riitä se, että kehitellään yhä uusia trendikkäitä ja suosittuja koulutusaloja, on mietittävä mitä ihmiset tekevät valmistumisensa jälkeen. Vastuuntuntoa kiitos. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Enemmän aikaa instrumentin sekä muiden ammatillisten aineiden opiskeluun. Yleissivistäviä aineita vähemmäksi jotta aikaa jäisi olennaiseen. Käytännöllisiä kursseja, enemmän esim. verotuksesta, työhausta yms. pikakursseina. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Enemmän käytännön koulutusta! Esiintymistaitoja, konkreettisten musiikintekotilanteiden järjestämistä, tutustumista levy-yhtiöihin, kannustamista oman tyylin/musiikin löytämiseen. Oppilaitokset pienemmiksi. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Enemmän yhteyksiä oikeaan työympäristöön. Opiskelusta osaa ottaa enemmän irti, kun tietää mitä taitoja työelämässä oikeasti tarvitaan. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Ylimääräinen säälä pois. Teoria- ym. kurssien opintoviikkokokertymän suhteuttaminen todelliseen työmäärään. Muut aineet tukemaan pääaineen opintoja. Enemmän työelämävalmennusta ja esiintymiskoulutusta. *Nainen, muusikko, ammattikorkeakoulu*
- Realistisk syn på detta yrke och vad som krävs att klara på marknaden. *Nainen, muusikko, ammattikorkeakoulu*

Kehittämistoiveista ja kritiikistä huolimatta valmistuneet pitivät pääsääntöisesti koulutusta hyödyllisenä työllistymisen kannalta (taulukko 18). Erityisesti pedagogit ja muut (lähinnä kirkkomuusikot) katsoivat, ettei työllistyminen olisi ollut mahdollista ilman koulutusta (tutkintoa). Vastajat tuntuivat myös pitävän koulutusta hyödyllisenä silloinkin, kun se ei suoranaisesti vielä olisi työllistänytään. He katsoivat, että opitut taidot ovat joka tapauksessa tärkeitä.

Toisen asteen tutkinnon suorittaneissa oli lähes viidennes (18 %) sellaisia, jotka eivät osanneet sanoa, onko koulutuksesta ollut hyötyä vai ei. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että monet toisen asteen tutkinnon suorittaneet katsoivat, ettei toisen asteen tutkinto vielä varsinaisesti takaa ammatillista pätevyyttä vaan sen tarkoitus on valmentaa jatko-opintoihin. Näin ajattelevat erityisesti taidemusiikkia toisella asteella opiskelleet.

Taulukko 18. Koulutuksen hyöty työllistymisen kannalta* (kysymys no 20)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Koulutuksesta on ollut hyötyä	66	82	81	70	81	77
Koulutuksesta ei ole ollut hyötyä	13	7	..	12	7	9
En osaa sanoa	21	11	11	18	12	14
Yhteensä	100	100	100	100	100	100
Vastaajia (lkm)	157	289	47	200	293	493

*Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Koulutuksen hyötyä perusteltiin pääasiassa työllistymisellä ja pätevyyden saavuttamisella sekä ammattitaidon kasvamisella. Muusikoiden ja muiden alaryhmien välillä on selvästi eroa, sillä muusikoista vain kolmannes liittyy koulutuksesta saadun hyödyn työllistymiseen ja palkkaukseen. Muusikoiden joukossa korostettiin ennen kaikkea ammattitaidon kasvamista sekä kontaktien luomista opiskeluaikana. Erityisesti nämä nousivat esiin rytmimuusikoiden vastauksissa, heistä lähes puolet (48 %) korosti ammattitaidon saamista koulutuksen hyötynä ja 40 prosenttia piti saatuja kontakteja tärkeinä. Vain 9 prosenttia klassisen musiikin muusikoista oli maininnut viimeksi mainitun. Pedagogit taas korostivat koulutuksen ja sen tuoman pätevyyden merkitystä työn (virkojen) saamisessa. Osa vastaajista piti kysymystä turhana: ”No totta kai [on hyötyä], olen kouluttanut itseni ammattiin” kirjoitti eräs musiikkipedagogi. Ryhmässä ”muut” korostui niin ikään työllistyminen ja yleensä pätevyys, sillä vastaajat ovat pääasiassa kirkkomuusikoita, joilta edellytetään tiettyä koulutusta ja tutkintoa.

Taulukko 19. Syyt miksi koulutuksesta on ollut hyötyä* (kysymys no 20, perustelut)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Työllistyminen (pätevyys, palkkaus)	33	72	81	50	69	62
Ammattitaito	44	20	13	31	23	26
Kontaktit	29	8	..	21	8	13
Muu	6	7	..	6	7	6
Vastaajia (lkm)	93	210	33	127	209	336

*Prosenttien summa ei ole 100, sillä vastaukset sisälsivät useita yllämainittuja syitä. Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Miten koulutuksesta on ollut hyötyä työllistymisessä:

- Klarar av olika musikstilar och sångtekniken har förbättrats. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Paremmat valmiudet monipuolisiin töihin. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Olen kehittynyt muusikkona opintojen aikana ja saanut työkokemusta keikkailemalla, itsevarmuuteni on kasvanut. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Opintojen myötä tutustui alan ihmisiin, jotka tarjosivat töitä. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Olen löytänyt uusia soittokavereita. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Koulun kautta keikkoja ja tunnettuutta. *Mies, muusikko, toinen aste*
- En olisi nykyisessä työssäni ilman kyseistä koulutusta. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Työllistyin heti koulun jälkeen. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Pätevyys auttaa opetustöiden saamisessa + palkka on parempi. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Jopa pienissä musiikkikouluissa kysytään todistuksia. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Jag är kompetent som kyrkomusiker. *Mies, kirkkomuusikko, toinen aste*
- Kirkkomuusikkona saa työtä helposti, kun on alan koulutus. *Nainen, kirkkomuusikko, toinen aste*
- Olen saanut töitä niin paljon kuin olen jaksanut tehdä. *Nainen, kirkkomuusikko, toinen aste*

Noin kymmenesosa vastaajista katsoi, ettei koulutuksesta ole ollut hyötyä, ja 14 prosenttia ei osannut arvioida asiaa. Näitä valintojaan vastaajat perustelivat mm. sillä, että ovat vielä opiskelemassa eivätkä ole hakeutuneet työelämään, tai sillä, ettei tutkinto ole varsinaisesti auttanut työllistymisessä.

Miksi koulutuksesta ei ole ollut hyötyä työllistymisessä?

- Töitä ei ole riittävästi. Muusikkomarkkinoilla muusikon tutkinnolla ei varsinaisesti ole merkitystä. *Mies, muusikko, ammattikorkeakoulu*
- Toisen asteen tutkinto ei tarjoa pätevyyttä. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Kukaan ei ole koskaan kysynyt mitään papereita. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Siirryin suoraan opiskelemaan lisää. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Sitä [tutkintoa] ei noteerata, ei sano kenellekään mitään. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Olen saanut töitä suhteilla. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- En ole saanut alan vakituista työtä. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Olen itse aktiivisesti etsinyt työtä ilman tulosta, vaikea löytää. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*

Koulutuksen hyötyä koskevaa kysymystä täydennettiin kysymällä niiltä, jotka eivät toimi musiikkialalla, mitä he katsovat hyötyneensä koulutuksesta. Taulukosta 20 on poistettu ne vastaajat, jotka opiskelevat musiikkialaa eli eivät ole varsinaisesti siirtyneet muulle alalle. Alalla toimimattomiksi on katsottu sellaiset vastaajat, jotka eivät työskentele lainkaan (edes sivutoimisesti tai freelancerina) musiikkialalla, jotka ovat työttöminä tai jotka opiskelevat muuta alaa. Näitä henkilöitä on runsas kymmenesosa kaikista vastaajista. Alalla toimimattomista noin puolet toivoi toimivansa musiikin alalla tulevaisuudessa, ja lähes puolet kertoi, että musiikista on tullut harrastus. Runsas neljännes mainitsi, että musiikkialan koulutus on antanut valmiuksia toimia muulla alalla, erityisesti näitä vastaajia oli pedagogien joukossa (44 %), joille opettajan pätevyys on tuonut hyötyä myös

muun alan opetustehtävissä. Samoin runsas neljännes vastaajista oli sellaisia, jotka katsoivat hyötynensä koulutuksesta muulla tavalla, mm. ”kehitti ihmisenä”, ”itseilmaisukyky auttaa työnhaussa” jne. Vain muutama henkilö oli sitä mieltä, ettei ole hyötynyt koulutuksesta lainkaan.

Taulukko 20. Musiikkialalla toimimattomien näkemykset koulutuksen hyödyistä* (kysymys no 21)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Toivoo toimivansa alalla tulevaisuudessa	60	41	56	60	39	51
Alasta on tullut harrastus	51	44	..	51	42	47
Sai tärkeitä kontakteja	31	28	..	37	24	32
Sai valmiudet toimia muilla aloilla	14	44	..	19	39	28
Muuta hyötyä	14	34	56	23	33	28
Ei ole hyötynyt koulutuksesta lainkaan	..	..	–	–	..	..
Vastaajia (lkm)	35	32	9	43	33	76

*Prosenttien summa ei ole 100, sillä vastaukset sisälsivät useita yllämainittuja asioita. Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Jatkokoulutussuunnitelmat

Vastaajista noin puolet on jo aloittanut tai suorittanut tässä käsiteltävän koulutuksen jälkeisiä opintoja ja lähes kolmannes (29 %) suunnittelee jatkokoulutusta (taulukko 21). Enemmistö vastaajista on siis sellaisia, jotka eivät siirry suoraan työelämään. Ainoastaan 15 prosenttia vastaajista ei suunnittele jatkokoulutusta lainkaan.

Muusikoista yli puolet on jo aloittanut jatko-opinnot, useimmat Sibelius-Akatemiassa. Rytmimuusikoiden keskuudessa opintojaan jatkavien osuus oli kuitenkin hieman alhaisempi (52 %) kuin taidemuusikoiden (75 %). Rytmimuusikot näyttävät jatkavan opintojaan usein ammattikorkeakoulujen pedagogiopinnoissa. Samoin ryhmässä ”muut” oli yli puolet sellaisia, jotka ovat aloittaneet/suorittaneet jatko-opintoja (kirkkomuusikot).

Toisen asteen tutkinnon suorittaneissa oli noin viidesosa sellaisia, jotka suunnittelivat jatkokoulutusta. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneissa näitä oli yllättäen vieläkin suurempi osuus (34 %).

Myös aikuis- ja muuntokoulutuksen suorittaneiden joukossa oli paljon jatkokoulutusta suunnittelevia (28 %). Monet heistä suunnittelevat maisteriopintoja sekä osa täydennyskursseja esimerkiksi musiikkiterapiassa, varhaiskasvatuksessa jne.

Taulukko 21. Vastaajien jatkokoulutus suunnitelmat* (kysymys no 19)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Suunnittelee jatkokoulutusta	23	34	14	21	34	29
Ei suunnittele	11	17	16	12	17	15
Ei osaa sanoa	9	15	18	12	14	13
On jo aloittanut/suorittanut	62	41	55	60	42	49
Vastaajia (lkm)	161	294	49	206	298	504

*Prosenttien summa ei ole 100, sillä vastaajat ovat saattaneet sekä suunnitella jatkokoulutusta että jo aloittaa sen. Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Jatkokoulutusta suunnittelevia oli kaikkiaan 29 prosenttia vastaajista. Heistä lähes kaikki täsmensivät millaisista jatkokoulutus suunnitelmista on kyse. Osa vastaajista kertoi jatkokoulutusasteen (maisteri, ammattikorkeakoulu) ja osa sen, mitä aikoi opiskella ”pedagogiikkaa”, ”musiikkiterapiaa” jne. Näin ollen jatko-opintoja koskevien tietojen luokittelu yhdenmukaisesti on hankalaa. Taulukkoon 22 on poimittu niiden vastaajien osuudet, jotka suunnittelevat jatko-opintoja Sibelius-Akatemiassa tai ammattikorkeakoulussa, sekä niiden, jotka suunnittelevat jonkin muun kuin musiikkialan opintoja (tämä ryhmä sisältää myös yliopiston musiikkikasvatuksen). Kaikkien osalta ei voitu päätellä mitä vastaus ”jatkotutkinto” tarkoittaa, tässä ne on luokiteltu ryhmään ammattikorkeakoulun jatkotutkinto. Perusteeksi jatko-opintohalukkuudelleen vastaajat esittivät kiinnostuksen ja yleensä kehittymisen tarpeen. Niin ikään työllistymismahdollisuuksien ja palkkauksen uskottiin parantuvan lisäkoulutuksen myötä.

Taulukko 22. Vastaajien suunnittelemat jatko-opintopaikat* (kysymys no 19)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Sibelius-Akatemia	21	30	–	17	31	26
Ammattikorkeakoulu	29	..	71	43	–	13
Ammattikorkeakoulun jatko- tai erikoistumisopinnot	–	23	–	–	23	17
Musiikkialan opinnot**	41	33	–	33	36	35
Muun alan opinnot	..	10	..	..	10	9
Yhteensä	100	100	100	100	100	100
Vastaajia (lkm)	35	98	7	42	98	140

* Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

** Tietty ala (musiikkiterapia, musiikkiteknologia, huilunsoiton jatko-opinnot jne.) tai täsmennyksen koulutusaste (pedagogiikka).

Miksi suunnittelet jatkokoulutusta?

- Haluan päivätyön. Laulunopettajille on vähän virkoja tarjolla. *Nainen, musiikinohjaaja, toinen aste [erikoistuu musiikinopettajaksi peruskouluun]*
- Musiikki on asia joka eniten kiinnostaa. *Mies, muusikko, toinen aste [aikoo opiskella musiikkitiedettä]*
- Koulutus kehittää omaa ammattitaitoa ja laajentaa ajattelua. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu [aikoo suorittaa maisteritutkimnon]*
- Mielestäni Amk-tutkinto ei opettanut minua tarpeeksi opettajana. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu [aikoo opiskella kasvatustiedettä]*
- Olen vasta alkutaipaleella muusikkona. Opettajan taidot kehittyvät sitä mukaa kuin oma soitto. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu [ulkomailla soitonopintoihin]*
- Kun opettajan paperit, suurempi todennäköisyys ansaita elanto. *Nainen, muusikko, toinen aste [ammattikorkeakouluun musiikkipedagogiopintoihin]*
- Haluan oppia lisää! *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu [aikoo suorittaa maisteritutkimnon]*

Kaiken kaikkiaan jatko-opintoja suunnittelevia tai parhaillaan opiskelevia on 64 prosenttia kaikista vastaajista¹⁸. Muusikoiden keskuudessa osuus on yli 80 prosenttia. Musiikkipedagogeista runsas puolet (57 %) on jo jatkanut tai suunnittelee jatkavansa opintojaan ja myös ryhmässä muut opintojaan jatkavia ja/tai suunnittelevia on kaikkiaan yli 60 prosenttia.

---

18 Mukaan lukien aikuis- ja muuntokoulutetut.

Valmistuneet työmarkkinoilla

Opiskeluaikainen työssäkäynti

Musiikkialalla – kuten muillakin aloilla – opiskeluaikana työskentely on pikemminkin sääntö kuin poikkeus. Opiskeluaikana luodut kontaktit voivat osoittautua hyvinkin tärkeiksi myöhemmällä työuralla. Lähes kaikki vastaajat ovat työskennelleet opintojen aikana, ainoastaan 3 prosenttia ilmoitti, ettei ole ollut työssä. Enemmistö vastaajista on työskennellyt loma-aikoina tai tehnyt tilapäis- ja osa-aikaisia töitä. Erityisesti ryhmässä ”muut” (lähinnä kirkkomuusikot) oli paljon tilapäis- ja osa-aikaisia töitä tehneitä sekä harjoittelussa olleita. Kirkkomuusikoiden hyvä työtilanne lisää myös tilapäisten sijaisten tarvetta, ja toisaalta harjoittelu kuuluu olennaisena osana opintoihin. (Taulukko 23.)

Suuri enemmistö vastaajista (90 %) oli tehnyt taidealan työtä opiskeluaikana. Muusikoiden keskuudessa osuus oli kuitenkin hieman pienempi (84 %) kuin muiden ryhmien.

Taulukko 23. Vastaajien opiskeluaikainen työssäkäynti* (kysymys no 12)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Tilapäis- ja osa-aikatöitä	64	66	81	69	65	67
Työskenteli loma-aikoina	64	64	79	67	65	65
Alaan liittyvässä harjoittelussa	21	27	77	33	27	30
Siirtyi työelämään opintojen kestäessä	15	37	13	16	35	28
Säännöllisessä työssä koko opiskeluaikana	17	31	13	19	29	25
Ei työskennellyt lainkaan opiskeluaikana	4	..	..	4	..	3
Muu	5	3	..	4	3	3
Vastaajia (lkm)	161	296	48	206	299	505

*Prosenttien summa ei ole 100, sillä vastaajat ovat valinneet useita vaihtoehtoja. Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Työtilanne ja työhistoria

Vastaajien kyselyhetken työtilannetta tiedusteltiin antamalla taulukossa 24 näkyvät vaihtoehdot. Vaihtoehtojen lisäksi vastaajia pyydettiin merkitsemään onko kyseessä taiteellinen työ, opetustyö vai muun alan työ¹⁹. Tämänkään kysymyksen kohdalla vaihtoehdot eivät ole toisensa poissulkevia, sillä valmistuneet voivat toimia useissa erilaisissa työsuhteissa samaan aikaan. Työsuhdetta koskevaan kysymykseen vastasivat yhtä lukuun ottamatta kaikki vastaajat.

Enemmistö musiikkialan valmistuneista työskentelee työsuhteessa, mutta myös freelancereiden määrä on suuri, erityisesti muusikoiden joukossa. On kuitenkin otettava huomioon, että työsuhde ei välttämättä tarkoita yhtä työpaikkaa vaan useita. Eräs vastaaja kertoi, että hänellä on samanaikaisesti neljä eri työnantajaa²⁰.

Kyselyhetkellä työttömänä olleiden vastaajien määrä on pieni (6 %), eivätkä kaikki näistäkään ole ”kokopäivätoimisia” työttömiä. Yrittäjiä on vain 4 prosenttia, ja suurin osa heistä työllistää itsensä, ainoastaan muutama henkilö ilmoitti työllistävänsä myös muita. Alan koulutuksen moninkertaisuus näkyy myös vastauksissa, sillä suuri joukko opiskelee edelleen. Muusikoiden joukossa oli opiskelijoita lähes 70 prosenttia. Erityisesti taidemusiikin koulutuksen saaneet muusikot jatkavat opintojaan, sillä heistä peräti 81 prosenttia on opiskelijoita, kun rytmimuusikoista opiskelijoita on 56 prosenttia. Suuri osa opiskelijavastaajista myös työskentelee samanaikaisesti. Pelkästään opiskelijoita – ilman työsuhdetta tai freelancertyötä ohessa – oli ainoastaan 12 prosenttia kaikista vastaajista.

Rytmimuusikoiden ja taidemusiikin alalla toimivien muusikoiden erot näkyivät myös työtilannetta koskevissa vastauksissa. Työsuhteessa työskenteleviä oli suurin piirtein sama osuus sekä rytmii- että taidemuusikoiden joukossa. Tosin työsuhteessa työskentelevistä rytmimuusikoista suurin osa työskentelee opetustyössä tai kokonaan muun alan työssä. Viimeksi mainittuja on kuitenkin melko vähän (noin viidennes työsuhteisista rytmimuusikoista). Freelancereita oli rytmimuusikoista peräti 70 prosenttia ja klassisen musiikin muusikoista vain 27 prosenttia. Työttömiä ei ollut klassisen musiikin muusikoissa lainkaan, kun rytmimusiikin puolella työttömien osuus oli 13 prosenttia eli korkeampi kuin koko vastaajajoukon.

Pedagogeista taas suuri enemmistö työskentelee työsuhteessa – tosin lähes säännönmukaisesti määräaikaisessa²¹. Myös kirkkomuusikoiden ja musiikkiteknologioiden joukossa on paljon sekä työsuhteessa työskenteleviä että opiskelijoita.

---

19 Taulukon 24 tiedoissa on kyse minkä tahansa alan työstä, ei pelkästään musiikin. Vastaajien työalaa selvitetään taulukossa 26, sivulla 44.

20 Työsuhteella ei tässä yhteydessä tarkoiteta yksittäisiä keikkoja. Kyseisessä vastauksessa kyse on opetusalan työpaikoista.

21 Ks. taulukko 25, sivu 43.

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneissa oli enemmän työsuhteessa olevia (80 %, toinen aste 51 %). Toisen asteen tutkinnon suorittaneissa taas oli opiskelijoita huomattavan paljon (62 %, ammattikorkeakoulu 41 %), syynä mm. toisen asteen ”valmistava” luonne.

Miesten ja naisten välillä oli jonkin verran eroja työmarkkinatilanteessa. Miesten joukossa freelancereiden osuus oli suurempi (57 %, naiset 27 %). Lisäksi miehiä oli yrittäjinä (6 %, naiset 3 %) ja työttöminä (9 %, naiset 4 %) hiukan enemmän kuin naisia. Naisia taas oli vastaavasti työmarkkinoiden ulkopuolella hieman enemmän (9 %, miehet 2 %), sillä useimmissa tapauksissa esimerkiksi vanhempainlomalla oleva henkilö on nainen.

Valmistumisvuodella näyttää olevan myös jonkin verran vaikutusta työmarkkinatilanteeseen. Työsuhteessa olevien osuus vähenee, mitä lyhyempi aika valmistumisesta on (vuosina 1999–2001 valmistuneista osuus 77 %, vuosina 2002–2004 osuus 67 %), mutta työttömien osuus kasvaa lievästi. Kun koko vastaajajoukosta työttömänä on 6 prosenttia, on osuus vuonna 2004 valmistuneiden keskuudessa 10 prosenttia. Suurin osa viimeksi mainituista on toiselta asteelta valmistuneita muusikoita.

Aikuis- ja muuntokoulutetuista 95 prosenttia työskenteli työsuhteessa, useimmat samassa, missä jo ennen tutkinnon päivitystä ja lisäopintoja. Freelancereina ilmoitti toimivansa (työsuhteen ohella) vain runsas kymmenesosa. Yrittäjiä oli 7 prosenttia ja opiskelijoita 11 prosenttia. Työttömiä oli aikuis- ja muuntokoulutettujen joukossa alle viisi henkilöä.

Taulukko 24. Vastaajien työtilanne kyselyhetkellä* (ml. kaikki työalat, kysymys no 23)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Työsuhteessa	50	80	52	51	80	68
Opiskelija	67	39	52	62	41	49
Freelancer	52	32	15	42	33	37
Työtön	7	4	..	7	4	6
Yrittäjä	4	4	..	4	4	4
Työskentelee apurahan turvin	..	..	–	..	..	..
Muu**	4	5	23	10	4	6
Vastaajia (lkm)	161	300	48	208	301	509

*Prosenttien summa ei ole 100, sillä vastaukset sisälsivät useita yllämainittuja vaihtoehtoja. Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

** Esim. äitiys- tai vanhempainloma, siviilipalvelu, armeija, jne.

Suurin osa vastaajista, ryhmää ”muut” lukuun ottamatta, työskentelee määräaikaisessa työsuhteessa (taulukko 25). Monilla määräaikaisia työsuhteita saattaa olla useita rinnakkain. Noin kolmanneksella vastaajista on

vakinainen työsuhde, mutta rinnalla voi olla myös toinen määräaikainen työ. Työsuhteessa työskentelevien miesten joukossa oli hieman enemmän vakinaisessa työsuhteessa työskenteleviä kuin naisten (45 %, naiset 32 %). Tämä selittyy miesten suuremmalla osuudella kirkkomuusikoiden ja sotilassoittajien joukossa. Edellä mainittu selitys vaikuttaa myös siihen, että toisen asteen tutkinnon suorittaneiden joukossa vakinaisten työsuhteiden osuus on korkeampi (44 %) kuin ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden joukossa (33 %). Aikuis- ja muuntokoulutetuista vakinaisessa työsuhteessa on 80 prosenttia.

Taulukko 25. Vastaajien työsuhde* (määräaikainen/vakinainen, kysymys no 23)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Määräaikainen	78	71	44	65	71	70
Vakinainen	34	34	56	44	33	36
Vastaajia (lkm)	41	172	16	57	172	229

*Prosenttien summa ei ole 100, sillä vastaajilla voi olla yhtä aikaa sekä määräaikainen että vakinainen työsuhde. Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Määräaikaisuuden lisäksi toinen musiikkialalle – tosin nykyisin monelle muullekin alalle – tyypillinen piirre on työsuhteiden osa-aikaisuus. Työsuhteessa työskentelevistä vastaajista vain alle viidenneksellä oli kokopäiväinen työsuhde, jos kokopäiväiseksi tulkitaan 35 tunnin työviikko. Musiikkialalla päätoimisen tuntiopettajan viikoittainen työtuntimäärä on 16h, joka takaa viran edut kuten esimerkiksi lomakorvauksen ja sairausajan palkan. Kun asiaa tarkastellaan ns. normaalien työmarkkinoiden näkökulmasta, valtaosa alan ammattilaisista on osa-aikaisia ja työtunnit ovat vähäisempiä kuin normaalisti kokopäivätoimiseksi katsottavassa työssä. Ainoastaan ryhmässä ”muut” oli muita enemmän (noin kolmannes) sellaisia, jotka tekevät yli 35 tunnin työviikkoa. Muissa ryhmissä tällaisten osuus oli runsas kymmenesosa.

Musiikkialan ammatillisen ja ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista suurin osa työskenteli opetustyössä, joko työsuhteessa, freelancerina tai oman toiminimen kautta. (Taulukko 26.) Taiteellista työtä teki runsas puolet kaikista vastaajista ja muuta (musiikkialan ulkopuolista) työtä 14 prosenttia. Taiteellinen työ oli yleisintä luonnollisesti muusikoiden keskuudessa (82 %), mutta heistäkin yli puolet toimi opettajana ja lähes viidennes muussa työssä. Rytmimuusikoista taiteellista työtä teki hieman suurempi osuus (89 %) kuin taidemuusikoista. Tämä selittyy sillä, että jälkimmäisistä enemmistö opiskelee. Ryhmässä ”muut” oli myös enemmistö

taiteellisen työn tekijöitä, sillä kirkkomuusikon työ on tässä yhteydessä luokiteltu taiteelliseksi työksi²². Pedagogeista yli 40 prosenttia toimii myös esiintyvänä muusikkona. Musiikkileikkikoulunopettajina toimi kaikkiaan 12 prosenttia pedagogin koulutuksen saaneista.

Koulutusasteiden ja sukupuolten väliset erot liittyivät selkeästi ammattiryhmään. Naisten joukossa taiteellista työtä tekevien osuus oli huomattavasti pienempi kuin miesten, ja ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden keskuudessa pienempi kuin toisen asteen tutkinnon suorittaneiden.

Aikuis- ja muuntokoulutetuista lähes kaikki tekevät opetustyötä, mutta opetustyön rinnalla kolmanneksella heistä on myös taiteellisia työtehtäviä esiintyvänä muusikkona.

Taulukko 26. Vastaajien työala* (työsuhteessa, freelancerina ja yrittäjinä toimivat, kysymykset no 23, 24)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Taiteellinen työ (ml. kirkkomuusikot, sotilasmuusikot)	81	44	81	77	47	58
Opetustyö**	54	84	16	51	81	71
Muu työ	19	12	16	21	11	14
Vastaajia (lkm)	118	267	32	148	269	417

*Prosenttien summa ei ole 100, sillä vastaajilla voi olla useita työaloja yhtä aikaa. Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja. Mukana ovat myös sellaiset opiskelijat ja hoitovapaalla olevat, jotka ovat vastanneet työtilannetta koskevaan kysymykseen olevansa työsuhteessa tai tekevänsä freelancetöitä.

**Suurin osa opetustehtävissä toimivista opettaa musiikkioppilaitoksissa, musiikkikouluissa tai toimii peruskoulun tai lukion musiikinopettajina. Pieni osa (3 %) toimii luokanopettajina tai jonkin muun aineen opettajina.

Keskeisiä työnantajia koskevaan kysymykseen vastasi runsaat 80 prosenttia kaikista vastaajista. Ne, jotka eivät vastanneet, olivat pääasiassa työelämän ulkopuolella joko opiskelijoina, äitiys/vanhempainvapaalla tai työttöminä. Työnantajien kohdalla eri ammattiryhmien välillä on tavallista suurempia eroja. Muusikoista yli puolet mainitsee keskeiseksi työllistäjäkseen keikat (yksityishenkilöt, yritykset, ohjelmatoimistot). Seuraavaksi tärkeimmät työllistäjät ovat musiikkioppilaitokset ja yksityiset musiikkikoulut²³ sekä taidelaitokset. Myös muut työllistäjät (esim. kuntien kulttuuritoimi) on mainittu melko usein. Pedagogeille taas merkittävimmät työnantajatahot ovat musiikkioppilaitokset ja kansalais- ja työväenopistot. Ryhmälle ”muut” keskeisin työnantajaryhmä ovat seurakunnat.

22 Osa vastanneista kirkkomuusikoista tosin katsoi kyseisen työn olevan ”muuta” työtä. Kaikki kirkkomuusikon työ on kuitenkin raportointivaiheessa luokiteltu ”taiteelliseksi”, koska koulutus edellyttää opiskelua taidealan oppilaitoksessa.

23 Näissä muusikot tekevät opettajan työtä.

Aikuis- ja muuntokoulutetuista yli puolet työskentelee musiikkioppilaitoksissa tai yksityisissä musiikkikouluissa ja lähes 40 prosenttia konservatorioissa ja ammattikorkeakouluissa.

Taulukko 27. Vastaajien pääasialliset työnantajat* (kysymys no 25)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Musiikkioppilaitokset ja -koulut	29	49	–	25	48	40
Keikat	53	15	17	45	15	26
Taidelaitokset **	28	20	..	19	22	21
Kansalais- ja työväenopistot	10	28	..	15	26	21
Konservatoriot ja amk	8	15	–	6	15	12
Seurakunnat	5	4	80	22	4	10
Peruskoulu ja lukio	9	12	–	8	12	10
Muut	20	16	17	23	15	17
Vastaajia (lkm)	117	266	30	144	269	413

*Prosenttien summa ei ole 100, sillä vastaukset sisälsivät useita yllämainittuja työnantajia. Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

** Sisältää myös puolustusvoimien soittokunnat ja poliisisoittokunnat.

Lähes puolet vastaajista oli sitä mieltä, että nykyinen työ vastaa heidän saamaansa koulutusta ainakin osittain. Täysin koulutusta vastaavana työtään piti runsas 40 prosenttia ja vajaa kymmenesosa oli sitä mieltä, ettei työ vastaa koulutusta lainkaan (taulukko 28). Muusikoiden ja toisen asteen tutkinnon suorittaneiden joukossa viimeksi mainittujen osuus oli hieman suurempi. Pedagogeista alle 5 prosenttia katsoi, ettei heidän nykyinen työnsä vastaa lainkaan saatua koulutusta.

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneissa oli toisen asteen tutkinnon suorittaneita enemmän niitä, jotka olivat valinneet ”vastaa täysin” -vaihtoehdon. Tämä jakauma viittaa myös jo aiemmin todettuun toisen asteen luonteeseen jatko-opintoihin valmistavana koulutusasteena.

Naisista vajaa puolet katsoi, että nykyinen työ vastaa saatua koulutusta täysin, miesvastaajissa osuus oli kolmannes.

Aikuis- ja muuntokoulutetuista puolet pitää nykyistä työtään täysin koulutusta vastaavana ja ainoastaan muutama henkilö katsoi, ettei työ vastaa koulutusta lainkaan.

Taulukko 28. Vastaajien näkemykset työn ja koulutuksen vastaavuudesta* (kysymys no 28)

Vastaako nykyinen työ musiikki- alan koulutusta	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Vastaa täysin	27	47	63	34	47	42
Vastaa osittain	58	49	20	49	49	49
Ei vastaa lainkaan	12	4	14	14	4	8
Ei osaa sanoa	..	–	..	..	–	..
Yhteensä	100	100	100	100	100	100
Vastaajia (lkm)	124	261	35	158	262	420

*Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Merkittävimmät musiikkialalle valmistuneiden toimeentulolähteet olivat opetustyö sekä opintotuki (taulukko 29). Esittävän taiteilijan työstä saa pääasiallisen toimeentulonsa kaikkiaan noin viidennes vastaajista. Muusikoiden joukossa osuus on runsas kolmannes. Klassisen musiikin muusikoista 23 prosenttia sai päätulonsa esittävän taiteilijan työstä ja 66 prosenttia muista lähteistä (opintotuki). Rytmimuusikoista vastaavasti yli 40 prosenttia sai tuloa esittävän taiteilijan työstä ja 52 prosenttia muista lähteistä. Opetustyön mainitsi yhtenä keskeisenä toimeentulolähteenä yli puolet pedagogeista ja runsas viidennes muusikoista. Kirkkomuusikoista ja musiikkiteknologeista kukaan ei saanut päätoimeentuloaan opetustyöstä.

Toisen asteen vastaajissa oli yli puolet muusta kuin työstä tulonsa saavia (opiskelijoita) ja ammattikorkeakouluvastaajien joukossa vajaa kolmannes. Naisten joukossa on miehiä enemmän (40 %) niitä, jotka saavat tulonsa muista lähteistä (miehet 29 %). Tämä viittaa siihen, että naiset ovat miehiä useammin opiskelijoita tai äitiys- ja vanhempainlomalla olevia. Miesten joukossa taas on hieman enemmän työttömiä kuin naisten. Muusikoiden ryhmässä naisten ja miesten tulolähteet eroavat mm. siten, että miespuolisista muusikoista lähes puolet (49 %) ilmoitti saavansa pääasiallisen toimeentulon esittävän taiteilijan työstä, kun naismuusikoissa tällaisia vastaajia oli vain runsas viidesosa. Vastaavasti naismuusikoista 79 prosenttia sai päätoimeentulonsa muista lähteistä kuten opintotuki, äitiys- tai vanhempainraha ja työttömyystuki. Miespuolisista muusikoista em. lähteistä sai toimeentulonsa huomattavasti pienempi osa (44 %). Jonkin verran eroja sukupuolten välillä on myös pedagogien ryhmässä. Naispuolisista musiikkipedagogeista noin kymmenesosa saa päätoimeentulon esittävän taiteilijan työstä, kun miespedagogien joukossa osuus on huomattavasti suurempi, noin kolmannes. Muista tulolähteistä (edellä mainitut opintotuki, vanhempainraha jne.) saa päätulonsa kolmannes naispedagogeista, mutta vain 17 prosenttia miespuolisista musiikkipedagogeista.

Taulukko 29. Vastaajien pääasiallinen toimeentulolähde* (kysymys no 29)

Toimeentulo pääasiassa	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Esittävän taiteilijan työstä	36	15	..	26	18	21
Esittävän taiteen opetustyöstä	22	58	–	18	57	41
Esittävää taidetta sivuavasta työstä	..	6	40	11	6	8
Muusta työstä	10	13	16	13	12	12
Tekijänoikeuskorvauksista	..	..	..	..	..	1
Muista lähteistä**	60	30	49	57	30	41
Vastaajia	157	292	46	201	294	495

*Prosenttien summa ei ole 100, sillä vastaukset sisälsivät useita yllämainittuja toimeentulolähteitä. Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

** Opintotuki, äitiys- ja vanhempainraha, työttömyystuki.

Vaikka vastaajat ovat melko nuoria, heillä on kuitenkin ehtinyt olla valmistumisen jälkeen jo useitakin työpaikkoja. Tosin alalle tyypillisesti työpaikat saattavat olla yhtäaikaisia. Kyse ei siis ole työpaikkojen vaihtumisesta tai ”uralla etenemisestä” vaan toimeentulon kokoamisesta useasta eri lähteestä. Useampi kuin yksi työpaikka valmistumisen jälkeen oli ollut 57 prosentilla kysymykseen vastanneista. Vastaajista 5 prosenttia ei ole ollut lainkaan työssä valmistumisen jälkeen, suurin osa heistä on opintojaan jatkavia.

Ulkomailla työskentely on vastaajien joukossa harvinaista (taulukko 30). Vaikka ulkomailla asuvat jäivät käytännön syistä kyselystä pois, tämä ei näytä vääristäneen tulosta²⁴. Vain muutama prosentti vastaajista oli toiminut alansa tehtävissä ulkomailla valmistumisen jälkeen, useimmat sattuinaisilla keikoilla. Varsinkaan pedagogit ja kirkkomuusikot eivät näiden tulosten perusteella juurikaan työskentele ulkomailla. Muusikoistakin vain 13 prosenttia oli työskennellyt jossain vaiheessa ulkomailla. Kaiken kaikkiaan runsas 30 henkilöä oli työskennellyt ulkomailla. Rytmimuusikoiden joukossa ulkomailla työskennelleiden osuus oli hieman korkeampi kuin klassisen musiikin muusikoiden (15 % vs. 9 %).

24 Kyselyä varten tehdystä osoitepäivityksestä puuttuvat ulkomailla pysyvästi oleskelevat. Väestörekisterikeskuksen palauttamattomien osoitetietojen mukaan ulkomailla asuvia musiikkialan tutkinnon suorittaneita oli n. 3 prosenttia alkuperäisestä joukosta.

Taulukko 30. Vastaajien työskentely ulkomailla* (kysymys no 39)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Ei ole työskennellyt ulkomailla	87	95	98	90	95	93
On työskennellyt ulkomailla	13	5	..	10	5	7
Yhteensä	100	100	100	100	100	100
Vastaajia (lkm)	149	286	44	192	287	479

*Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Työttömyys ja työllistyminen

Yli puolet vastaajista ei ole ollut lainkaan työttömänä tutkinnon suorittamisen jälkeen. Vajaa viidennes oli sellaisia, jotka olivat olleet työttöminä oppilaitosten loma-aikoina ja yksi varsinainen työttömyyskausi oli ollut 17 prosentilla vastaajista. (Taulukko 31.) Rytmimuusikoiden joukossa oli muita enemmän työttömänä olleita (57 %, taidemusiikki 33 %).

Työttömyyshistoriassa ei ollut mainittavia eroja koulutusasteiden välillä. Sen sijaan miesten joukossa työttömyys näyttäisi olleen hivenen yleisempää kuin naisilla. Työttömyyttä oli kokenut kaikkiaan 51 prosenttia miehistä ja 45 prosenttia naisista. Aikuis- ja muuntokoulutetuista 74 prosenttia ei ole ollut lainkaan työttömänä, sillä suurin osa heistä oli työelämässä jo ennen koulutuksen päivittämistä.

Taulukko 31. Vastaajien työttömyys tutkinnon suorittamisen jälkeen* (kysymys no 32)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Ei lainkaan työttömänä	53	51	64	53	53	53
Vain satunnaisia jaksoja	10	8	..	9	8	8
Vain oppilaitosten kesäloma-aikoina	16	23	..	16	21	19
Yksi työttömyyskausi	16	16	24	18	16	17
Kaksi työttömyyskautta	..	..	–	..	..	1
Kolme tai useampia	3	..	–	..	..	2
Yhteensä	100	100	100	100	100	100
Vastaajia (lkm)	147	285	46	191	287	478

*Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Vastaajien työttömyys on ollut lyhytaikaista, mikä on luonnollistakin, sillä suurin osa heistä on ollut työelämässä vasta vähän aikaa. Osa ei ole todellisuudessa vielä aloittanut työelämää vaan jatkaa opintojaan. Kaikissa ammattiryhmissä enemmistönä olivat ne, joiden työttömyys oli kestänyt yhteen laskettuna alle kuusi kuukautta. Muusikoiden joukossa näiden osuus oli kuitenkin hieman alhaisempi kuin muiden. (Taulukko 32.) Työttömänä olleista rytmimuusikoista 60 prosenttia oli ollut työttömänä alle kuusi kuukautta, kun taidemusiikin puolella osuus oli 85 prosenttia.

Enemmän kuin puoli vuotta työttömänä olleiden osuus luonnollisesti vähenee, mitä lähemmäs nykyhetkeä valmistuminen sijoittuu. Vuosina 1999–2001 valmistuneiden joukossa 6–12 kk työttömänä olleiden osuus on keskimäärin 21 prosenttia ja vuosina 2002–2004 valmistuneiden keskuudessa noin 14 prosenttia.

Taulukko 32. Vastaajien työttömyysjaksojen kokonaispituus* (kysymys no 33)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Alle 6 kuukautta	67	81	88	69	83	78
6–12 kuukautta	14	13	..	16	12	14
1–2 vuotta	..	4	..	..	4	3
Yli 2 vuotta	..	–	–	..	–	..
Ei osaa sanoa	13	..	–	10	..	5
Yhteensä	100	100	100	100	100	100
Vastaajia (lkm)	70	133	16	88	131	219

*Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Työttömänä olleista vastaajista 76 prosenttia oli saanut työttömyysaikanaan joko työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea (kysymys no 34). Ne jotka eivät olleet tukea saaneet, eivät usein olleet sitä hakeneetkaan tai tuen saamisen esteenä olivat olleet mm. puolison tulot²⁵.

Työttömyyden lisäksi vastaajilta tiedusteltiin myös muita työllistymisvaikeuksia. Kysymyksessä tarjotut vaihtoehdot ja niiden jakautuminen käyvät ilmi taulukosta 33. Kaikista vastaajista yli puolet oli sellaisia, joilla ei ole ollut lainkaan työllistymisvaikeuksia. Ryhmässä ”muut” (pääasiassa kirkkomuusikoita) oli näitä vastaajia peräti kolme neljäsosaa. Kokopäivätyön puuttuminen ja se, ettei työ turvaa riittävää toimeentuloa, näyttäisivät olevan alan keskeisimmät työllistymisongelmat. Muusikoista kolmannes katsoi, ettei työ tuo riittävää elantoa. Nämä olivat suurelta osin rytmimusiikki-

25 Moni nuori vastavalmistunut ei saa ansiosidonnaista työttömyysturvaa, sillä se edellyttää mm. työssäoloehdon täyttymistä (10 kk). Puolison tulot vaikuttavat tarveharkintaisen työmarkkinatuen määrään.

kin edustajia. Myös pedagogien joukossa oli lähes neljännes sellaisia, jotka pitivät työn tuomaa toimeentuloa riittämättömänä.

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista noin kolmannes ilmoitti, ettei ole saanut kokopäivätyötä. Toisen asteen tutkinnon suorittaneiden keskuudessa tällaisia oli vajaa viidesosa. Tosin on muistettava, että varsinkin rytmimuusikoina toimivat toisen asteen tutkinnon suorittaneet tuskin odottavatkaan sanan varsinaisessa mielessä kokopäivätyötä, joten todennäköisesti he eivät myöskään ole kirjanneet sitä työllistymisongelmakseen. Toisen asteen tutkinnon suorittaneiden tilannetta parantavat myös kirkkomuusikot, joilla useissa tapauksissa on kokopäiväinen virka.

Miesten ja naisten välillä oli joitakin – ammattijakaumasta johtuvia – eroja. Miehistä lähes viidennes ilmoitti, ettei ollut saanut työpaikkaa heti valmistumisen jälkeen. Naisten joukossa tällaisia oli kymmenesosa. Samoin miesten joukossa oli hieman naisia enemmän niitä, joille työ ei turvaa toimeentuloa (29 %, naiset 22 %).

Aikuis- ja muuntokoulutetuista lähes 70 prosenttia ei ollut kokenut lainkaan työllistymisvaikeuksia. Lähes viidennes heistä ilmoitti riittämättömän toimeentulon ongelmakseen.

Taulukko 33. Vastaajien työllistymisvaikeudet* (kysymys no 35)

Työllistymisvaikeudet	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Ei ole ollut työllistymisvaikeuksia	41	50	77	52	49	50
Ei ole saanut kokopäivätyötä	27	28	..	19	30	25
Työ ei takaa riittävää toimeentuloa	33	24	..	25	24	24
On ollut työttömänä	20	12	11	17	13	15
Ei työpaikkaa heti valmistumisen jälkeen	17	11	11	13	13	13
Ei koulutusta vastaavaa työtä	18	11	11	15	12	13
Muita työllistymisvaikeuksia	9	9	..	9	8	9
Vastaajia (lkm)	139	274	45	182	276	458

*Prosenttien summa ei ole 100, sillä vastaajat saattoivat valita useita vaihtoehtoja. Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Työllistymisvaikeuksien syynä valmistuneet pitivät enimmäkseen kilpailua työmarkkinoilla sekä huonoa työllisyystilannetta (taulukko 34). Myös asuinpaikkakunta mainittiin melko usein, erityisesti pedagogien vastauksissa. Muusikoiden joukossa oli suhteellisen paljon sellaisia, jotka pitivät työllistymisvaikeuksien syynä mm. markkinointitaitojensa puutetta (35 %, rytmimuusikoiden joukossa yli 40 %). Muusikoista lähes viidennes näki

puutteita myös omassa ammatillisessa osaamisessaan. Viimeksi mainituissa muusikkovastaajissa oli yhtä paljon rytmi- ja taidemusiikin edustajia.

Ammattikorkeakoulutetut pitivät huonoa työllisyystilannetta toisen asteen suorittaneita useammin työllisyysvaikeuksien syynä (62 %, toinen aste 48 %). Tämä tulos voi selittyä sillä, että suuri osa toisen asteen tutkinnon suorittaneista on jatkanut opintoja, eikä heillä ole vielä kokemusta työmarkkinoista. Toinen selitys on, että ammattikorkeakoulutetut pedagogit ovat odottaneet työtilanteeltaan enemmän kuin todellisuus on tarjonnut. Omia markkinointitaitojaan piti puutteellisina ammattikorkeakoulutetuista vain 15 prosenttia, kun toisen asteen vastaajissa tällaisia oli peräti 37 prosenttia.

Kaikki sukupuolen työllistymisvaikeuksien syyksi maininneet vastaajat olivat naisia. Samoin naisvastaajissa oli miehiä enemmän niitä, jotka pitivät koulutustaan vääränä (12 %, miehet 3 %). Miehistä sen sijaan useampi piti omia markkinointitaitojaan puutteellisina (32 %, naiset 19 %).

Aikuis- ja muuntokoulutettujen joukossa työllistymisvaikeuksien syyinä huono työllisyystilanne sai ylivoimaisesti eniten mainintoja (71 %).

Taulukko 34. Vastaajien työllistymisvaikeuksien syyt* (kysymys no 36)

Työllistymisvaikeuksien syyt	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Huono työllisyystilanne	52	61	..	48	62	56
Kilpailu työmarkkinoilla	58	55	..	50	58	55
Asuinpaikkakunta	17	30	60	26	27	27
Omien markkinointitaitojen puute	35	16	..	37	15	24
Huono tiedonkulku työpaikoista	15	27	..	20	25	23
Työkokemuksen puute	17	16	50	20	17	18
Oman ammatillisen osaamisen puute	18	10	..	17	12	14
Väärä koulutus	8	10	..	10	9	9
Sukupuoli	..	..	–	..	..	2
Muita syitä	21	21	..	21	21	21
Vastaajia (lkm)	84	135	10	90	139	229

*Prosenttien summa ei ole 100, sillä vastaajat saattoivat valita useita vaihtoehtoja. Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Musiikkialan ammattikoulutetut pitivät tärkeimpinä työllisyyttään edistävinä tekijöinä henkilökohtaisia kontakteja sekä musiikkialan tutkintoa (taulukko 35). Muusikkojen maininnoissa henkilökohtaiset kontaktit nousivat selvästi merkittävytydessään ohi tutkinnon. Muu aiempi työkokemus näyttää myös olevan tärkeää. Muusikoilla aiempi työkokemus vaikuttaisi

olevan jopa hieman tärkeämpi kuin tutkinto, vaikka sekin saa muusikoiden keskuudessa usein mainintoja (51 %). Melko yllättävästi rytmimuusikoiden keskuudessa tutkinto mainitaan työllisyyttä edistävänä useammin kuin taidemusiikin muusikoiden (54 % vs. 47 %), mikä saattaa johtua siitä, että tutkinto auttaa työllistymisessä (myös) muille aloille ja opetustyöhön. Myös se, että taidemusiikin koulutetuista moni opiskelee edelleen, vaikuttaa tulokseen.

Toisen asteen tutkinnon suorittaneille tutkinto ei ole aivan niin tärkeä työllistymisen kannalta kuin ammattikorkeakoulutetuille (60 %, ammattikorkeakoulu 79 %), kun taas henkilökohtaiset suhteet ovat (80 %, ammattikorkeakoulu 75 %).

Naisten ja miesten erot näyttävät tämänkin kysymyksen kohdalla viittaavaan ammattiryhmiin. Esimerkiksi tutkinnon merkitys on naisilla selvästi suurempi (76 %) kuin miehillä (63 %), mikä johtuu pedagogien ja muusikoiden erityyppisistä työmarkkinoista. Henkilökohtaiset suhteet työllistymiskeinona taas ovat miehille (84 %) jonkin verran tärkeämpiä kuin naisille (74 %).

Aikuis- ja muuntokoulutetuista yli 80 prosenttia piti tutkintoa ratkaisevana työllistymisen edistämiseksi. Tulos ei ole yllätys, sillä useimmissa tapauksissa muuntokoulutus on suoritettu juuri pätevöitymisen eli työpaikan ja palkan vuoksi.

Taulukko 35. Vastaajien työllistymistä edistäneet tekijät* (kysymys no 37)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Henkilökohtaiset kontaktit	82	75	72	80	75	77
Musiikin ammatillinen tutkinto	51	80	79	59	79	72
Muu aiempi työkokemus	55	42	47	51	44	46
Koulutukseen liittynyt työharjoittelu	16	22	32	17	23	21
Muu koulutus	14	17	13	14	17	16
Muu	9	7	18	12	6	9
Opinnäytetyö	4	11	..	4	11	8
Osallistuminen produktion/kilpailuun	10	5	–	9	4	6
Vastaajia (lkm)	134	281	39	173	281	454

*Prosenttien summa ei ole 100, sillä vastaajat saattoivat valita useita vaihtoehtoja. Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Henkilökohtaiset kontaktit nousivat ykkössijalle myös silloin, kun vastaajilta tiedusteltiin rekrytoitumisesta nykyiseen (kyselyhetken) työpaikkaan

(taulukko 36)²⁶. Erityisesti muusikot olivat työllistyneet henkilökohtaisten suhteiden avulla, mutta myös muilla ryhmillä tämä oli useimmin mainittu vaihtoehto. Muusikoiden joukossa henkilökohtaiset kontaktit olivat erityisen tärkeitä rytmimuusikoille, joista 82 prosenttia mainitsi työllistyneensä niiden avulla (taidemuusikot 51 %). Työnantajan yhteydenotto oli ollut myös yleinen rekrytoitumisen tapa kaikissa ryhmissä. Sen sijaan työvoimatoimiston kautta oli työllistynyt vain muutama henkilö.

Toisen asteen vastaajille henkilökohtaiset suhteet ovat olleet tärkeämpiä kuin ammattikorkeakoulutetuille (63 %, ammattikorkeakoulu 55 %). Tässä vaikuttavat jälleen lähinnä ammattiryhmien väliset erot (muusikot – pedagogit).

Naisista hieman miehiä useampi oli työllistynyt sanomalehti-ilmoituksen kautta (17 %, miehet 10 %). Samoin naisten työllistyminen oli käynnistynyt useammin ottamalla itse yhteyttä työnantajaan (naiset 36 %, miehet 25 %). Miehet mainitsivat useammin henkilökohtaiset suhteet (71 %) kuin naiset (51 %).

Aikuis- ja muuntokoulutetuista sanomalehti-ilmoituksen kautta oli työllistynyt peräti 27 prosenttia (muilla vastaajilla osuus runsas kymmenesosa) ja henkilökohtaisten suhteiden avulla vain 38 prosenttia (muista vastaajista yli puolet). Useimmilla aikuis- ja muuntokoulutetuilla kyse oli ”vanhoista” työpaikoista eli niistä, joissa he olivat jo koulutuksen alkaessa.

Taulukko 36. Vastaajien rekrytoituminen nykyiseen työpaikkaan* (kysymys no 38)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Henkilökohtaisten suhteiden avulla	71	54	45	63	55	58
Työnantaja otti yhteyttä	41	35	42	40	35	37
Otti itse yhteyttä työnantajaan	23	36	39	29	35	33
Ilmoitus sanomalehdessä/Internetissä	7	19	16	11	18	15
Työllistän itse itseni	17	9	..	15	10	11
Muulla tavoin	4	8	..	5	7	7
Työvoimatoimiston kautta	..	3	–	..	3	2
Vastaajia (lkm)	119	272	38	158	271	429

*Prosenttien summa ei ole 100, sillä vastaajat saattoivat valita useita vaihtoehtoja. Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Musiikkialalla työskentelevät pitävät työssään tärkeänä ensisijaisesti työn kiinnostavuutta, mahdollisuutta luovuuteen sekä työn varmuutta ja pysyvyyttä (taulukko 37). Eri alaryhmien välillä on joitakin eroja. Esimerkiksi

26 Kysymys koski kaikkia työpaikkoja, myös ei-taiteellisia.

ryhmässä ”muut” (kirkkomuusikot ja musiikkiteknologit) ei pidetty työyhteisöä niin tärkeänä kuin muissa ryhmissä. Vain 40 prosenttia tästä ryhmästä mainitsi työyhteisön tärkeäksi kuin muiden vastaajien joukossa osuus oli yli puolet. Muusikoista vain 15 prosenttia piti ammatin arvostusta tärkeänä, kun pedagogien joukossa näiden vastaajien osuus oli lähes neljännes. Työn varmuutta ja pysyvyyttä piti tärkeänä 40 prosenttia muusikoista ja muista vastaajista yli puolet. Yllättäen pedagogit pitävät mahdollisuutta luovuuteen jopa tärkeämpänä kuin muusikot (73 %, muusikot 63 %).

Aikuis- ja muuntokoulutetut eivät pidä työyhteisöä aivan yhtä tärkeänä kuin perustutkinnon suorittaneet (40 % vs. 56 %). Sen sijaan he arvostavat vielä muitakin enemmän työn varmuutta ja pysyvyyttä (72 %) sekä mahdollisuutta luovuuteen (78 %).

Taulukko 37. Vastaajien työssään tärkeänä pitämät asiat* (kysymys no 40)

	Tärkeä %	Melko tärkeä %	Melko epäolennainen %	Täysin epäolennainen %	Vastaajia (lkm)
Palkka	35	55	10	..	496
Työn kiinnostavuus	90	10	*	–	502
Työyhteisö	56	40	4	..	493
Etenemismahdollisuudet	20	42	34	4	453
Alan/ammatin arvostus	20	38	33	8	456
Ammatin tarjoama yhteiskunnallinen asema	5	20	50	25	441
Työn varmuus/pysyvyys	52	36	11	2	475
Julkiset tunnustukset	5	26	47	21	440
Mahdollisuus luovuuteen	69	28	3	..	492

* Taulukosta on jätetty pois ”muu”-vaihtoehdot. Tämän vaihtoehdon valinneita vastaajia oli 26 ja suurin osa oli pitänyt tätä itse nimeämäänsä osa-alueen tärkeänä. Tässä mainittiin mm. ”päivätyö”, ”joustava työ” ja ”itsenäisyys”. Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Näkemykset työtilanteesta

Lähes puolet vastaajista arvioi musiikkialan työtilanteen yleisesti ottaen tyydyttäväksi. Hyvänä tilannetta piti vain runsas kymmenesosa ja huonona noin kolmannes. Ryhmä ”muut” eli lähinnä kirkkomuusikot poikkeaa merkittävästi muista siinä, että heistä enemmistö piti alansa työtilannetta hyvänä ja vain muutama henkilö huonona. Monet kirkkomuusikoista kommentoivatkin, että työtä riittää niin paljon kuin jaksaa tehdä ja kantoreista on jopa pulaa. Pedagogeissa oli yllättäen hieman muusikoita suurempi osuus niitä, jotka pitivät tilannetta huonona – tämä huolimatta siitä, että

pedagogien oma työllisyystilanne näyttää kohtuullisen hyvältä. (Taulukko 38.) Muusikoista noin kolmannes piti alan tilannetta huonona, taidemuusikoista jopa useampi (36 %) kuin rytmimuusikoista (28 %). Viimeksi mainituista yli puolet piti alan tilannetta tyydyttävänä.

Toisen asteen tutkinnon suorittaneista peräti viidennes piti työtilannetta hyvänä, kun sen sijaan ammattikorkeakoulutetuista näin ajatteli vain vajaa kymmenesosa. Selitys löytyy kirkkomuusikoiden hyvästä työtilanteesta.

Aikuis- ja muuntokoulutettujen näkemykset eivät juurikaan poikenneet muiden vastaajien näkemyksistä.

Taulukko 38. Vastaajien arvio oman alan yleisestä työtilanteesta kyselyhetkellä* (kysymys no 41)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Hyvä	5	9	69	20	9	14
Tyydyttävä	45	50	17	39	50	46
Huono	32	35	..	25	36	31
Ei osaa sanoa	18	6	..	16	5	9
Yhteensä	100	100	100	100	100	100
Vastaajia (lkm)	162	298	49	209	300	509

* Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Alan työtilanne hyvä

- Den är bra för dom som på riktigt vågar försöka och är beredda att jobba. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Hyvä mutta vakinaisia paikkoja on harvassa! *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Suuret ikäluokat kohtapuoliin eläkkeelle, kanttoripula uhkaa. Koulutukseen ei hakeudu paljon nuoria. *Nainen, kirkkomuusikko, toinen aste*
- Hyvälle muusikolle, jolla on hyvät sosiaaliset taidot on aina töitä. Kansa kaipaa huonoinakin aikoina leipää ja sirkushuveja. Eiköhän me taidealan ihmiset olla niitä sirkushuvien tuojia... *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Itsestä kiinni. *Nainen, musiikkiteknologi, toinen aste*
- Töitä riittäisi jopa pääkaupunkiseudulla. Joitain paikkoja tosin ei haluta ottaa vastaan esim. huonon palkan, palkanmaksuvaikeuksien tai huonon ja epäsovivan työtilan takia. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Pätevistä musiikkileikkikoulunopettajista on pulaa. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- En tunne ketään työtöntä viulunsoitonopettajaa. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Sijaisuuksia ainakin saa tehdä opiskelun ohessa halutessaan niin paljon kuin jaksaa. Jatkuvasti jossain Suomessa on myös kanttorin virkoja auki. *Nainen, kirkkomuusikko, toinen aste*

Alan työtilanne tyydyttävä

- Tuntitöitä olisi paljon tarjolla, päätoimia ja virkoja vaikea saada. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Töitä on jos on valmis juoksemaan paikasta toiseen pitämään tunnin siellä toisen täällä. Ongelma on se, että virkoja ja toimia ts. pysyviä varmoja töitä on to-
della vähän. Jos ei saa päätoimea on todella ilman mitään turvaa, jos esim. sairastuu jää täysin ilman mitään työntekijälle kuuluvia etuja, palkallisia lomiam yms. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*

- Leipä sirpaleina maailmalla eli oltava moniosaa ja luova työmyyrä, töitä kyllä riittää, jos on valmis esim. kiertämään tanssiravintoloita ja kaljakuppiloita ”ei-niin-hyvällä-palkalla”. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Helsingissä kilpailu on kovaa, mutta muualla Suomessa olisi varmasti helpompaa. Pysyvien työsuhteiden saaminen tuntuu kuitenkin olevan kaikkialla vaikeaa. Toivon, että hyödyn tulevaisuudessa kahdesta tutkinnosta ja monipuolisuudestani (pianonsoitonopettaja/amk sekä musiikin maisteri /Sibelius-Akatemia). *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Toistaiseksi ammattilaisuudella, työkokemuksella ja määrätietoisella mutta nöyrällä asenteella pääsee vielä pitkälle. Toivottavasti myös jatkossa. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Se, että minulla on tällä hetkellä hyvä tilanne, on mielestäni hyvien sattumien summaa. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Uusien on vaikea ponnistaa, mutta niin kai se on aina. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Kevyellä puolella on keikkoja tarjolla, klassisella vain valtion tukemia virkoja, joita on liian vähän koulutukseen verrattuna. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Säännöllistä muusikon työtä ei ole olemassakaan. Työllistyminen kiinni suurelta osin oma-aloitteisuudesta. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Luonnollisesti muusikon työt ovat jakaantuneet ympäri maata ja jossakin on paljon, toisaalla vähän työtä. Yleinen taloudellinen tilanne Suomessa tietysti vaikuttaa ihmisten tarpeeseen viihtyä elävän musiikin parissa. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Pop/jazzmusiikin opetustyötä on tarjolla hyvin. Muusikkotyötä on tarjolla kohtalaisen vähän. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Tilanne pahenee koko ajan, koska ammattikorkeakoulujen myötä uusia työntekijöitä koulutetaan aivan liikaa. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Suomessa työtilanne on huono, koska musiikkialan koulutus on erinomaisen hyvää, solistisesti ja instrumentalistisesti, mutta orkestereita sekä muita muusikkoja työllistäviä organisaatioita on vähän. Musiikkielämä on pienehkön piiriin korkeatasoista toimintaa – etenkin kamarimusiikki! Ulkomailla, tunteen parhaiten Saksan kulttuuria, tilanne on toisenlainen. Orkesterit työskentelevät tiiviimmin ja kilpailu vakituisista paikoista on kenties vielä kovempaa kuin Suomessa, mutta huippuorkestereiden rinnalla voi työllistyä pienemmissä puitteissa ja kamarimuusikkona, koska konserttilyeisöä riittää. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Töitä on, mutta pitäisi muuttaa. *Nainen, kirkkomuusikko, toinen aste*
- Muusikoita koulutetaan Suomessa liikaa, toisaalta osaavimmat ja monipuolisimmat tyypit löytänevät aina paikkansa. *Nainen, muusikko, ammattikorkeakoulu*
- Alalla työllistyy hyvin, jos ei halua huippupalkkaa ja paikkakunnalla ei ole merkitystä. Hyvät opettajat ja osaajat haetaan töihin jo kesken opiskelujen. *Nainen, musiikkipedagogi, toinen aste*

Alan työtilanne huono

- Pärjääminen freelancer-muusikkona perustuu sinnikkääseen itsensä (ja yhtyeensä) markkinointiin, pelkkä taiteellinen osaaminen ei riitä. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Stora skivbolag är inte intresserade av marginalmusik. Liten sannolikhet för genombrott. Små skivbolag har inga resurser för att marknadsföra skivan. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- On oltava valmis muuttamaan työn perässä vaikka joka vuosi eri paikkakunnalle. Työpaikkoja on hakijoiden määrään nähden vähän. Määräaikaiset (esim. sijaisuudet) kuulutetaan puskaradion kautta, henkilökohtaiset suhteet elintärkeitä. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Useilla ikäisilläni muusikoilla ei tarpeeksi esiintymisiä, tosin opetustyötä riittäisi – muusikoita siis koulutetaan opettamaan tulevia musiikinopettajia. Muusikoita koulutetaan liian paljon näin pienille markkinoille. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Työt saattavat olla ihan naurettavia tyyliin 6 settiä tanssimusiikkia jossain ihan liian kaukana, täysin riittämättömällä palkalla. Ja näistä kilpaillaan. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Yksityisistä musiikkikouluista saa tuntiopettajan töitä, mutta palkkaus ym. työedut ovat huonot (palkka taulukkopalkkaa huonompi, työsuhteet määräaikaisia, ei voi sairastaa, työtilat huonot). Kunnallisiin musiikkioppilaitoksiin on vaikea päästä töihin, paikkoja on paljon vähemmän kuin hakijoita eikä pelkkä amk-tutkinto riitä. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Työtä on muttei palkanmaksajia. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Työtilaisuudet vähentyneet vuosi vuodelta omalta kohdalta ja tuttavapiirissä. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Järjetön liikakoulutus, siis liikaa väkeä ja oppilaitoksia. Oppilaitoksissa amk-uudistus toi paljon turhia aineita, jotka heikensivät oman substanssialan opintojen asemaa. Valtion kulttuurimäärärahojen lasku, taidelaitosten ahdinko, koventunut yleinen ilmapiiri, jossa korkeakulttuurin arvostus on heikentynyt, hyvää pitäisi tuottaa yhä halvemmalla, ihmisten sivistystason lasku kulttuurin osalta eli ei enää tunneta eikä siksi osata nauttia ja arvostaa taidetta. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*

- Suurin osa pianonsoitonopettajiksi valmistuvista joutuu osa-aikaiseen huonopalkkaiseen työhön tai saa vain satunnaisia sijaisuuksia hoidettavakseen (=työpaikkoja ei vapaudu, mutta työnhakijoita tulee jatkuvasti lisää). Paikat jaetaan suhteilla. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Liikaa päätöitä ja sivutoimisia määräaikaisia työsuhteita. Miksi oppilaitokset jakavat tunteja pieniksi rippeiksi usealle opettajalle eivätkä työllistä yhtä opettajaa kunnolla? Toisaalta esim. X:n konservatorio syrjii amk-tutkinnon suorittaneita Sibelius-Akatemiasta valmistuneiden eduksi. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Noin 50 km säteellä asuinpaikastani on neljä oman alan työpaikkaa, kaksi niistä virkoja, kaksi tuntiopettajan paikkoja. Kaikki täytettyjä. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Tunnen ihan liikaa ammattitaitoisia muusikkoja ja soitonopettajia, jotka eivät ole työllistyneet vuosiin riittävästi tai lainkaan. Lisäksi liian monet tekevät jatkuvasti määräaikaisia ja osa-aikaisia töitä. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Työtilanne on niin surkuhupainen, että ammattipilaitoksille täytyisi antaa velvoite kertoa opiskelijoilleen siitä hullunmyllystä ja todennäköisestä niukuudesta johon heitä koulutetaan. Tulisi tähdentää, ettei pitkä ja yhteiskunnalle kallis koulutus itse asiassa suinkaan aina pysty tarjoamaan harrastuksen lisäksi elinkeinoa jolla elää. Tämän voin rehellisesti todeta katsoessani ympärilläni: kaikkia niitä lukuisia kollegoitani, joilla ei ole a) yhtään työtä (joka esim. kerryttäisi eläkettä) saati sitten b) elannon tuovaa työtä! *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Tietojeni mukaan muusikoita vaivaa paha vajaatyöllisyys esim. 3h/vko. Virkoja ei ole, täytyy työskennellä monissa paikoissa samaan aikaan. Useimmat tuntemani ihmiset opiskelevat useita musiikkitutkintoja (amk ja yo), joten he ovat yhä opiskelijoita eivätkä kilpaile työpaikoista. Tiedän vain yhden amk-tutkinnon suorittaneen, jolla on virka. Tiedän sellaisia, jotka ovat heti ammattikorkeakoulusta valmistuttuaan lähteneet opiskelemaan muuta alaa ”koska tällä tutkinnolla ei työtä löydy”. *Nainen, musiikkipedagogi, toinen aste*
- Valmistuneita yhdestä oppilaitoksesta voi olla enemmän kuin työpaikkoja koko maassa. Äänihommissa aika suuri painoarvo on kontakteilla ja suhteilla, joita minulla ei ole... *Mies, musiikkiteknologi, toinen aste*

Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan alansa työtilanteen kehittymistä tulevaisuudessa. Lähes kaikki olivat vastanneet kysymykseen. Suurin ryhmä oli kuitenkin sellaisia, jotka eivät osanneet arvioida alansa tulevaa tilannetta (45 %). Runsas kolmannes (37 %) oli sitä mieltä, että tilanne huononee tulevaisuudessa ja vajaa viidennes (18 %) katsoi, että tilanne paranee. Ryhmässä ”muut” (kirkkomuusikot ja musiikkiteknologit) oli kuitenkin yli puolet sellaisia, jotka näkivät alan työtilanteen paranevan tulevaisuudessa. Tämä johtuu kirkkomuusikoiden hyvästä työtilanteesta nyt sekä tulevaisuudessa suurten ikäluokkien jäätyä eläkkeelle. Ilmeisesti samasta syystä myös toisen asteen koulutetut näkevät tilanteen valoisampana kuin ammattikorkeakoulutetut. (Taulukko 39.)

Taulukko 39. Vastaajien arvio alan tulevasta kehityksestä* (kysymys no 42)

Oman taidealan tilanne	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Paranee	14	17	60	26	16	20
Huononee	40	34	..	29	35	33
Ei osaa sanoa	46	49	33	45	49	47
Yhteensä	100	100	100	100	100	100
Vastaajia (lkm)	161	295	49	207	298	505

* Ilman aikuis- ja muuntokoulutettuja.

Tilanne paranee tulevaisuudessa

- Täytyy olla toiveikas! Pian jää eläkkeelle paljon opettajia ja luultavasti opettajista on pula pienemmillä paikoilla – jos vain on halua lähteä kulttuuria luomaan. Toivoa täytyy, että nykyinen kova arvo-maailma pehmenee, ettei taiteen rahoitus lopu tai mene vain edustuskuluihin. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Ainakin opetustyön uskoisin lisääntyvän suurten ikäluokkien eläköitymisen myötä. Toisaalta kyllä koulutuksen taso kasvattaa yhä taitavampia muusikoita, joten kilpailu keikoista saattaa lisääntyä. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Suurten ikäluokkien siirtyessä eläkkeelle aikuisten, maksukykyisten harrastajien määrä kasvaa. Tämä

Tilanne huononee tulevaisuudessa

- Huononee siinä mielessä, että alalle tulee pyrkimään tosi-tv-kykyjenetsintä-ilmion innoittamana entistä enemmän nuoria julkisuushakuisia amatöörejä. Paranee taas siksi, että tästä ”popstaratulvas-ta” tosiammatillaiset on helpompi erottaa. Haluaisin uskoa, että ammattitaidon arvostus ei katoa. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Määrärahoja pienennetään, virkoja ei vakinaisteta (pätkätyöt), kilpailu kovenee. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Ainakin ”oman” musiikkiopiston talous on niin huonona, että ihmisiä joudutaan irtisanomaan. Yhteiskunnassa vallitsee tällä hetkellä varsin kovat arvot, mistä rahaa taiteelle ja sen opetukseen? *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Ainakin vahvasti yhteiskunnan tukema musiikin-opetustoiminta tulee vähenemään. Koulutuksen tulisi enemmän keskittyä siihen, mitä työelämä vaatii. Siis opettajan/pedagogin koulutus monipuolisemmaksi, vähemmän omaa taiteellista opiskelua (sitä ei työelämässä tarvitse). *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Ainakin jonkin aikaa vielä huononee kun alalle valmistuvia on paljon. Myöhemmin ehkä tulee tilaa, kun suuret ikäluokat jäävät eläkkeelle. Toisaalta myös ulkomaalaisia muusikoita hakee Suomeen töihin yhä enemmän. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Ylikoulutus työmarkkinoihin nähden on silmiinpistävää. Amatöörit pyörittävät yhä enenevässä määrin

Ei osaa sanoa

- Sanotaan, että meitä koulutetaan liikaa musiikki-alalle, mutta minä ja opiskelukaverini olemme kaikki saaneet opetustöitä jo opiskeluaikoina. Ehkä päätoimisuuksista on enemmän pulaa kuin tuntiopettajan (sivutoimisen) töistä. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*

on vaan veikkaus. Tai toiveajattelua. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*

- Ihminen ei voi elää ilman musiikkia ja haluaa aina kehittää itseään tai lapsiaan alalla, koska siitä on aina iloa. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Kanttorit siirtyvät keskuksiin ja ”syryjäkylät” painivat kanttoripulan kanssa – töitä riittää. *Nainen, kirkkomuusikko, toinen aste*
- Yleisesti paranee suurten ikäluokkien jäädessä eläkkeelle, työvoimapulakin ehkä. Seurakuntien tiukentuva talous varsinkin pienissä seurakunnissa tuo osa-aikavirat, joihin ei ole halukkaita. Kirkon palkkapolitiikka ajaa parhaat työntekijät parempipalkkaisiin töihin. *Mies, kirkkomuusikko, toinen aste*

alaa pelkällä goodwill-hengellä. Heille on hienoa päästää esiintymään televisioon ja muihin foorumeihin jo näkyvyyden kannalta. Oppilaitokset solmivat yhteistyösopimuksia teattereiden ja orkestereiden kanssa opiskelijoiden ”työharjoittelun” (ilmainen työvoima) nimissä, jolloin freelancetyöt katoavat. Kokonaiset teatteriproduktiot pyörivät joskus ilmaiseksi opiskelijavoimin. Freelancemuusikot myyvät itseään hengissä pysymisen taistelussa lähes ilmaiseksi, ammattiliiton suosittukset sivuuttaen jolloin ammattiliitto jää hampaattomaksi (varsinkin kun useimmat nuoret eivät ole edes jäseniä). *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*

- Myös kaiken kunnianhimoisen pop/rockmusiikin tekeminen on pian apurahojenvaraista toimintaa. Markkinoita ei kiinnostu kuin ”tuotteet”, joiden musiikillinen arvo on kertakäyttöistä. Oikeastaan voin sanoa, että itseäni ei enää kiinnosta muu kuin musiikki. Rock-musiikki on minulle taidetta. Lapsena aloittaessa kiinnosti myös kaikki epäolennainen rock-musiikkiin liitetty oheismaailma. Nyt se kaikki on kärventynyt pois. Ainoa on kai se, että pitäisi hyväksyä (vaieten) se mitä bisnes vaatii (se kaikki epäolennainen), toimia sen mukaan ja unohtaa se ja keskittyä musaan. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Jos nykyiset aloituspaikat ovat niin suuret vielä tulevaisuudessakin ja kuntien lapsiluku vähenee, eikä aikuiskoulutukseen (siis harrastelijoiden) siirretä noita voimavaroja, niin alalla on silloin ylitarjontaa! *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*

- Tilaustarvetta orkestereille ei voi ennustaa, muodit tulevat ja menevät, esim. isot/pienet häät/juhlat vaikuttavat keikkamääriin (välillä ei lainkaan keikkoja kun koetaan orkesterit tarpeettomiksi). *Mies, muusikko, toinen aste*
- Suuret ikäluokat jäävät eläkkeelle, toisaalta ikäluokkien pienentyessä myös tarve taidealankin am-

mattilaisille pienenee. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*

- Mänskor verkar bli mer intresserade av konsterna, men staten/kommunerna måst igen skära ned, då är det oftast kulturen som tar smällen. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Miten paljon valtio, kunnat ja yksityiset ihmiset ovat valmiita satsaamaan musiikkiin, sen opetukseen ja varsinkin laulunopetukseen? *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Suurten ikäluokkien päästessä eläkkeelle tulee työvoimapula. Täytämmekö sen jälleen kerran ulko-

maalaisilla työntekijöillä, joilla on komeat ”professori” -tittelit meidän musiikkipedagogin titteliämme vastaan. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*

- Kansanmuusikkona en uskaltaisi (ainakaan pelkän perustutkinnon pohjalta) suurta uraputkea lähteä rakentamaan. Tuntuu että Sibelius-Akatemiasta valmistuneet maisterit tienaaavat suurimman osan, esiintymisten lisäksi, opettamalla. *Nainen, muusikko, toinen aste*

Vastaajilla oli kyselyn lopuksi mahdollisuus kuvailla omaa työtilannettaan vastaamalla avokysymykseen (”*näkemyksiäsi omasta työtilanteestasi*”). Kaikkiaan 452 (75 %) vastaajaa kirjoitti työtilanteestaan. Taulukossa 40 vastaukset on ryhmitelty sen mukaan, missä sävyssä vastaaja työtilannettaan luonnehti.

Yli puolet valmistuneista kuvasi työtilannettaan positiivisesti ja piti sitä hyvänä joko nyt tai tulevaisuudessa (esim. käynnissä olevien opintojen päättymisen jälkeen). Positiivisesti työtilannettaan kuvanneista vastaajista 6 prosenttia toimii muulla kuin musiikin alalla.

Vähiten työtilanteeseensa tyytyväisiä oli muusikoiden joukossa (36 %) ja eniten ryhmässä ”muut” (pääasiassa kirkkomuusikot). Muusikoiden ryhmässä oli lähes neljännes sellaisia, jotka kuvasivat omaa työtilannettaan kielteisesti. Rytmimuusikoiden ja taidemuusikoiden välillä ei ollut juurikaan eroja tässä suhteessa.

Työtilanteesta kertoessaan vastaajat viittasivat varsinaisen työllistymisen lisäksi usein myös palkkaus- ja työaikatilanteeseensa. Vastauksista nousi selvästi esiin kolme asiaa: työsuhteiden määrä- ja osa-aikaisuus, yli-koulutus sekä työehtoihin liittyvät asiat.

Taulukko 40. Vastaajien näkemys omasta työtilanteestaan (kysymys no 43)

Työtilanne kyselyhetkellä	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
Myönteinen	36	57	74	43	58	53
Kielteinen	24	12	..	20	13	16
Sekä-että	11	16	..	12	15	14
Neutraali	29	15	..	25	14	17
Yhteensä	100	100	100	100	100	100
Vastaajia (lkm)	110	315	27	142	310	452

Työtilanteen kuvaus myönteinen

- Toistaiseksi tasapainoilen opettamisen ja musiikkouden välillä ja uskon, että kykenen tekemään molempia, sillä en jaksaa opettaa ilman omia taiteellisia projekteja tai muita keikkoja. Ja näilläkin markkinoilla työnsä hyvin tehneille riittää tekemistä. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Toista alaa opiskellessani olen tyytyväinen, että saan jatkuvasti toimia myös esiintyjänä/työntekijänä musiikin alalla. *Nainen, muusikko, ammattikorkeakoulu*
- Valmistuttuani Sibelius-Akatemiasta noin 3 vuoden kuluttua luulen, ettei ongelmia työpaikan löytymisessä ole. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Bra tack vare kombination av undervisning och musicerande, bara en av den skulle vara svårare, även tack vare tväspråkighet, självskaffade kontakter (på arbetsmarknaden) betydligt viktigare än kontakter från studierna. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Jos on valmis asumaan pois pääkaupunkiseudulta, työpaikan voi melkein valita. *Nainen, toinen aste, kirkkomuusikko*
- Työtilanteeni on erittäin hyvä, mutta en työskentele tätä koulutusta vastaavassa työssä. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Ihan ok. Kunhan leivässä pysyy ja vuokran saa maksettua niin en paljoa valita. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Tulen tekemään monipuolisesti töitä musiikin parissa, aivan kuin tähänkin saakka (opettajana, muusikkona, äänityöläisenä jne.). *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Työtilanteeni on hyvä. Jouduin kesällä sanomaan ei monelle työtarjoukselle. Mukavaa kun ammattitaitoa arvostetaan. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Jos halu on tarpeeksi kova, niin pärjää ok, hyville esiintyjille on aina tilausta. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Ammattikorkeakouluopintojen jälkeen näyttää valoisammalta pedagogisen koulutuksen myötä. *Mies, musiikkiteknologi, toinen aste*

Työtilanteen kuvaus kielteinen

- Epävarma, isoin tulolähteeni on vain 2 vuoden pituinen sijaisuus, ja ensi vuonna tilanne on taas auki. Muutenkin tekisin mieluummin vähän vähemmän opetustyötä ja enemmän laulamista, kilpailu vaan on tällä puolella kovaa ja osaavia laulajia Helsinki pullollaan. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Hakisin aktiivisemmin taidealan töitä, jos uskoisin saavani niitä. Soitonopettajien palkat ovat surkeat ja yksityisissä villeissä kouluissa olot kaikin puolin epämääräiset. Valtionapua saaviin musiikkiopistoihin ei pääse (hervittävä kilpailu, ei vakinaista työtä, riittävästi tunteja). Mieluiten tekisin soittotyötä (esim. säestys) mutta sillä ei elä. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Tähtään orkesteriin, mutten välttämättä koskaan pääse yhteenkään. Yritän niin kauan kuin jaksan, sitten katson muuta. Kaikkea pitää kai olla valmis tekemään. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Teen paljon töitä, mutta saan huonoa (laitonta & ei liiton mukaista) palkkaa. Olen töissä yksityisellä, joka ei saa valtiontukea eikä voi maksaa enempää. Havahduin tilanteeseen vasta äskettäin. Vaikka pidän työpaikastani, yritän epätoivoisesti hakea ”parempipalkkaista” paikkaa. Nyt joudun tekemään paljon tunteja elääkseni ja olen väsynyt. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Se on huono, kun ei saa tehdä oman alan töitä. Se masentaa. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Olen juuri kouluttautumassa eri alalle ja todennäköisesti tulen työllistymään tälle alalle. Ei kiinnostata tehdä alipalkattua ja -arvostettua työtä musiikkialalla (tarkoitan opetustyötä, sillä esiintyvistä taiteesta ei voida puhuakaan). *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Katsotaan, tämä työ ei täysin elätä, joten todennäköisesti päätän opintoni toisaalla ja hommaan hyvän ”oikean” ammatin. Sitten keikkailen kun keikkoja on ja sattuu kiinnostamaan. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Oman alan töitä tuskin tulee lisää, ellei perusta omaa firmaa. Epävarmuus alalla rassaa henkisesti, siksi helpompi toimia epäpätevänä muissa tehtävissä. Palkkauskin on melko huono. Kaipaen jatkuvuutta, jotta pääsee nauttimaan työnsä hedelmistä. Olen aloittanut liian monta kertaa alusta eri työnantajien leivissä. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Määräaikainen työsuhte on rankka. Pitää aina odottaa elokuulle että saa tietää onko töitä ja kuinka monta tuntia. Nykyisellä palkalla ei elä, siksi oli perustettava toiminimi. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Det är dåligt att man nästan alltid måste flytta till en annan stad, för att få ett jobb som inte helt motsvarar ens utbildning. *Mies, muusikko, ammattikorkeakoulu*

Vastauksissa sekä myönteisiä että kielteisiä näkemyksiä

- Töitä on, mutta ongelmana on vakinaisten töiden, päätoimien ja virkojen vähyys. Pitemmällä tähtäimellä on turvatonta tehdä töitä vuosi kerrallaan (ja stressaavaa). *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Loppuvuosi ollut hiljaista, mutta muuten hyvä. Bändeillä on keikkaa, mutta työ ei tyydytä täysin. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Oma työtilanteeni on toisaalta mielenkiintoinen kun voin työskennellä erilaisissa ympäristöissä. Toisaalta minua stressaa kun työtuntien määrästä ei ole seuraavalle vuodelle varmuutta. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Oma työtilanne freelancer-muusikkona melko hyvä, toimeentulo on kylläkin jatkuvana huolen aiheena. *Mies, musiikkiteknologi, toinen aste*

Työtilanteen kuvaus neutraali

- Pitää olla todella monipuolinen työllistyäkseen. *Mies, muusikko, toinen aste*
- En osaa vielä sanoa kuinka tulen työllistymään, mutta luulisin tulevaisuudessa tekeväni sekä luovaa, taiteellista työtä että opetustyötä. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Kohtalainen. Lisää keikkoja! *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Koulutusta vastaavaa työtä (pop/jazz keikat) tarjolla satunnaisesti. Työskentelen tanssimuusikkona. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Olen saanut töitä ja saisin enemmänkin halutessani, mutta suunnittelen vaihtavani alaa, koska haluan turvallisemman työn (siis varmemman + paremmat sosiaaliset edut) sekä etenemismahdollisuuksia. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- En osaa sanoa. Voi olla, että ammattikorkeakoulun soitonopettajatutkinnon jälkeen saatan joutua tekemään esim. siivoushommia, mutta musiikin tekemistä tuskin lopetan. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Olen valintojen edessä, joko lisää koulutusta alaa sivuvaan töihin tai alan vaihto kokonaan. *Mies, muusikko, toinen aste*
- On vaikeaa, mutta ei mahdotonta saada työtä orkesterista. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- En aio tehdä työtä kokopäiväisesti, kun valmistun luokanopettajaksi. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Opettajana töitä löytyy helpommin kuin muusikkona. *Mies, muusikko, toinen aste*
- Olen opiskelija ja äitiyslomalla, joten en tarvitse töitä vielä pitkään aikaan. En usko saavani koskaan virkaa. Pätkä-keikka ja satunnaistyöntekijä sekä yrittäjä minusta tulee, mikä varmaan sopii perheeniäidille ihan hyvin, mies hankkii leivän. *Nainen, musiikkipedagogi, toinen aste*
- Haluaisin opiskelujen jälkeen viran kunnallisesta taidealan oppilaitoksesta, mutta kilpailu on kovaa ja paikkoja vähän. Uskaltaisinkohan perustaa oman yrityksen? *Nainen, muusikko, toinen aste*

Apurahat

Yksi sekä toimeentulon että työn rahoittamisen tärkeä lähde taidealoilla ovat apurahat. Apurahaa koskevaan kysymykseen vastasi 500 vastaajaa (86 %) ²⁷. Heistä noin puolet (49 %) on hakenut apurahaa ja runsas kolmasosa sellaisen saanut (71 % apurahaa hakeneista).

Pedagogeista yli puolet on hakenut apurahaa. Muusikoiden joukossa osuus oli vain 38 prosenttia. Muusikoiden ryhmässä kuitenkin laji vaikuttaa, sillä klassisen musiikin muusikoista 57 prosenttia oli hakenut apurahaa, kun rytmimuusikoista vain runsas viidennes. Rytmimuusikot eivät useinkaan näytä mieltävän kuuluvansa apurahoitettujen kohdejoukkoon.

Yleisimmin apurahaa oli haettu ja saatu joko alueelliselta taidetoimikunnalta tai säätiöltä. Valtion apurahaa oli hakenut koko vastaajajoukosta vain 4 prosenttia, ja sen oli saanut 3 prosenttia apurahaa saaneista.

27 Tähän lukuun sisältyvät myös aikuis- ja muuntokoulutetut.

Taulukko 41. Vastaajien apurahat (kysymys no 31)

	Ammattiryhmä			Koulutusaste		Kaikki %
	Muusikot %	Pedagogit %	Muut %	2.aste %	Amk %	
On hakenut apurahaa	38	57	16	32	58	49
On saanut apurahan	27	40	..	22	42	35
Vastaajia (lkm)	136	327	37	181	319	500

Ne, jotka eivät ole koskaan hakeneet apurahaa (51 % kysymykseen vastanneista) kertoivat useimmiten syyksi sen, ettei heillä ole ollut siihen tarvetta. Monet kertoivat myös, etteivät tiedä apurahoista tarpeeksi, tai epäilevät, etteivät kuitenkaan saisi niitä.

Miksi et ole hakenut apurahaa?

- Aiemmin ei tarvetta, aion hakea tulevaisuudessa. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Ei ole ollut tietoa miten hakea, mistä hakea ja mitä kaikkea voi hakea. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Ei ole ollut sentapaisia projekteja, joihin apuraha olisi ollut aiheellinen. *Mies, muusikko, toinen aste*
- En ole osannut ottaa selvää asiasta. Harmi! *Nainen, muusikko, ammattikorkeakoulu*
- En usko saavani. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Käyttömusiikilla on pystyttävä elättämään itsensä. *Mies, muusikko, ammattikorkeakoulu*
- En tiedä millaiset tahot niitä jakavat, milloin ja miten. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- En ole uskonut mahdollisuuksiini. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Ei kerkiä, ei tarvitse, en keksi syytä, tuntuu hankalalta. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- En jaksaa täyttää niitä kaavakkeita, koska en ole uskonut saavani. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- En ole seurannut riittävästi. Aion hakea tulevaisuudessa. *Nainen, muusikko, ammattikorkeakoulu*
- En ole tullut ajatelleeksi, enkä ole ottanut selvää mitä apurahoja voisinkin hakea ja millä perusteella. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Varsinaista tarvetta ei, tulevaisuudessa aion hakea levyntekoon. *Nainen, muusikko, ammattikorkeakoulu*
- En ole riittävän hyvä erikoisesti missään. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- Olen tienannut riittävästi keikkamuusikkona ja opettajana. *Mies, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- En ole kokenut olevani oikeutettu apurahan hakemiseen. *Nainen, muusikko, toinen aste*
- Olen enemmän ope kuin esittävä solisti. Apurahat menevät solisteille ja staroille. *Nainen, musiikkipedagogi, ammattikorkeakoulu*
- En ole pystynyt tekemään koskaan musaa täyspainoisesti. *Nainen, muusikko, toinen aste*

Yhteenveto ja johtopäätöksiä

Vuosittain Suomessa valmistuu runsaat 400 musiikin alan ammattilaista, kun kaikki koulutusasteet lasketaan mukaan. Onko tämä määrä suuri? Sen ratkaisemiseksi on tarkasteltava sekä ammattikunnan kokoa että tarjolla olevien työpaikkojen määrää, sikäli kuin viimeksi mainittu on mahdollista. Musiikkipedagogien, orkesterimuusikoiden, kirkkomuusikoiden ja sotilasmuusikoiden osalta olemassa olevista työpaikoista on olemassa jonkinlainen käsitys. Sen sijaan freelancepohjalta toimivien rytmimuusikoiden kohdalla on huomattavasti vaikeampi arvioida ammattilaisten tarvetta tulevaisuudessa, sillä se riippuu hyvin monesta tekijästä. Näitä tekijöitä ovat mm. musiikkialan yleinen tilanne ja kotimaisen musiikin rooli esimerkiksi levymarkkinoilla. Elävän musiikin käyttö ravintoloissa, festivaaleilla, teattereissa jne. vaikuttaa ratkaisevasti siihen, miten nykyiset ja tulevat rytmimuusikot tulevat työllistymään. Työllistymisen ja esiintymismahdollisuuksien lisäksi on myös syytä pohtia sitä, takaavatko tarjolla olevat työtilaisuudet myös riittävän toimeentulon. *Tämän kyselyn perusteella juuri toimeentulo on ongelma niillekin ammattiryhmille, joilla työtä sinänsä on tarjolla.*

Koulutusmäärien oikeellisuutta arvioitaessa on muistettava se, että valtaosa musiikkialan koulutetuista ei valmistu suoranaisesti esittävän taiteen ammattiin vaan opetustyöhön. Niin ikään on hyvä pitää mielessä, että kaikki musiikkia opiskelleet eivät välttämättä ole ”uusia” ammattilaisia, sillä *koulutus on moninkertaista* ja myös pätevöittävää muuntokoulutusta on alalla paljon. Esimerkiksi näistä vastaajista vain kolmannes oli sellaisia, joilla ei ollut muuta alan koulutusta kuin kyselyn kohteena oleva. Noin kymmenesosalla vastaajista oli peräti kolme erillistä koulutusta, tosin kaikki eivät välttämättä musiikkialalta²⁸. Kaiken kaikkiaan suomalaiset musiikin ammattilaiset ovat erittäin koulutettuja ja nimenomaan ammatillisen tutkinnon suorittaneita.

Työttömien määrä on musiikkialalle valmistuneiden joukossa 6 prosenttia. Verrattuna muihin taiteenaloihin luku on pieni. Esimerkiksi vastaavista koulutusasteista valmistuneista av-viestinnän ammattilaisista työttömänä oli 19 prosenttia ja kuvataiteilijoista jopa 26 prosenttia²⁹. Myös muihin esittävän taiteen ammatillisen tutkinnon suorittaneisiin verrattuna

---

28 4 prosenttia vastaajista oli sellaisia, joilla oli joko opintoja tai tutkinto kaikkiaan kolmesta musiikkialan koulutusyksiköstä.

29 Karhunen 2004. Näitä aloja koskeva kysely suoritettiin lähes identtisellä kyselylomakkeella vuonna 2003 ja raportoitii vuonna 2004.

musiikkialan työttömyys on alhainen³⁰. Muusikoiden ja koko säveltaiteilijakunnan työttömyys – siis myös muiden kuin ammattikoulutuksen saaneiden – on korkeampi kuin tämän kyselyn kohteena olleiden ammatillisen koulutuksen saaneiden. Esimerkiksi vuonna 2000 koko säveltaiteilijakunnasta työttömänä oli 21 %³¹. Työministeriön tietojen mukaan loka-kuussa 2004 oli työttömänä kaikkiaan runsaat 700 musiikin ammattilaista (pääasiassa muusikoita), mikä on suurin määrä heti taideteollisuuden jälkeen³². Kun Muusikkojen liiton jäsenmäärä kyseisenä vuonna oli runsaat 3 000 henkilöä³³, voidaan ammattikunnan työttömyysasteeksi arvioida noin 20 %. Tätäkin taustaa vasten ammattikoulutettujen nuorten ammattilaisten tilanne näyttää melko hyvältä.

Tässä käsitellyistä alaryhmistä muusikoiden (erityisesti rytmimuusikoiden) työtilanne on hankalin. Rytmimuusikoista 13 prosenttia on työttömänä ja 70 prosenttia toimii freelancerina. Heistä yli 40 prosenttia katsoi, ettei työ turvaa heille riittävää toimeentuloa.

Musiikkialan koulutetut *työllistyvät pääsääntöisesti musiikkialalle ja musiikin ammatteihin mutta eivät välttämättä vakinaiseen työhön*. Kokonaan toiselle alalle on siirtynyt tai suunnittelee siirtyvänsä vain noin kymmenesosa vastaajista, eri ammattiryhmien välillä ei ollut tässä suhteessa eroja.

Musiikkialan toisen asteen ja ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden työtilannetta voidaan siis yleisesti ottaen pitää kohtuullisena, osin jopa hyvänä. Tyytyväisyys työtilanteeseen on tietysti suhteellista. Eräs vastaaja on iloinen kahden viikon sijaisuudesta, toiselle taas vasta vakinainen virka on toiveiden täyttymys.

Työttömyyttä suurempina ongelmina näyttävät olevan alalla erittäin yleinen määrä- ja osa-aikaisuus sekä yleensä työehdot. Varsin moni vastaajista mainitsi, ettei ole saanut kokopäiväistä työtä ja/tai työ ei tuo riittävää toimeentuloa. Erityisesti musiikkipedagogien vastauksissa koettiin ongelmaksi epämääräiset työsopimukset, huonosti järjestetyt työolosuhteet jne.

Valmistuneiden näkemyksissä on kiinnostava ristiriita, kun verrataan vastauksia, jotka koskevat arviota alan työtilanteesta ja omasta työtilanteesta. *Alan tilanne arvioidaan yleisesti ottaen melko huonoksi, mutta oma tilanne huomattavasti positiivisemmaksi*. Sama ilmiö on tullut esiin muissakin vastaavissa kyselyissä. Selityksenä voi olla joko se, että on helposti omaksuttu yleinen puhe alan huonosta tilanteesta, vaikka siitä ei varsinaisesti omakohtaista kokemusta olisikaan. Toinen selitys on se, että vastaajien luottamus omiin kykyihin ja työmarkkinoilla pärjäämiseen on vahva, eivätkä he anna huonon yleistilanteen vaikuttaa. Tämä selittää myös osaltaan alan koulutuksen suosiota.

---

30 Alustavien tietojen mukaan esimerkiksi tanssialan ammatillisen tutkinnon suorittaneiden työttömyysaste on 10 %. Karhunen 2005.

31 Rensujeff 2003: 35.

32 Työministeriö, tilastot työttömistä työnhakijoista.

33 Karttunen 2004: 32.

Yrittäjyydessä on viime aikoina haluttu nähdä ratkaisu niin taiteilijoiden kuin monien muidenkin alojen ammattilaisten työllisyysongelmiin. Toistaiseksi yrittäjyyden vetovoima ei kuitenkaan ole osoittautunut kovinkaan suureksi. *Musiikkialan vastaajista vain 4 prosenttia toimi yrittäjänä työllistäen pääasiassa itsensä.* Luku on aavistuksen verran alhaisempi kuin yrittäjien osuus koko säveltaiteilijakunnasta, mikä viittaa siihen, ettei yrittäjien määrä nuorempien alan ammattilaisten keskuudessa ole ainakaan lisääntymässä³⁴.

Apurahoitus ei myöskään näytä olevan musiikkialan toisen asteen ja ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneille erityisen merkittävä vaihtoehto työskentelyn mahdollistamiseksi. Tämä on ymmärrettävääkin, sillä suurin osa vastaajista koostuu pedagogien ammattiryhmästä sekä kirkkomuusikoista ja musiikkiteknologeista. Toisaalta esittävienkään muusikoiden aktiivisuus apurahojen hakijoina ei ole kyselyn tulosten mukaan kovin suurta. Klassisen musiikin muusikoista hieman yli puolet oli hakenut apurahaa, mutta rytmimuusikoista vain runsas viidennes. Nekin, jotka olivat apurahaa hakeneet, olivat useimmissa tapauksessa kääntyneet säätiöiden puoleen, eivät niinkään valtion.

Nais- ja miesvastaajien välillä oli joitakin eroja, jotka pääasiassa selittyvät ammattiryhmien välisillä eroilla (pedagogit ovat pääasiassa naisia, muusikoiden enemmistö miehiä). Ammattiryhmään liittyvien erityispiirteiden lisäksi kyselyn tulokset osoittavat, että naiset ovat hieman miehiä kriittisempiä suhteessa koulutukseen esimerkiksi niissä yhteyksissä, jolloin tiedusteltiin koulutusodotusten toteutumista tai työmarkkinoille valmistamista. Naisten työttömyysaste on hieman alhaisempi kuin miesten, mutta sen sijaan naisista suurempi osuus on työmarkkinoiden ulkopuolella joko opiskelemassa tai äitiys/vanhempainlomalla. Naisten työsuhteet ovat myös miehiä useammin määräaikaista.

Musiikkialan ammatillisen koulutuksen saaneet ovat alueellisesti sijoittuneet melko tasaisesti. *Koulutuspaikkakunnalleen oli jäänyt kaikkiaan yli puolet (54 %) vastaajista.* Muusikoiden keskuudessa osuus oli yli 60 prosenttia, mutta heistä enemmistö oli kouluttautunut Etelä-Suomessa. Kokonaan toiseen läänein koulutuspaikkakunnalta on muuttanut 29 prosenttia vastaajista. Koulutuksen alueellisella kattavuudella näyttää siten olevan jonkin verran vaikutusta siihen, missä päin maata taiteellisen ammattikoulutuksen saaneet asuvat ja toimivat.

Musiikkialan vastaajien arviot alansa ammattikoulutuksen sisällöstä ovat yleisesti ottaen melko positiivisia. Niiden vastaajien osuus, jotka pitivät kyselyssä käsiteltyjä osa-alueita täysin riittämättöminä tai koulutusta täysin hyödyttömänä, oli hyvin pieni. Enemmistö vastaajista esimerkiksi katsoi juuri koulutuksen ja tutkinnon hyödyttäneen työllistymisessä. Kriittikkiä kuitenkin esitettiin lähinnä kahden asian osalta: *koulutuksen tarjoamaa työmarkkina- ja yritystietoutta pidettiin riittämättömänä sekä soittamiseen ja oman instrumentin hallintaan käytettyä aikaa liian vähäisenä.*

---

34 Vuonna 2000 koko säveltaiteilijakunnasta yrittäjinä toimi 9 prosenttia. Rensujeff 2003: 33.

Viimeksi mainittu tuli esille toistuvasti ja useiden kysymysten yhteydessä. Erityisesti ammattikorkeakoulussa opiskelleet tuntuivat pitävän soittamisen osuutta liian vähäisenä opinnoissaan. Kiire opintoajoissa tulee myös esiin monissa vastauksissa. Moni vastaaja toivoi opiskeluajan pidentämistä perusteena se, että koulutuksessa – varsinkin ammattikorkeakouluissa – oli paljon varsinaisesti musiikkiin kuulumatonta opetusta, joka vie aikaa.

Tutkimushankkeen pääasiallisena tarkoituksena ei ollut niinkään arvioida eri koulutusasteiden välisiä eroja kuin saada kokonaiskuva musiikki-alan ammatillisesta koulutuksesta. Tutkimustulokset on kuitenkin esitetty myös koulutusasteittain, sillä tavoitteena on ollut tarjota tietoa asiasta, joka selvästi kiinnostaa ja vaikuttaa käydyssä keskustelussa. Ammattikorkeakoulun tulo suomalaiseen koulutusjärjestelmään on puhuttanut paljon taiteen kentällä ja taidehallinnossa, oli sitten kyseessä koulutuksen määrä tai laatu. *Tämän tutkimuksen perusteella ammattikorkeakoulutettujen ja toisen asteen tutkinnon suorittaneiden välillä on joitakin eroja mm. työllistymisessä, mutta enemmänkin ne ovat kytköksissä ammattiryhmään kuin varsinaiseen koulutusasteeseen.* Työllisyystilanteen vertailua koulutusasteiden välillä vaikeuttaa myös se, että toisen asteen ammatillinen koulutus on luonteeltaan – vaikkakin ammatillista – myös pitkälle jatko-opintoihin valmistavaa, eivätkä monet vastaajat olleet odottaneetkaan työllistymistä vielä toisen asteen koulutuksen jälkeen. Poikkeuksen tässäkin muodostavat rytmimuusikot, joista moni oli selvästi kouluttautunut ammattiin ja työmarkkinoille. Ammattikorkeakoulutettujen vastaajien työttömyysaste oli hieman alhaisempi kuin toisen asteen tutkinnon suorittaneiden. Kuten todettua, selitys ei kuitenkaan välttämättä ole koulutusasteessa vaan ammattijakaumassa: (ammattikorkeakoulutetuille) musiikkipedagogeille on kohtuullisen hyvin työtä tarjolla, mutta (toisen asteen tutkinnon suorittaneille) muusikoille ei samassa määrin. Koulutusodotusten suhteen ammattikorkeakoulututkinnon ja toisen asteen tutkinnon suorittaneiden vastaukset eivät juurikaan poikenneet toisistaan. Molemmilla asteilla opiskelleet odottivat pääasiassa ammattitaidon eli musiikillisten taitojen kehittymistä. Sen sijaan odotukset näyttivät toisen asteen opinnoissa toteutuneen hieman paremmin. Ammattikorkeakoulutetut kritisoivat erityisesti jo edellä mainittua soittamisen/musiikillisten taitojen vähäisyyttä sekä työmarkkinatietouden riittämättömyyttä.

Mitä tulee yleisesti ottaen vastaajien koulutusta koskeviin näkemyksiin, on tietysti syytä muistaa, että niiden osalta tutkimus kertoo menneisyydestä. Vastaajista osa on valmistunut runsas vuosi sitten, osa peräti noin kuusi vuotta sitten. On selvää, että tässä ajassa koulutuksen sisällössä ja organisoinnissa tapahtuu muutoksia ja monen vastaajankin tietämyksen mukaan usein ”parempaan suuntaan”. Koulutuksen sisältöä koskevien kysymysten ja koulutusmielipiteiden antia voidaan kuitenkin käyttää yhtenä välineenä silloin, kun arvioidaan niitä asioita, joita jo työmarkkinoilla olevien mielestä koulutuksessa pitäisi tai ei pitäisi olla.

Koulutuksen vaikutusta työllistymiseen voidaan tutkia monella tavalla. Tämän kyselyn ja koko taiteen keskustoimikunnan tutkimusprojektin tavoitteena on ollut käyttää tapaa, jossa päästään mahdollisimman tarkasti tutki- maan eri taiteenalojen ja niiden sisällä olevien ammattiryhmien asemaa. Toiseksi tavoitteena on ollut kuulla hieman perusteellisemmin koulutuksen saaneiden ääntä, ei pelkästään tarkastella asiaa tutkintotilastojen kautta. Nyt raportoitava tutkimus tarkastelee vastaajien tilannetta pääasiassa yhden vuo- den osalta. Tosin lomakkeen kysymykset ovat mahdollistaneet myös vastaa- jien työ- ja työttömyyshistorian tarkastelun sekä heidän arvionsa tulevaisuu- desta. Työllistymistä tutkittaessa olisi kuitenkin tärkeää päästä myös pitkit- täisseurantaan, mikä koulutustilastojen tasolla on jo jossakin määrin mah- dollista. Tosin koulutustarjonnan runsaus sekä moninkertainen koulutus saattavat vaikeuttaa sen hahmottamista, mikä työllistymisessä on ollut erias- teisten koulutusten ja toisaalta mikä kertyneen työkokemuksen ansiota.

Tämän luvun alussa pohdittiin sitä, onko vuosittain valmistuva runsaan 400 musiikin ammattilaisen joukko liikaa alan työmarkkinoille. Kyselyyn vastanneiden noin 600 henkilön avulla on pyritty tarkastelemaan sitä, kuin- ka moni ammattilainen mahtuu musiikin työmarkkinoille ja millaisiin teh- täviin. Sikäli kuin ammatillisen koulutuksen tehtäväksi katsotaan työllisty- minen tai jatko-opinnot, voidaan näiden tulosten perusteella sanoa, *ettei näyttöä kovin suuresta ylikoulutuksesta toisen asteen ja ammattikorkea- koulujen osalta ole*. Yleisesti ottaen vastaajien työttömyysaste on alhainen ja heistä enemmistö työllistyy koulutusta vastaavalla alalla tai jatkaa opin- tojaan. Kun tehdään ratkaisuja koulutuksen suhteen, tilannetta on syytä tar- kastella ammattiryhmittäin, jolloin löytyvät myös eri ryhmien erot sekä tie- tyt ongelmakohtat. Yksi sellainen on freelancereina ja keikkojen varassa työskentelevien rytmimuusikoiden asema. Niin ikään työttömyyttäkin on- gelmallisemmaksi alkaa vähitellen näyttäytyä alan palkkaus, työsuhteiden määrä- ja osa-aikaisuus sekä yleensä työolot.

Tulosten perusteella tilanne siis näyttää tällä hetkellä kohtuullisen hy- vältä ja tulevaisuuden ennustaminen on tunnetusti hankalaa. Sen verran kuitenkin tiedetään, että musiikkialan koulutuksen aloituspaikkojen huip- pulukemat sijoittuvat vuosiin 2001/2002³⁵, joten parin seuraavan vuoden aikana alalta valmistuneita on tulossa enemmän kuin tähän asti. Tästäkin syystä tilanteen seuraaminen säännöllisesti ja riittävän yksityiskohtaista tietoa keräämällä on tärkeää.

Tässä raportissa tulokset on esitetty pääasiassa tilastotietoina, mikä on aina yleistämistä ja jättää varjoonsa poikkeamat sekä yksilöiden tilanteen. Tästä syystä myös avovastauksille ja muille vastaajien kommenteille on pyritty antamaan tilaa. Tilastollista ylikoulutusta tai ei, yksittäisen työtä vailla olevan vastaajan kannalta tilanne on aina ongelmallinen, jos juuri hän on työmarkkinoilla ”liikaa”.

Lähteet

- Honkanen, V. – Ahola, S. 2003. *Kulttuurin koulutus ja uudet urat*. Ammattikorkeakouluista kulttuurialalta valmistuneiden koulutuskokemukset, työllistyminen ja yrittäjyys. Koulutussosiologian tutkimuskeskuksen raportti 61. Turku. Turun yliopiston koulutussosiologian tutkimuskeskus.
- Karhunen, P. – Niininen, M. 2003. *Taidealan ammattikoulutus -esiselvitys*. Työpapereita n:o 41. Helsinki. Taiteen keskustoimikunta.
- Karhunen, P. 2004a. *Kuvan ja median koulutuksesta työelämään*. Kyselytutkimus ammatillisen tutkinnon suorittaneista. Tilastotietoa taiteesta nro 33. Helsinki. Taiteen keskustoimikunta.
- Karhunen, P. 2004b. Taiteilijakoulutus Suomessa – kehityslinjoja 1960-luvulta 2000-luvulle. Teoksessa: Arpo, R. (toim.). *Taiteilija Suomessa. Taiteellisen työn muuttuvat edellytykset*. Taiteen keskustoimikunnan julkaisuja n:o 28. Helsinki. Taiteen keskustoimikunta.
- Karhunen, P. 2005. *Tanssi- ja teatterialan koulutetut työmarkkinoilla*. Julkaisematon käsikirjoitus.
- Karttunen, S. 2004. Taiteilijoiden lukumäärän kehitys 1950-luvulta 2000-luvulle – kasvaako työvoima työllisyyttä nopeammin? Teoksessa: Arpo, R. (toim.). *Taiteilija Suomessa. Taiteellisen työn muuttuvat edellytykset*. Taiteen keskustoimikunnan julkaisuja n:o 28. Helsinki. Taiteen keskustoimikunta.
- Katajisto, J. 2005. *Koulutustarpeiden ennakointi. Musiikkialan sekä teatteri- ja tanssialan koulutustarjonta*. Alustus musiikki-, teatteri- ja tanssialan koulutustoimikunnassa 25.1.2005. Julkaisematon.
- KOTA-tietokanta*. <http://www.csc.fi/kota/kota.html>. Opetusministeriö.
- Koulutus. Education in Finland 1991*. Koulutus ja tutkimus 1991:11. Helsinki. Tilastokeskus.
- Musiikkialan ammatillisen koulutuksen työryhmän muistio 2002*. Opetusministeriön työryhmien muistioita 38:2002. Helsinki. Opetusministeriö.
- Muusikko-lehti 9/2002.
- Niininen, M. 2003. *Tilastotietoa taidealan ammatillisesta koulutuksesta ja työllisyydestä*. Tilastotiedote 1/2003. Helsinki. Taiteen keskustoimikunta.
- Opetusministeriön kirje ammatillisen koulutuksen järjestäjille 7.3.2003*. Kulttuurialan ammatillisen peruskoulutuksen rajoittaminen 1.8.2003 lukien.
- Rensujeff, K. 2003. *Taiteilijan asema. Raportti työstä ja tulonmuodostuksesta eri taiteenaloilla*. Taiteen keskustoimikunnan julkaisuja n:o 27. Helsinki. Taiteen keskustoimikunta.
- Tilastokeskus: <http://www.stat.fi/tup/sijoittumispalvelu/>.

Facts about the Arts
Publication no 35
Arts Council of Finland
Helsinki 2005

Paula Karhunen

Music graduates on the labour market

*Survey on Finnish music graduates from secondary
and polytechnic level education*

English summary

Background and aims

The study is a part of the project “Artists’ professional training”, which has been carried out at the Research Unit of the Arts Council of Finland since 2002. The objective of the project is to produce an overall picture of the effects and structure of artists’ professional training and the changes which have taken place in this field of education over the past decades.

This publication reports the findings of a survey focusing on graduates from secondary and polytechnic level education in the field of music (graduation years 1999–2004). The survey carried out in autumn 2004 examined the occupational and labour market structure of music professionals after graduation. The report on music graduates is the first of those reports documenting the results of the survey done on performing artists (dance, music, theatre).

The data

The data was collected through a mail questionnaire directed to those who have taken a degree in music (musicians, music educators, church musicians, music technologists¹). Information about the graduates’ name, date of birth, and the graduation year was collected from educational institu-

tions, and a total of 22 music institutions delivered their list of graduates. Of these institutions, 12 were secondary level vocational institutions and 10 were polytechnics.² After updating the addresses, a total of 894 music professionals received the questionnaire. The response rate was 67 % and no marked bias was found between the original population and the respondents.

Main findings

Characteristics of respondents

The respondents form a group of 602 persons who represent several occupational groups within the music field: performing musicians (both classical and rhythm music), music educators and church musicians and music technologists. Some of the respondents (15 %) have completed vocational adult education i.e. have been working in the field perhaps for years and only updated their qualification. The content of their training differs from basic occupational training. In most cases, these respondents are treated as a separate group, since they do not represent “new professionals” in the field and thus might skew the results.

The majority of the respondents are women but the gender distribution varies slightly according to occupational group. For example, most of the music educators and group “other” are women (78 % and 63 %) but their share is lower (47 %) among musicians.

About one third of the respondents live in the Uusimaa region³. It seems that those who study in other parts of Finland are also likely to stay in their study region since only 29 % of the respondents had moved to another province after their studies. The share of movers was even lower among musicians (20 %).

The average age of the respondents is 28 years. The group of musicians has the highest share of respondents under 25 years (43 %).

Finnish music professionals are highly trained and many of them have taken several professional degrees. Over one fourth (27 %) of the respondents have studied music earlier and nearly half of them have continued with their studies after graduation. The proportion of those continuing with their studies is highest among musicians (61 %).

---

1 Music technologist is a rather new degree. These professionals work with e.g. recording.

2 Only a few institutions are excluded from the study, mainly for the reason that they do not as yet have graduates. The total number of music institutions on these training levels is presently 27.

3 Uusimaa is the province which includes the metropolitan area. This province has the highest population in Finland.

Table 1. Characteristics of respondents

	Share of respondents %
Women	69 %
Men	31 %
Secondary level degree	36 %
Polytechnic degree	64 %
Vocational adult education	15 %
Performing musicians (incl. singers)	27 %
Rhythm music (pop, rock, jazz, folk)	15 %
Classical music	12 %
Music educators	65 %
Other	8 %
Church Musicians	7 %
Music Technologists	1 %
Swedish-speaking	5 %
Metropolitan area	29 %
Uusimaa region	32 %
<i>N</i>	602

Labour market situation of respondents

The labour market situation of the respondents was clarified by asking about, for example, their current employment status and jobs, their working history, unemployment periods and main income sources.

As can be seen from Table 2, a majority of respondents work as employees, but there are differences between occupational groups. For example, 80 % of music educators are employees while the share among musicians is half. What draws our attention is a particularly high proportion of students among musicians (67 %). This indicates that the majority of graduated musicians do not actually enter the labour market but continue their studies. Most of the musicians have completed secondary level training, which explains their motivation to continue their studies either in polytechnics or the university (Sibelius Academy). In addition, this refers to the employment situation in the field since it seems that especially musicians feel that they need more qualifications in order to get employment.

The proportion of unemployed is very low among graduated music professionals, only 6 %. However, the share of unemployed in the group of musicians is slightly higher and refers especially to rhythm musicians (13 %). Compared to the other occupational groups in the arts, the situation in music seems to be quite good. For example, the corresponding survey on fine artists indicated an unemployment rate of 26 %. Within the

performing arts, unemployment among dance graduates is also higher (10 %) than that of the music professionals.

Table 2. Labour market status of respondents (incl. all lines of work)*

	Occupational group			Training level		All %
	Musicians %	Educators %	Other %	2 nd level %	Polytechnics %	
Employee	50	80	52	51	80	68
Student	67	39	52	62	41	49
Freelancer	52	32	15	42	33	37
Unemployed	7	4	..	7	4	6
Entrepreneur	4	4	..	4	4	4
On grant	..	..	–	..	..	..
Other**	4	5	23	10	4	6
<i>N</i>	161	300	48	208	301	509

*The sum does not add up to 100 % since the respondents have chosen many alternatives. Respondents with vocational adult education have been excluded.

** Maternity leave, army, etc.

A considerably high share of respondents work within music or music education. A total of 70 % of respondents reported that they receive their main income either as performing artists, music teachers or in some occupation related to music. (Table 3.) Work as a performing artist (musician) is the main income source for about one third of musicians and for 15 % of music educators. Teaching is a main income source for the majority of music educators (58 %) and for about one fifth of musicians. Because of the above mentioned high proportion of students, the share of those with income from sources other than work (e.g. study grant) is very high (41 %), especially among musicians (60 %).

The main employers of music professionals are music institutions and music schools. The main employers of church musicians are parishes. Musicians in the field of rhythm music are mainly employed by show producers and companies (occasional performances). Classical musicians work in orchestras or training institutions as teachers.

Table 3. Main income sources of respondents*

	Occupational group			Training level		All %
	Musicians %	Educators %	Other %	2 nd level %	Polytechnics %	
Work as a performing artist	36	15	..	26	18	21
Work as a music teacher	22	58	–	18	57	41
Work related to music	..	6	40	11	6	8
Other work	10	13	16	13	12	12
Copyright revenues	..	..	..	..	..	1
Other income sources**	60	30	49	57	30	41
<i>N</i>	157	292	46	201	294	495

*The sum does not add up to 100 % since the respondents have chosen many alternatives. Respondents with vocational adult education have been excluded.

** Study grant, parental allowance, unemployment allowance, etc.

Table 4. Main employers of respondents*

	Occupational group			Training level		All %
	Musicians %	Educators %	Other %	2 nd level %	Polytechnics %	
Training institutions (music)	29	49	–	25	48	40
Orchestras, theatres	28	20	..	19	22	21
Parishes	5	4	80	22	4	10
Freelance work	53	15	17	45	15	26
Adult education centres	10	28	..	15	26	21
Conservatories & polytechnics	8	15	–	6	15	12
Comprehensive school	9	12	–	8	12	10
Other	20	16	17	23	15	17
<i>N</i>	117	266	30	144	269	413

*The sum does not add up to 100 % since the respondents have chosen many alternatives. Respondents with vocational adult education have been excluded.

Concerning the means of recruitment, the data confirms the well-known fact that the most important way of getting a job in the music is through one's personal contacts. Official means of employment (such as employment offices) are insignificant in this respect.

Table 5. Means of getting one's present job*

	Occupational group			Training level		All %
	Musicians %	Educators %	Other %	2 nd level %	Polytechnics %	
Personal contacts	71	54	45	63	55	58
Employers' initiative	41	35	42	40	35	37
Own initiative	23	36	39	29	35	33
Advertisement in newspaper/ internet	7	19	16	11	18	15
Self-employed	17	9	..	15	10	11
Other means	4	8	..	5	7	7
Employment office	..	3	–	..	3	2
<i>N</i>	119	272	38	158	271	429

*The sum does not add up to 100 % since the respondents have chosen many alternatives. Respondents with vocational adult education have been excluded.

In addition to the low unemployment rate at the time of the survey, the share of those who had experienced unemployment at some point of their career was also low. Over half of the respondents stated that they had not had unemployment periods at all. (Table 6.)

Table 6. Respondents' unemployment after graduation*

	Occupational group			Training level		All %
	Musicians %	Educators %	Other %	2 nd level %	Polytechnics %	
No unemployment periods	53	51	64	53	53	53
Incidental periods	10	8	..	9	8	8
During the summer season	16	23	..	16	21	19
One unemployment period	16	16	24	18	16	17
Two unemployment periods	..	..	–	..	..	1
Three or more unemployment periods	3	..	–	..	..	2
Total	100	100	100	100	100	100
<i>N</i>	147	285	46	191	287	478

* Respondents with vocational adult education have been excluded.

The total duration of unemployment⁴ was not very long since 78 % of those with unemployment experiences had been without work less than six months.

4 Respondents' own estimation of the total duration of their unemployment after graduation.

Opinions about training

The opinions about the content of training were mapped out through questions dealing with expectations concerning training, merits and deficiencies in their training, as well as respondents' ideas about the development of professional training in this field.

The respondents had mostly expected musical skills from their training. Also, knowledge about working life was emphasised in the answers. About one fifth of the respondents considered their training as completely corresponding to their expectations. Only a few stated that there was no correspondence at all. (Table 7.)

Table 7. Correspondence between expectations and training*

	Occupational group			Training level		All %
	Musicians %	Educators %	Other %	2 nd level %	Polytechnics %	
Training corresponded to expectations	20	15	33	25	14	19
Training mostly corresponded to expectations	55	62	44	52	62	58
Training partly corresponded to expectations	24	21	23	21	23	22
Training did not correspond to expectations at all	..	..	–	..	..	..
Total	100	100	100	100	100	100
<i>N</i>	162	295	47	208	296	504

* Respondents with vocational adult education have been excluded.

Besides the correspondence with expectations, the connection between the training and present job was also examined. The results showed that the majority of respondents considered their present job as entirely or at least partly corresponding with their training. Less than one tenth of all respondents stated that there was no correspondence at all (among musicians the proportion was a little higher).

The respondents felt rather positive about their training, although some criticism was also expressed. The criticism dealt mainly with two issues: information on the labour market and the time used to practise one's own instrument were considered insufficient. However, the proportion of those who considered their training as entirely useless was very low. In fact, the majority of the respondents stated that their training and degree have been particularly useful as a means to employment.

Table 8. Correspondence between present job and training*

	Occupational group			Training level		All %
	Musicians %	Educators %	Other %	2 nd level %	Polytechnics %	
Corresponds entirely	27	47	63	34	47	42
Corresponds partly	58	49	20	49	49	49
No correspondence at all	12	4	14	14	4	8
Can not say	..	–	..	..	–	..
Total	100	100	100	100	100	100
<i>N</i>	124	261	35	158	262	420

* Respondents with vocational adult education have been excluded.

Conclusion

According to this data, it seems that the situation of music graduates is rather satisfactory. However, the three groups (musicians, music educators, other) presented here differ to some extent from each other. The group of musicians stands out from the others and within this group the attention is drawn to rhythm musicians. Because of the freelance nature of the rhythm music labour market, the situation of this group proved to be more problematic than that of the others. In contrast, the employment situation of the group “other” (mainly church musicians) and music educators seemed in general brighter. As a matter of fact, it seems that church musicians can almost choose their jobs since there are even signs of a labour shortage. When it comes to music educators, the problem does not seem to be so much a lack of work but the lack of full-time jobs with reasonable contracts and income.

Not many significant differences between educational levels (secondary level, polytechnics) were found. The more decisive factor as regards employment seems to be the occupational group with certain labour market characteristics rather than the level of training as such.

Annually about 400 music professionals graduate from three educational levels (secondary level, polytechnic, university). Is that too much for a Finnish music labour market? In order to find an answer, one should examine, among others, the number of present and future jobs. When it comes to orchestra musicians, church musicians and music educators a certain picture of the number of jobs is available. Nevertheless, it is much harder to evaluate the future labour market of freelance (rhythm) musicians. Their situation is dependent, among others, on the general state of the music industry and the role of domestic music, for example, in the record business. The use of living music in restaurants, theatres, festivals, tourism business, etc. will have an effect on the status of rhythm musicians

and can not easily be predicted. Besides employment, one should also consider whether the potential work provides an adequate income. When evaluating the volume of trained artists, one should also bear in mind that not all graduates are newcomers to the field, since the number of those in multiple training is very high in music. Only one third of these respondents had just one (professional) degree in music.

The results of this study on employment do not indicate an oversupply of music professionals. An unemployment rate of 6 % is undeniably a low one, lower than the unemployment rate of other art professionals (e.g. dance, fine arts) and the unemployment rate of the whole music field⁵. However, the low income level seemed to be a problem even for those groups who have jobs.

---

5 The unemployment rate of all music professionals (incl. those without professional training) is approximately 20 %.

Liite 1. Kirje oppilaitoksille

Helsinki 12.8.2004

Hyvä vastaanottaja

Taiteen keskustoimikunnan tutkimusyksikkö käynnisti vuonna 2002 tutkimushankkeen, jonka tavoitteena on selvittää ammattikorkeakouluissa ja toisella asteella annettavaa taide- ja kulttuurialan ammatillista koulutusta ja tutkinnon suorittaneiden tilannetta. Hankkeen aikana on julkaistu kaksi tilastollista julkaisua sekä piakkoin ilmestyvä kyselytutkimus kuvataiteen ja viestinnän alan koulutuksen suorittaneista.

Tutkimushanke jatkuu kuluvan vuoden aikana kyselytutkimuksena esittävien taiteiden osalta. Tarkoituksena on paneutua musiikin, tanssin ja teatterin alalle koulutettujen työtilanteeseen ja koulutusnäkemuksiin. Tutkimus ei koske oppilaitosten toimintaa, vaan painopiste on taidealan ammatillisia opintoja suorittaneiden henkilöiden tilanteen ja näkemysten kartoittamisessa.

Toivomme, että voisimme saada koulutusyksiköstänne tutkinnon suorittaneiden tiedot kyselyn toteuttamista varten. Pyytämämme tiedot ovat:

Tutkinnon suorittaneen nimi
Henkilötunnus
Tiedossa oleva osoite

Kyselytutkimukseen mukaan tulevat koulutusohjelmat/tutkinnot ovat seuraavat:

- Esittävän taiteen koulutusohjelma
- Esittävän taiteen koulutusohjelma, tanssinopettaja (AMK)
- Esittävän taiteen koulutusohjelma, teatteri-ilmaisun ohjaaja (AMK)
- Grundexamen i musik
- Musiikin koulutusohjelma, musiikkipedagogi (AMK)
- Musiikin koulutusohjelma, muusikko (AMK)
- Musiikkialan perustutkinto, muusikon koulutusohjelma, laulaja
- Musiikkialan perustutkinto, muusikon koulutusohjelma, säestäjä
- Musiikkialan perustutkinto, muusikon koulutusohjelma, yhtye-/orkesterimuusikko
- Musiikkialan perustutkinto, pk, muusikon koulutusohjelma, kirkkomuusikko
- Pop/jazz-musiikin koulutusohjelma, musiikkipedagogi AMK
- Pop/jazz-musiikin koulutusohjelma, muusikko AMK
- Tanssialan perustutkinto, tanssijan koulutusohjelma
- Tanssinopettajan koulutusohjelma
- Utbildningsprogram för musik/ musiker
- Utbildningsprogram för musik/ musikpedagog

Tietoja tullaan käyttämään ainoastaan tutkimustarpeisiin ja tulokset esitetään tilastollisina jakaumina. Olemme varautuneet päivittämään osoitetiedot väestökisterikeskuksen kautta. Taiteen keskustoimikunnan tutkimusyksikkö on pyytänyt tietosuojavaltuutetun toimistosta liitteenä olevan lausunnon, joka koskee yksikön oikeutta pyytää ja käyttää yllämainittuja tietoja.

Toivomme, että suhtaudutte myönteisesti tutkimushankkeeseemme. Sekä taide- että koulutuspolitiikan kannalta on tärkeää saada eriytynyttä tutkimustietoa taidealojen koulutuksesta. Uskomme, että tiedoista on hyötyä myös oppilaitoksille ja koulutusyksiköille.

Tulemme ottamaan tarkemmin yhteyttä asian merkeissä viikolla 35. Mahdollisiin kysymyksiin vastaa allekirjoittanut tutkija.

Yhteistyöterveisin

Hannu Saha
Puheenjohtaja
Taiteen keskustoimikunta

Paula Karhunen
Tutkija
Taiteen keskustoimikunta
Puh. 09 – 1607 7202
Paula.Karhunen@minedu.fi

Tutkimushankkeesta enemmän: www.taiteenkeskustoimikunta.fi (tutkimusyksikkö → tutkimushankkeet).

Julkaisut:

- Paula Karhunen – Mikko Niinen: *Taidealan ammattikoulutus. Esiselvitys*. Taiteen keskustoimikunnan työpapereita 41. Helsinki 2003.
- Mikko Niinen: *Tilastotietoa taidealan koulutuksesta*. Tilastotiedote 1/03. Taiteen keskustoimikunta 2003.
- tulossa: Paula Karhunen: *Taidealan koulutuksesta työelämään. Kuvataiteen ja viestinnän ammatillinen koulutus ja työllisyys*. Tilastotietoa taiteesta no 32. Taiteen keskustoimikunta. Ilmestyy syksyllä 2004.

Liitteet:

- 1 Jakeluluettelo
- 2 Tietosuojavaltuutetun toimiston lausunto

Liite 2. Kyselyssä mukana olevat oppilaitokset

Helsingin konservatorio
Joensuun konservatorio
Jyväskylän ammattiopisto (suomalainen konservatorio)
Keski-Pohjanmaan konservatorio
Kotkan ammatillinen koulutuskeskus
Lahden konservatorio
Länsi-Lapin ammatti-instituutti
Oulun konservatorio
Palmgren-konservatorio
Pop & Jazz Konservatorio
Svenska yrkesinstitutet
Tampereen konservatorio

Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia
Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu
Lahden ammattikorkeakoulu
Oulun ammattikorkeakoulu
Pirkanmaan ammattikorkeakoulu
Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu
Savonia-ammattikorkeakoulu
Svenska yrkeshögskolan
Turun ammattikorkeakoulu

T A U S T A T I E T O J A

1. Syntymävuosi _____
2. Sukupuoli (Rengasta oikea vaihtoehto.)
 a) Nainen
 b) Mies
3. Yleisivistävä peruskoulutus (Rengasta oikea vaihtoehto.)
 a) Peruskoulu
 b) Lukio/osa lukiota
 c) Yhoppilastutkinto
 d) Lukio ammatillisen koulutuksen yhteydessä
 e) Muu, mikä? _____
4. Tässä tutkimuksessa kartoitetaan toisen asteen ja ammattikorkeakoulujen tutkintoja. Missä olet suorittanut tutkinnon? (Jos olet opiskellut molemmilla asteilla, merkitse viimeisin ja vastaa jatkohysymyksiin sen mukaisesti.)
 a) Toisen asteen ammatillisessa oppilaitoksessa (esim. konservatorio)
 b) Ammattikorkeakoulussa

5. Koulutusala ja oppilaitos (Rengasta oikea vaihtoehto.)

- a) Musiikkialan opinnot
 1. Klassinen musiikki
 2. Pop- ja jazzmusiikki
 3. Kirkkomusiikki
 4. Opettajankoulutus
 5. Muu, mikä? _____
 Pääinstrumentti: _____
- b) Tanssialan opinnot
 1. Klassinen baletti
 2. Nykytanssi
 3. Opettajankoulutus
 4. Muu, mikä? _____
- c) Teatterialan opinnot
 1. Teatteri-ilmaisun ohjaaja
 2. Musiikkiteatteri
 3. Muu, mikä? _____

Oppilaitoksen nimi: _____

Koulutusohjelma/suuntautumisvaihtoehto: _____

Tutkintonimeke: _____

Suoritusvuosi: _____

Oliko kyseessä aikuiskoulutus tai näyttötutkinto 1 Kyllä 2 ei

6. Muu ammatillinen koulutus, myös ulkomailta harjoitetut opinnot (vain tutkintoon johtava koulutus)

- a) Suoritetut tutkinnot
 Oppilaitos/koulutusohjelma _____ Aloitusvuosi _____ Päätösvuosi _____
- b) Keskeytetyt opinnot
 Oppilaitos/koulutusohjelma _____ Aloitusvuosi _____ Päätösvuosi _____
- c) Yhä jatkuvat opinnot
 Oppilaitos/koulutusohjelma _____ Aloitusvuosi _____ Päätösvuosi _____

E S I T T Ä V Ä N T A I T E E N K O U L U T U S

7. Miksi valitsit koulutuksen kohdassa 5 mainitussa oppilaitoksessa?

_____

_____

_____

8. Kuinka monta kertaa hait kysyiseen oppilaitokseen?

- a) Pääsin ensi yrittämällä
 b) Pääsin toisella yrittämällä
 c) Hain kolme kertaa tai enemmän

9. Mikä oli silloin ensisijainen opintopaikkatoiveisi?

Oppilaitos/ koulutusohjelma: _____

10. Oliko sinulla esittävän taiteen (musiikki, teatteri, tanssi) työkokemusta ennen alan koulutusta?

- a) Kyllä
 b) Ei

11. Vaikuttiko työkokemuksesi koulutuspaikan valintaan?

- a) Kyllä
 b) Ei
 c) En osaa sanoa

12. Opiskeluaikainen työssäkäynti (Ympyröi ja rasita. Voit valita useamman vaihtoehdon.)

	Ten taidealan työtä	Ten muun alan työtä
a) Työskentelin lomaa-aikoina		
b) Ten tilapäis- tai osa-aikatoivii		
c) Kävin säännöllisesti työssä koko ajan		
d) Olin alaan liittyvässä harjoittelussa		
Missä?		
Kuinka kauan? (vko/kk)		
e) Siirryin työelämään opintojen vielä kestäessä		
f) En työskennellyt lainkaan opiskeluaikana		
g) Muu vaihtoehto, mikä?		

13. Millaisia asioita odotit esittävän taiteen (musiikki, teatteri, tanssi) koulutuksesta?

_____

_____

_____

14. Yastasiko koulutus odotuksiasi?

- a) Kyllä
- b) Suurimmaksi osaksi
- c) Osittain
- d) Ei lainkaan

Penstele halutessasi

_____

_____

15. Missä määrin koulukseesi sisältyi seuraavia asioita

	Ei sisällynyt lainkaan	Ei sisällynyt riittävästi	Sisältyi riittävästi	Sisältyi liikaa	En osaa sanoa
a) Opetti taiteellisen ammatin perustaidot					
b) Opetti muita ammatissa vaadittavia taitoja (ryhmytyö, sosiaaliset taidot)					
c) Valmistti oman alan työmarkkinoille (työnhaku, apurahat, verotus ym.)					
d) Tarjosi tietoa yritystoiminnasta/ toiminnan perustamisesta					
e) Tarjosi kielten opetusta					
f) Tarjosi oman alan teoreettista opetusta					
g) Tarjosi tietotekniikan opetusta					

Penstele halutessasi

_____

_____

16. Arvioi, minkä verran koulukseesi sisältyi yhteyksiä työelämään

	Ei sisällynyt lainkaan	Ei sisällynyt riittävästi	Sisältyi riittävästi	Sisältyi liikaa	En osaa sanoa
a) Harjoittelupaikat					
b) Yhteistyöprojektit taidealoitosten kanssa					
c) Yhteistyöprojektit liike-elämän kanssa					
d) Kansainväliset yhteydet					
e) Tutustumiskäynnit					
f) Vierailivat esittävän taiteen ammatilliset					
g) Muuta, mitä?					

Penstele halutessasi

_____

_____

17. Mikä koulutuksessaasi oli hyvää työllistymistäsi ajatellen?

_____

_____

18. Mirä koulutuksestasi puuttui työllistymistäsi ajatellen?

_____

_____

19. Suunnitteleko alasi jatkokoulutusta?

- a) Kyllä, millaista? _____
- _____
- _____
- Miksi? _____

b) En

c) En osaa sanoa

d) Olen jo aloittanut/suorittanut jatko-opinnot, missä? _____

20. Onko esittävän taiteen (musiikin, tanssin, teatterin) koulutuksestasi ollut hyötyä työllistymisessäsi?

- a) Kyllä, miten? _____
- _____
- _____
- Ei ole, miksi? _____
- _____
- En osaa sanoa

21. Mikäli et toimi taidealalla, mitä katsot hyötyneesi koulutuksesta? (Voit valita useampia vaihtoehtoja.)

- a) Alasta on tullut minulle harrastus
- b) Toivon toimivani alalla tulevaisuudessa
- c) Koulutus antoi valmiudet toimia muilla aloilla
- d) Sain tärkeitä kontakteja
- e) Muuta, mitä? _____
- f) En hyötynyt koulutuksesta millään lailla

22. Näkemyksiäsi esittävän taiteen (musiikki, teatteri, tanssi) ammatillisen koulutuksen kehittämiseksi

_____

_____

_____

_____

_____

TYÖTILANNE

23. Tämänhetkinen työtilanteesi (Voit valita useampia vaihtoehtoja. Ympyröi ja merkitse rastilla, onko kyseessä taiteellinen, opetusyö tai muu työ)

Työsuhteessa	Taiteellinen työ	Opetustyö	Muu työ
a) Työsuhteessa			
1 määräaikainen			
2 vakimainen			
3 kokopäiväinen			
4 osa-aikainen (alle 35 tuntia viikossa)			
b) Freelancer			
c) Työskentelet apurahan turvin			
d) Yrittäjä			
e) Työön			
f) Opiskelija			
g) Muu, mikä?			

24. Mikä on/mitkä ovat ammattinimikkeesi?

_____

25. Jos valitsit kysymyksessä 23 vaihtoehdot a, b tai d, mikä/mitkä ovat pääasiassa työnantajasi? (Voit valita useita vaihtoehtoja.)

- a) Taidelaitokset (teatterit, orkesterit ym.), mitkä? _____
- b) Taidealan oppilaitokset, mitkä? _____
- c) Muut oppilaitokset (peruskoulu, kansalais- ja työväenopistot jne.), mitkä? _____
- d) Muut kunnalliset laitokset, mitkä? _____
- e) Muu, mikä/mitkä? _____

26. Mikäli olet yrittäjä (valitsit kysymyksessä 23 vaihtoehdon d), onko sinulla

- a) Yhtiö
- b) Toiminimi

27. Mikäli olet yrittäjä, työllistääkö yritys itsesi lisäksi muita?

- a) Ei
- b) Kyllä, kuinka monta henkilöä? _____

28. Missä määrin nykyinen työsi vastaa seuraavasti esittävän taiteen (musiikin, tanssin, teatterin) koulutusta?

- a) Vastaa täysin
- b) Vastaa osittain
- c) Ei vastaa lainkaan
- d) En osaa sanoa

Perustelee halutessasi

_____

_____

_____

29. Saatko pääasiassaillisen toimeentulosi

- a) Esittävän taiteilijan työstä
- b) Esittävän taiteen opetustyöstä
- c) Esittävää taidetta sivuavasta työstä, mistä? _____
- d) Muusta työstä, mistä? _____
- e) Tekijänoikeuskorvauksista
- f) Muista lähteistä, mistä? (esim. opintotuki, toimeentulotuki, äitiys-/vanhempainraha, apuraha jne.) _____

30. Työhistoriasi kohdassa 5 mainitun koulutuksen jälkeen (Voit valita tarvittaessa useamman vaihtoehdon.)

- a) En ole ollut lainkaan töissä
- b) Olen toiminut valmistumisen jälkeen apurahan turvin
- c) Olen työskennellyt freelancerina
- d) Olen työskennellyt työsuhteessa seuraavasti: (Ei koske alle kauden mitaisia freelancer-työsuhteita.)

Työpaikka	Tehtävä/ammattinimike	Merkitse rastilla		Vakinainen
		Osa-aikainen (alle 35 t. vko)	Määrälläinen	

39. Oletko työskennellyt valmistumisesi jälkeen taidealan tehtävissä ulkomailla?

- a) En
b) Kyllä, missä? _____
Kuinka kauan? _____

Voit halutessasi kertoa kokemuksiasi ulkomailla työskentelystä / verrata tilannetta Suomeen

---

---

40. Mikä merkitys seuraavilla työhön liittyvillä asioilla on sinulle?

	Tärkeä	Melko tärkeä	Melko epäoleellinen	Täysin epäoleellinen
a) Palkka				
b) Työn kiinnostavuus				
c) Työtyytyväisyys				
d) Etenemismahdollisuudet				
e) Alan / ammatin arvostus				
f) Ammatin tarjoama yhteiskunnallinen asema				
g) Työn varmuus / pysyvyys				
h) Julkiset tunnustukset (kritiikki, palkinnot)				
i) Mahdollisuus luovuuteen ja omien ideoiden toteuttamiseen				
j) Muu, mikä?				

41. Millainen on mielestäsi oman taidealasi (musiikki/tanssi/teatteri) työtilanne yleisesti?

- a) Hyvä
b) Tyydyttävä
c) Huono
d) En osaa sanoa

Perustele halutessasi

---

42. Miten arvelet oman taidealasi (musiikki/tanssi/teatteri) työtilanteen kehittyvän tulevaisuudessa?

- a) Paranee
b) Huononee
c) En osaa sanoa

Perustele halutessasi

---

43. Näkemyksiäsi omasta työtilanteestasi

---

44. Mielipiteitä ja palautetta kyselystä

KIITOS VASTAUKSESTASI!

Tilastotietoa taiteesta -sarjan (ISSN 0788-0278) julkaisut: Facts about the arts series:

- no 1 Ritva MITCHELL & Eeva-Sisko VEIKKOLA: Yritysten tuki taiteille 1987. (Company support for the arts in Finland in 1987. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1990. ISBN 951-47-3719-9.
Tilastokeskus. Helsinki 1990. ISBN 951-47-3719-9.
- no 2 Paula KARHUNEN. Läänien taidetoimikunnat taiteen tukijoina. (Regional arts councils as supporters of the arts in Finland. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1990. ISBN 951-47-4034-3.
- no 3 Esa RANTANEN. Säätiöiden tuki taiteille. (Foundations as supporters of the arts in Finland. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1990. ISBN 951-47-4053-X.
- no 4 Esa RANTANEN: Arvostelijat ja apurahat. (Critics and state grants. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1991. ISBN 951-47-4054-8.
- no 5A Kyllikki KIVEKÄS: Alueoopperat ja yleisöt. (Regional operas and their audiences. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1991. ISBN 951-47-4055-6.
- no 5B Pekka OESCH: Alueoopperoiden toiminta ja talous 1979-1988. (Regional operas: functioning and financing 1979-1988. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1991. ISBN 951-47-5494-8.
- no 6 Sari KARTTUNEN: Valtion valokuvataiteen tuki vuosina 1980-1991. (State support for photographic art in Finland 1980-1991. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1991. ISBN 951-47-5659-2.
- no 7 Timo CANTELL: Musiikkijuhlien yleisöt – Kaustinen, Kuhmo, Viitasaari. (The Audiences of Finnish Music Festivals - Kaustinen Folk Music Festival, Kuhmo Chamber Music Festival, Viitasaari – Time of Music. English Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1993. ISBN 951-47-7752-2.
- no 8 Pekka OESCH : Yritysten tuki taiteille 1990. (Company support for the arts in Finland in 1990. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1993. ISBN 951-47-6092-1.
- no 9 Paula KARHUNEN: Teatterikoulutus ja työmarkkinat. (Theatre training and the labour market. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1994. ISBN 951-47-9570-9.
- no 10 Sari KARTTUNEN: Taideteollinen korkeakoulutus ja työmarkkinat. (Art and design training and the labour market. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1994. ISBN 951-47-9839-2.
- no 11 Pekka OESCH: Yritysten tuki taiteille 1993 & taiteen tuen vaihtelut vuosina 1984-93. (Company support for the Arts in Finland in 1993 and changes in support during the period 1984-93. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1995. ISBN 951-53-0555-1.
- no 12 Paula KARHUNEN & Annikki SMOLANDER: Tanssitaiteilija lähikuvassa. Tutkimus asemasta ja toimeentulosta 1990-luvun vaihteessa. (The social and economic position of Finnish dance artists. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1995. ISBN 951-53-0621-3.
- no 13 Mari YLÄ-SANKOLA: Lastenkulttuuri ja apurahat. Taiteen keskustoimikunnan tuki lastenkulttuurille 1988-1995. (Children's culture and state grants. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1995. ISBN 951-53-0623-X.
- no 14 Timo CANTELL: Kaupunkifestivaalien yleisöt. Kuopio Tanssii ja Soi, Tampereen Teatterikesä, Turun musiikkijuhlat, Ruisrock. (City festival audiences in Finland. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1996. ISBN 951-53-0896-8.

- no 15 Pekka OESCH: Julkiset kulttuurimäärärahat 1994. (Public expenditure on the arts and culture in Finland 1994. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1996. ISBN 951-53-0941-7.
- no 15a Pekka OESCH: Julkiset kulttuurimäärärahat 1994. 2. tarkistettu p. (Public expenditure on the arts and culture in Finland 1994. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1997. ISBN 951-53-1510-7.
- no 16 Paula KARHUNEN: Kuvataiteen korkeakoulutus ja työmarkkinat. Selvitys Suomen Taideakatemian koulussa ja Kuvataideakatemiassa opiskelleiden työtilanteesta ja tyytyväisyydestä koulutukseen. (Training in the Fine Arts Academy and the labour market. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1996. ISBN 951-53-1012-1.
- no 17 Pekka OESCH: Musiikkiteollisuus Suomessa. Rakenne, työllisyys ja talous. (The music industry in Finland. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1998. ISBN 951-5253-01-5.
- no 18 Paula KARHUNEN: Musiikkialan korkeakoulutus ja työmarkkinat. Selvitys Sibelius-Akatemiassa opiskelleiden työtilanteesta ja koulutustyytyväisyydestä. (Training at the Sibelius Academy and the Labour Market. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta, Sibelius Akatemia. Helsinki 1998. ISBN 952-5253-05-8.
- no 19 Timo CANTELL: Yleisfestivaalien yleisöt – Helsingin Juhlaviikot, Joensuun Laulujuhlat. (Festival audiences in Finland: Helsinki Festival, Joensuu Festival. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1998. ISBN 952-5253-08-2.
- no 20 Pekka OESCH: Yritysten tuki taiteille 1996. (Company support for the arts and heritage in Finland in 1996. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1998. ISBN 952-5253-09-0.
- no 21 Merja HEIKKINEN ja Auli IRJALA: Taideteollisuuden ja sarjakuvan ammattilaisten työtilanne ja kansainvälinen toiminta. Raportti kyselytutkimuksesta Ornamon, Grafian ja Sarjakuvantekijät ry:n jäsenille. (Working conditions and international activities of professionals in design and comics. Survey of the members of artists' organizations in the fields of design and comics. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1999. ISBN 952-5253-10-4.
- no 22 Virpi MINKKINEN: Taiteellinen työ ja apurahat. Tutkimus valtion apurahan saajista. (Artistic work and grants. A survey of state grant recipients. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1999. ISBN 952-5253-12-0.
- no 23 Pekka OESCH: Säätiöiden tuki taiteille 1993 ja 1997. (Foundations as supporters of the arts. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1999. ISBN 952-5253-13-19.
- no 24 Pekka OESCH: Kulttuuri- ja taideyhdistysten rakennemuutos. (Finnish cultural and art associations in transition in the 1990s. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2000. ISBN 952-5253-21-X.
- no 25 Ilkka HEISKANEN: Kulttuurin julkinen rahoitus Suomessa – tilastot ja todellisuus. Rahoitustilastojen käyttökelpoisuudesta ja 1990-luvun rahoitustilanteesta taide- ja kulttuurilaitosten kannalta. (Public financing of the arts and culture - statistics and reality in Finland. Methodological issues and identification of the 1990s turning points that re-shaped the conditions of cultural and art institutions. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2000. ISBN 952-5253-23-6.
- no 26 Tiia KURKELA: Hyvinvointivaltion lippuluukulla. Teattereiden ohjelmistopoliittiset ja taloudelliset selviytymiskeinot rahoitusympäristön muutoksissa. (Finnish theatres at the box office of a welfare state. Repertoire changes and managerial strategies of adaptation in the new era of financing. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2000. ISBN 952-5253-18-X.
- no 27 Pekka OESCH: Yritysten tuki taiteille 1999. (Company support for the arts and heritage in Finland 1999. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2001. ISBN 952-5253-18-X.

- no 28 Ilkka HEISKANEN: Muuttuivatko laitokset, miksi ja miten? Taide- ja kulttuurilaitosten institutionaalinen muutos 1990-luvulla. (Performing to the tunes of institutional change. Strategies of Finnish cultural and arts institutions under the new conditions of late 1990s. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2001. ISBN 952-5253-36-8.
- no 29 Ilkka HEISKANEN: Public financing of the arts and culture: Statistics and reality in Finland. Methodological issues and identification of the 1990s turning points that re-shaped the conditions of cultural and art institutions.
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2002. ISBN 952-5253-32-5.
- no 30 Pekka OESCH: Valtion tuki kulttuurille 2001. Opetusministeriön hallinnonalan määrärahat. (State support for culture in 2001. Cultural appropriations provided by the Ministry of Education. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2002. ISBN 952-5253-43-0.
- no 31 Timo CANTELL: Nykytanssin yleisöt. Tutkimus Tanssiareena 2000-festivaalin kävijöistä. (The audience of contemporary dance in Finland. A study on the audience of the contemporary dance festival Dance Arena 2000. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2003. ISBN 952-5253-46-5.
- no 32 Pekka OESCH: Kulttuuriyhteisöjen harkinnanvarainen tuki. Valtionavustusjärjestelmän muutokset ja yhteisöjen toimintamahdollisuudet. (Discretionary aid to cultural organisations. Changes in the Government transfer system and opportunities of organisations. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2004. ISBN 952-5253-49-X.
- no 33 Paula KARHUNEN: Kuvan ja median koulutuksesta työelämään. Kyselytutkimus ammatillisen tutkinnon suorittaneista. (From visual and media training to the labour market. Survey on the situation of graduates. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2004. ISBN 952-5253-50-3.
- no 34 Pekka OESCH: Yritysten tuki taiteille 2003 ja tuen muutokset 1993–2003. (Company support for the arts and heritage in Finland in 2003 and changes in the support 1993–2003. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2005. ISBN 952-5253-53-8.
- no 33 Paula KARHUNEN: Musiikin koulutuksesta työelämään. Kyselytutkimus toisen asteen ja ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista. (Music graduates on the labour market. Survey on Finnish music graduates from secondary and polytechnic level education. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2005. ISBN 952-5253-56-2.

Muut julkaisusarjat	Other publication series
Taiteen keskustoimikunnan julkaisuja	Publications of the Arts Council of Finland
Työpapereita	Working Papers
Tilastotiedote	Facts and Figures
Toimitus	Edited by
Taiteen keskustoimikunnan tutkimusyksikkö	Research Unit of the Arts Council of Finland
Tilaukset ja tiedustelut	Orders and Information
Taiteen keskustoimikunta	Arts Council of Finland
Tutkimusyksikkö	Research Unit
Maneesikatu 7, PL 293, FIN-00171 Helsinki, Finland	
tel. +358 9 1607 7066, fax. +358 9 1607 7069	
tkt-kirjasto@minedu.fi	
www.taiteenkeskustoimikunta.fi	www.artscouncil.fi